

ARTI90

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın süreli yayınıdır.

İmtiyaz Sahibi

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı adına
Doç. Dr. Kudret Bülbül

Yayın Kurulu Başkanı

Ahmet Atabaş

Genel Yayın Yönetmeni

İsmail Yıldız

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ahmet Alemdar

Yayın Editörleri

Gökhan Duman
Mehmet Cemal Çollak
Caner Süleyman

Yayın Danışmanı

Hulusi Üstün

Görsel Editör

Muhammet Sağlam

Haber Araştırma

Seda Dural
Eda Ertan

Yönetim Yeri

T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145
P.K. 06520 Balgat-Çankaya / ANKARA

Tasarım Uygulama

Rihtim Ajans
www.rihitimajans.com.tr

Yayın Türü

3 Aylık Süreli Yayın

ISSN

2146-9571

Basım Yeri

Özel Ofset, Tel: (0312) 395 06 08

Basım Tarihi

Temmuz 2016

İletişim:

Tel: +90 312 218 4000

Web: www.ytb.gov.tr

Mail: info@ytb.gov.tr

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir. Dergide yer alan yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

KÜNYE

EDİTÖRDEN

Artı 90 Dergisi'nin 15. sayısı ile birlikte tekrar karşınızdayız.

15 Temmuz gecesi FETÖ Terör Örgütü'nün kalkıştığı darbe girişimi Türk milletinin büyük feraseti ve cesaretiyle püskürtülmüştür. Adeta bir direniş destanının yazıldığı o gece tarihimizde önemli bir yer tutacaktır. Artı 90 Dergisi olarak bu hain girişime karşı milletimizin verdiği onurlu mücadeleyi anlatmak için '15 Temmuz Milletin Şanlı Direnişi' başlıklı bir dosya hazırladık. Dakika dakika o gece yaşananlar, milletimizin şanlı direnişi, vatan nöbetleri ve dünyadan tepkiler... Geceyi en çarpıcı şekilde aktaran muhteşem fotoğraflarla birlikte 32 sayfalık dosyayı dergimizde okuyabilirsiniz.

Dergimizin kapağını bu sayımızda Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın 2016 yılını Kosova Yılı ilan etmesi hasebiyle Prizren şehri süslüyor. YTB tarafından bu yıl ilk kez hayata geçirilen 'ülke yılı' uygulaması, derin tarihi ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Kosova ile başladı. Bu bağlamda Başkent Priştine'de Kosova Yılı Tanıtım Programı gerçekleştirildi. 2016 Kosova Yılı çerçevesinde birçok etkinliklere imza atılacak.

Yeni sayımızın önemli konu başlıklarından biri de sözde soykırım yasasının Alman Parlamentosu'ndan geçmesi oldu. Almanya'nın sözde soykırım yalanını meclise taşıyarak kabul etmesi hem tarihi gerçeklere hem de her anlamda yoğun ilişki içerisinde bulunan Türk-Alman dostluğuna vurulmuş büyük bir darbe olarak kayıtlara geçti. Uzun yıllardır bu tarihi saptırma girişimleri karşısında bilimin ve tekniğin yanında yer alarak bağımsız araştırmacılara, kuruluşlara arşivlerini açan Türkiye, tarihi gerçekliklerin ortaya konulması noktasında her türlü işbirliğine açık olduğunu defaten ifade etmiştir. Geçmiş soykırımlarla, vahşetlerle dolu olan batı ülkelerinin bu tür ithamlarla kendi tarihini aklama ve uluslararası alanda Türkiye'yi zor durumda bırakma amacında olduğu aşikardır. Bu bağlamda en güzel cevabı Almanya'da yaşayan vatandaşlarımız şehir meydanlarını doldurarak vermiştir.

Haziran ayında, dünya sembol bir ismini kaybetti. Muhammed Ali, ırkçılığa, ayrımcılığa, zorbalığa karşı verilen mücadelenin yüreğiydi, sesiydi, yumruğuydu. Muhammed Ali, kimi zaman ırkçılığa karşı mücadelenin sembolü, kimi zaman kimsesiz ve yoksullar için koşturan bir büyük yürek, kimi zaman İslam düşmanlığına karşı dik duran bir adam olarak çıktı karşımıza. Ebedi aleme uğurladığımız Muhammed Ali'ye dair hazırladığımız dosyayı dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Yeni sayımızda farklı konularla karşınızda olmayı umut ediyor, keyifli okumalar diliyoruz.

Kapak Görseli: Prizren İllüstrasyonu

Sanatçı: Serap Deliorman

1981'de Ankara'da doğdu. Anadolu Üniversitesi Çizgi Filmi Bölümü'nden mezun oldu. Yurt içi ve yurt dışında çeşitli resim sergilerine katıldı. 2006 yılından beri çocuk kitapları resimlemektedir. Resimlediği "Yolculuk" adlı kitabı, "2010 ÇGYD En İyi Kitap Ödülü"ne değer bulundu. Eskişehir'de yaşıyor.

BERLİN'DE HÂKİMLER YOK MU?

22

Medeniyetin Şehirleri / **Ürdün**.....10

Gelenekler / **Kapı Kültürü**.....28

Biyografi / **Cengiz Dağcı**.....31

Özel Dosya / **Muhammed Ali**.....65

Tarih Atlası.....70

Geleneksel Sanatlar / **Kat'ı**.....76

Enstantane.....80

Şehir Panorama.....92

Portre / **Bahri Karaçay**94

Edebiyat / **Nar Tefsiri**94

Proje: **Eğitim ve Gelecek**.....102

Tarih / **Srebrenitsa**.....106

Yemek Kültürü / **Bamya**.....114

Geleneksel / **Aşık Oyunu**.....118

Hukuk / **Son döneme damgasını vuran
önemli hukuki gelişmeler**.....122

Dünya Kupası128

72 ▲

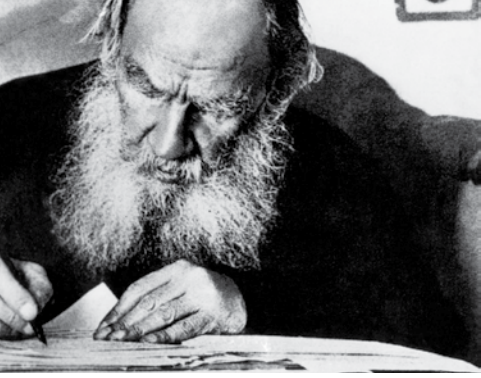
2016 **KOSOVA** YILI

**KURDUĞU
KÖPRÜLER
KADAR
UYGARDIR
İNSANLIK!**

82

KAFKAS DAĞLARININ
ARDINDAKİ SIR

88

15 TEMMUZ
MİLLETİN
ŞANLI DİRENİŞİ

33 ▼

TÜRKİYE'Yİ VE
MÜSLÜMANLARI
BURAYA GELİNCE
TANIDIM

16

NEŞET ERTAŞ

110

MOLLA MAHMUD
HASBİHAL

Kalkandelen'in
İSLAM MEŞALESİ

6

**BİZDEN
KISA KISA**

➤ 5. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER MEZUNİYET TÖRENİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye Burslarıyla Türkiye’de eğitim gören Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töreni’nin 5’incisi Ankara’da gerçekleştirildi. Bu yılki törenin kapsamını genişleten Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı mezuniyet sonrası düzenlediği Kariyer Günleri’nde işadamlarını ve öğrencileri buluşturdu.

2. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER DÜNYA KUPASI

67 ülkeden 199 takımın yarıştığı 2’inci Uluslararası Öğrenciler Dünya Kupası’nın şampiyonu finalde Bosna Hersek’i 3-1 yenen Yunanistan oldu. Final karşılaşmasından önce oynanan Afganistan-Mali mücadelesini 2-1 kazanan Mali ise turnuvanın 3’üncüsü oldu. 3’üncülüğü kaybeden Afganistan turnuvanın en centilmen takımı olarak açıklandı.

YTB TÜRKİYE STAJLARI’NIN İLK DÖNEMİ BAŞLADI

YTB tarafından bu yıl ilk kez hayata geçirilen Türkiye Stajları kapsamında yurt dışında yaşayan genç Türk vatandaşları Türkiye’deki kamu kurum ve kuruluşlarında staj yapmaya başladı. İki dönem halinde gerçekleştirilen Türkiye Stajları’nın ilk döneminde 50 gencin staj yerleştirmeleri yapıldı.

➤ KUTADGU BİLİG ARAŞTIRMALAR TARİHİ PROJESİ YTB’DE TANITILDI

YTB’nin desteğiyle hayata geçirilen Kutadgu Bilig Araştırmalar Tarihi projesinin tanıtım ve değerlendirme toplantısı Ankara’da gerçekleştirildi. Proje kapsamında dünyanın çeşitli ülkelerinde Kutadgu Bilig ile ilgili yapılan araştırmalar bir kitapta değerlendirildi. Kitap Türkçe, İngilizce ve Çinceye çevrildi.

BAŞKANIN MESAJI

Kıymetli okurlarımız,

Yaşadıklarımızı anlatmaya kelimelerin, cümlelerin kifa-yetsiz kaldığı günlerden geçtik. Hiç şüphe yok ki 15 Tem-muz 2016 bir milletin şanlı direnişi olarak şimdiden kayıtlara geçmiştir. Milletimizin büyük bir kahramanlık örneği sergileyerek verdiği bu mücadele, bu kutlu direniş; tarih boyunca şehit kanlarıyla suladığımız bu mukaddes va-tan toprağını hainlere asla teslim etmeyeceğimizi tüm dünyaya yeniden göstermiştir.

Türk milleti o gece FETÖ terör örgütünün jetlerle, heli-kopterlerle, tanklarla, toplarla, tüfeklerle giriştiği hain ve kahpe darbe girişimine karşı gövdesini siper etmiş, adeta bir istiklal mücadelesi vermiştir.

Bu bağlamda Artı 90 Dergisi'ne ek olarak hazırladığı-mız '15 Temmuz Milletin Direnişi' isimli kitapçığın gerek FETÖ'nün kahpe girişiminin ve gerekse milletin şanlı di-renişinin hiçbir zaman belleklerden silinmemesi adına önemli bir işlevinin olacağını düşünüyorum.

Bu vesileyle 15 Temmuz gecesi vatani, bayrağı, ezanı, namusu ve milleti için ölüme koşan, aşkla, coşkuyla şe-hadet şerbetini için tüm şehitlerimizi rahmetle ve min-netle anıyor, gazilerimize de acil şifalar diliyorum. Allah milletimizin birlik ve beraberliğini daim kılsın, hainlere ve zalimlere karşı gücümüzü ve kararlılığımızı artırsın.

Değerli okurlarımız ilk kez bu yıl hayata geçirilen 'ülke yılı' uygulaması ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluk-lar Başkanlığı olarak 2016 yılını Türkiye'de Kosova Yılı ilan ettik. Bu kapsamda Başkent Priştine'de Kosova Yılı Tanıtım Programı gerçekleştirdik. Bu çalışmaları yap-mamızdaki amaç özellikle geçmişte yakın bağlarımızın olduğu, ortak tarih, kültür ve medeniyet havzasından beslendiğimiz ülke ve toplumlarla daha sağlam ve ka-lıcı ilişkiler tesis edebilmek ve ortak geçmişimizi, gele-ceğe daha başarılı bir şekilde yansıtabilmektir. Türkiye ve Kosova kadim geçmişi olan iki toplum olarak tarihin her sürecinde barış ve huzur içerisinde yaşamış, dost-luk ve kardeşlik bağları hiçbir zaman bozulmamıştır. Bu bağlamda bu yıl ikincisi düzenlenen Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde 2016 yılının Kosova Yılı olarak ilan edilmesi nedeniyle ülke çalışmaları kapsamında "Koso-va" özelinde sunumlardan oluşan müstakil bir oturum gerçekleştirilmiştir. Yine bu kapsamda Kosova'da 'Türki-ye Mezunları Buluşması' gerçekleştirdik.

2016 yılı sonuna dek bu tür etkinliklerle iki ülke arasında-ki sosyal ve kültürel ilişkilerin daha da geliştirileceğine inanıyorum.

DOÇ. DR. KUDRET BÜLBÜL

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANI

Bu yıl içerisinde yeni bir çalışmayı daha hayata geçirme-nin mutluluğunu yaşıyoruz. Türkiye Stajları ismiyle haya-ta geçirilen program kapsamında yurt dışında ikamet edip, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim alan Türk vatandaşlarına Türkiye'de staj yapabilme imkânı sunu-yoruz. Bu kapsamda ilk olarak 50 öğrenci Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşlarında staj yapmaya başladı. İki dönem halinde gerçekleştirilen Türkiye Stajlarının ilk dö-neminde 50 gencin staj yerleştirmeleri yapıldı. Bu çalış-malarla yurt dışındaki Türk vatandaşlarının Türkiye'deki kamu sektörü ve sivil toplum kuruluşlarındaki iş alanla-rını daha yakından tanımalarını, Türkiye ile olan bağla-rının güçlendirilmesini ve Türkçe bilgilerinin artırılmasını amaçlıyoruz. 1 ay sürecek olan staj programına kabul edilen öğrencilerin konaklama masrafları YTB tarafın-dan karşılanacak.

Değerli okurlarımız, bu yıl Türkiye Burslarıyla Türkiye'de eğitim gören Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töre-ni'nin beşincisini Ankara'da gerçekleştirdik. Önceki yıl-larda gerçekleştirilen mezuniyet törenlerine ek olarak bu yıl ilk kez Kariyer Günleri düzenledik. Böylece mez-un olmuş öğrencilerimizle iş adamlarımızı, firmaları ve kamu kurumlarını bir araya getirmiş olduk.

Sadece uluslararası öğrencilere yönelik değil yurt dışın-daki vatandaşlarımız, soydaş ve akraba toplulukların ihtiyaçlarına göre birçok program başlattık. Bu noktada kendimizi sürekli yeniliyor, geliştiriyoruz. 2011'de 90 pro-je başvurusu almışken, 2015'te 10 katından daha fazla artırarak 947 proje almış durumdayız. 2011'de sadece 24 projeye destek verebilmişken, 2016'nın ilk çeyreğinde verdiğimiz, desteklediğimiz proje sayısı 186 olmuştur.

Bu duygu ve düşüncelerle Artı 90'ın yeni sayısında sizler-le tekrar buluşmayı ümit ediyor, tüm okurlarımızı sevgiy-le, saygıyla selamlıyorum.

KALKANDELEN'İN İSLAM MEŞALESİ

Molla Mahmud Aslani Efendi

✍️ Yazı: Mixhit Osmani

Kalkandelen, Makedonya Cumhuriyeti'nin kuzey batısında bir şehir. Şar Dağı eteklerine kurulu ve Şkumbim Nehri kenarında yer alıyor. Kalkandelen, Makedonya Cumhuriyeti'nin başkent Üsküp ve Manastır'dan sonra üçüncü büyük şehri konumunda. Günümüzde Kalkandelen'in farklı isimlendirmeleri mevcut. Türkler Kalkandelen, Arnavutlar ise Tetova adını kullanıyor.

Kalkandelen dini ve kültürel anlamda büyük bir çeşitlilik arz ediyor.

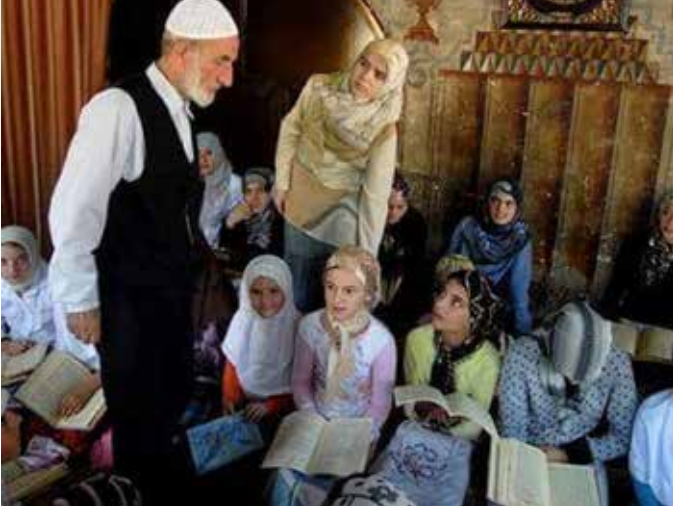
Son nüfus sayımına göre Kalkandelen'in %77,3 Arnavutlar'dan oluşmaktadır. İkinci sırada gelen Makedonlar ise nüfuzun %18,4'ünü oluşturmaktadır. Kalkandelen ve çevresinin üçüncü etnik grubunu %1,9 oranla Türkler oluşturmaktadır.

Kalkandelen için bu kısa bilgileri verdikten sonra asıl konumuzdan, bu şehrin meşalesi, bulunduğu her yeri hafız ve talebe yetiştirme yuvası haline getiren Molla Mahmud Aslani Efendi'den bahsetmemiz gerekir. Molla Mahmud Aslani, 1932 yılında Makedonya'nın Kalkandelen şehrinin Çiflik Köyü doğumlu büyük bir muallimdir. 1967 yılından bugüne Kalkandelen'deki Alaca Camii'nin yanındaki binada talebe ve hafız yetiştirmektedir. Bölgede Molla Mahmud olarak tanınmaktadır.

Molla Mahmud Aslan, yıllardır sabah namazından önce başlayıp yatsı namazına kadar talebe ve hafız yetiştirmekle meşgul. 84 yaşında olmasına rağmen bu görevi ilk günkü gibi devam ettirmekte. Talebelerinin arasında profesör ve doktor ünvanlarını alanlar da var.

Molla Mahmud Hoca şimdiye kadar onlarca ödül aldı. Bunlardan en önemlisi de Kuran-ı Kerim öğreten, hafız ve çok sayıda talebe yetiştiren en başarılı şahıslara Suudi Arabistan Kralı Abdullah tarafından verilen dünyanın en iyi hafız yetiştirme hocası ödülünü 2012 yılında almasıydı.

Hocanın ilerlemiş yaşını göz önünde bulundurarak ve sağlık sorunlarının olduğunu bildiğimizden söyleyişi olabildiğince kısa tutmaya çalıştık.

Hocam talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Sizi okuyucularımızla tanıştırmak isteriz. Tahsil hayatınızdan bahsedecek olursak ilk derslerinizi nerede ve hangi hocalardan aldınız?

İlk dini dersleri, Çiflik Köyünde Molla Tahir ile Molla Beqir'den aldım. 1950'li yıllardı. Komünizm rejimi olduğu için devletten kaçarak, saklanarak, çok zor şartlarda dersler alabiliyorduk. Hocalarımız kitapsız, sadece ezberden (Elif cüzünü gösteriyor) dersler verebiliyorlardı.

Şunu hatırlıyorum; İkinci Dünya Savaşı döneminde Sarf ve Nahivi öğrenmek için Merov Köyünde Molla Tahir hocaya gitmek için kar kış demeden günde 4 saat yürüyordum. Bu 3 yıl böyle sürdü. Askerlik görevimi bitirdikten sonra 1954 yılında Novosell adlı bir köyde imamlığa başladım ve 9 yıl imam olarak görev yaptım. Fakat o zaman imamlık yapabilmek için icazetnamenin olması şarttı. Bu icazetnameyi almak için sınava hazırlandım. O vakitler Makedonya Diyanet İşleri Başkanı Sayın Hacı Bedri'ydi ve kendisi o sınavın jüri başkanıydı. Sınavda sadece dini sorular sorulmuyordu. Fen bilimleri alanın-

dan da sorular vardı. Allah'a hamd ederim ki icazeti alabildik ve göreve başladık elhamdulillah."

Hocam oldukça zor dönemlerde meşakkatli bir görevi yerine getirdiniz. Sizi bu işleri yapmaya iten şey ne oldu?

Dediğim gibi o zor dönemde hocalardan ilk dersleri aldım. Novosela'da 9 yıl imamlık yaptıktan sonra 1967 Kalkandelen'de Alaca Camii'nde muallim olarak işe başladım ve o zamandan beri bu işi yapmaktayım. Allah'ın yardımıyla takriben bu işi 55 yıldır yapmaktayım. İlk yıllarda devlet talebe yetiştirmemize hiç izin vermiyordu. Talebe yetiştirmek çok zordu, sonra devlet ebeveylardan "çocuğu hocada okutma izni" gibi bir izin kağıdı almayı şart koydu. Neyse ki zor da olsa biraz izin verdi. Ama talebelerin kitap (Elif cüzü) taşımalarına izin vermiyordu devlet. Ağızdan ezber okumaya başladık, tabii öğrenciler için bu durum çok zordu. Birkaç yıl sonra biz devletin üst makamlarına bir dilekçe yazarak dedik ki "Bizim dinimizde sadece ezberden okuma olmaz, kitap da lazım". Bu şekilde yazıp gönderdik ve Allah'a çok şükür olumlu cevap aldık. Elif cüzü kitaplarıyla çalışmaya başlayabildik ama bu sefer de talebeleri sadece hafta sonları okutabilirsiniz dediler. Sonra rejim giderek etkisini kaybetti. Biz de artık her gün talebeleri okutmaya başladık çok şükür.

Hayatınızı bu işe vakfettiğiniz herkesin malumu. Bazen bu işi bırakıp dinlenmek aklınızdan geçmiyor mu? Mesela hiç tatil yapar mısınız?

Hayır benim tatilim yoktur. Hayatımda hiç tatil yapmadım. Talebelere de sadece Ramazan ve Kurban Bayramlarının ilk günleri tatil için izin veriyorum, Başka tatil yok. Tatille olmaz bu iş, okumamız çalışmamız lazım. Yani ben bu işe başladığımdan beri sabah namazından önce başlayıp yatsı namazına kadar talebe ve hafız yetiştirmekle meşgulüm. Tatil yok. Ayrıca hafız adayları

jüriye çıkmadan önce daha yoğun çalışıyoruz ve talebeyi dinlerken gecenin geç saatlerine kadar bazen camide kaldığımız oluyor.

Bu işe yıllarını vermiş birisi olarak, ne tür zorluklarla karşı karşıya kaldınız?

Birçok zorlukla karşı karşıya kaldık. Tek tek anlatsam günler yetmez. Şunu diyebilirim, bu işe başladığımda burasını bir "İslami yayma meşalesi" olarak gördüm. O gün bugündür bu duygularla işimi yapmaya çalışıyorum. Devlet bizi her zaman rahatsız etmiştir. Şimdi biraz daha rahatız ama önceden devlet bize çok zorluklar yaşattı. Yani düşünebiliyor musunuz hafız yetiştiriyorsunuz ama hafız adayını dinleyecek jüri bulamıyorsunuz. Köy köy, kasaba kasaba hafız arıyorduk ama bulamıyorduk. O kadar zordu. Yani devlet müslümanların Kur'an'ı okumalarına izin vermemek için her türlü zorluğu yaşattı.

Bugüne kadar ne kadar öğrenci, hafız, talebe yetiştirdiniz?

Şimdiye kadar 170'i aşkın hafız yetiştirdim Allah'ın izniyle. 300'den fazla talebe birkaç cüz ezberleyip hafız olmadan ayrıldılar. Bunlara çok üzülürüm ama ne yapalım. Sadece talebe olarak okuttuğum binlerce öğrencim olmuştur. Tamamını hatırlayabilmem mümkün değil. En hızlı hafız olan bir talebem vardı. 1 yıl içinde hafız oldu. Genellikle 2 ya da 3 yıl sürer hafız olma süreci. Çalışma metoduma gelince ben eski hocalardan öğrendiğim sistemi uygulamaktayım. Önce birinci cüzün son sayfasını ezberletiyorum. Sonra ikinci cüzün son sayfasını, üçüncü cüzün son sayfasını. 30. cüzün son sayfasına kadar geldiğinde biz buna birinci devre diyoruz. Sonra ilk cüzün 19. sayfasını ezberletiyoruz. Sonra 20. sayfası-

nı (daha önce zaten birinci devrede ezberlemiş sayfasını) dinliyoruz ve böyle son cüze kadar devam ediyoruz. Cüzün ilk sayfasına geldiğinde bir manada bütün Kur'anı ezberden dinlemiş oluyoruz. Hafız adayı jüri karşısına çıkmadan önce birkaç defa Kur'an'ın tamamını ezberden dinliyoruz ve hafız adayı jürinin karşısına çıkmaya hazır vaziyete gelmiş oluyor. Şunu da diyeyim 25 yıl önce en genç talebem 7 yaşına girmeden önce hafız olmuştu. Yani okula başlamadan önce hafızlığını bitirmişti. Bu Allah'ın büyük bir nimetidir.

Hocam bugün Balkanlar'da özellikle Makedonya'da müslümanların durumları için ne söyleyebilirsiniz?

Ne söyleyeyim şimdi görüyorum ki herkes istediğini yapıyor, konuşuyor. Önceden terbiye ve saygı vardı. Devlet daha çok baskı yapıyordu ama bizim daha çok öğrencimiz vardı. Şimdi daha rahat, devlet baskı yapmıyor ama daha az öğrencimiz var. Yani devlet çalışmayın dediği günlerde bizim daha çok öğrencimiz vardı. Şimdi devlet rahat bırakıyor ama eskisi gibi öğrenci yok. Sebebi ise terbiye ve saygı eksikliği. Artık gençler, yaşlılara ve anne-babalarına saygı göstermiyorlar. O yüzden eskisi gibi öğrencilerimiz yok. Ama Allah'a çok şükür yine öğrencilerimiz var ve hafız olmaya hevesleri gitgide yükselmektedir.

Peki, Türkiye'de yaşayan müslümanlar için ne söyleyebilirsiniz?

Evet Türkiye'den çok misafirlerimiz olmuştur. Hem Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan hem de Sayın Davutoğlu buraya ziyarete geldiler. Aslında bu yeni binamızı (birkaç yıl önce yeni binaya taşındılar, oysa yıllardır Alaca Camii'nin 1. katında talebe yetiştirmiştir) Sayın Erdoğan'ın arkadaşları yaptı Allah onlardan razı olsun. Bu binada mutluyuz ama eski yerimiz daha çok bereketliydi. Türkiye son yıllarda çok gelişmiş ama dini açıdan o eski hocaların vermiş oldukları nasihatleri hala yerine getirmiş değiller. Daha fazla çalışmaları gerekiyor. Şunu diyebilirim, İslam Araplar'dan çıkmış, Osmanlılarla yayılmıştır. Bizlere de Osmanlılar vesilesiyle ulaşmıştır. Eskiden bahis Osmanlı'dan açıldığında hocalarım özlemle bahsediyorlardı."

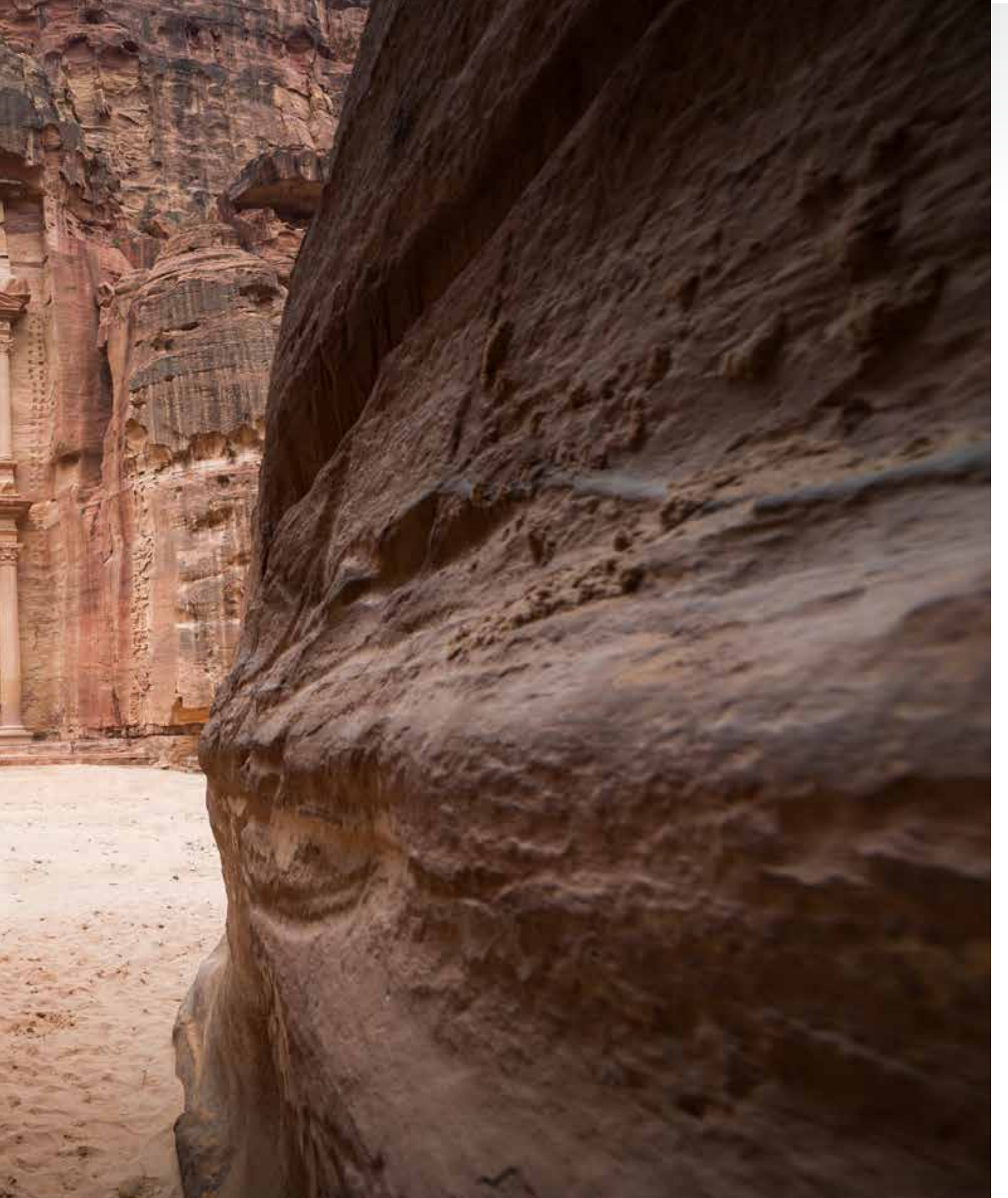
Hocam bize kıymetli zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

Allah'a emanet olun. Dostlara selam söyleyin. ■

ÜRDÜN

BİZE NE KADAR UZAK OLABİLİR Kİ?

✍️ Yazı: Ömer Faruk Altıntaş

Ürdün: Peygamberlerin hayat sürdüğü, **kadim medeniyetlerin hayat alanı olan bölgede kurulmuş bir ülke...**

Ürdün yolculuğu öncesi, mutat olduğu üzere birkaç kaynak karıştırarak ülkeye ilişkin malumatımızı artırmıştık. Peygamberlerin hayat sürdüğü, kadim medeniyetlerin hayat alanı olan bölgede kurulmuş bir ülkeydi. Deniz seviyesinden aşağıda olan Lut Gölü havzasının bir kısmı da ülke toprakları içinde kalıyordu. Daha yakın tarihe intikal edildiğinde bugünkü Ürdün toprakları Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi sırasında 1516 yılında Osman Devleti'nin himayesine geçmişti. 1918 yılı sonunda Ürdün, Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetinden çıkmış ve bu dönemden itibaren Şerîf Hüseyin'in oğlu Faysal'ın yönetimi altına girmişti. 1946 yılına kadar İngiliz manda yönetimi altında bulunan ülkenin adı, 1949 yılından itibaren Ürdün Haşimi Krallığı olarak belirlenecekti. 1948 ve 1967 Arap-İsrail Savaşları bölgenin haritasının ve dengelerinin şekillenmesinde belirleyici oldu. Ürdün halkının büyük çoğunluğu bedevî Araplarla Filistinli Araplardan oluşmaktaydı. Rus işgalinden sonra Kafkasya'dan gelen ve bölgeye iskân edilen Çerkes ve Çeçenlerle, Türkmen, Dürzî ve Ermeniler de ülkede mevcuttu. Türkmenler özellikle Cereş yöresinde ve Amman'da yaşamaktaydı. Siyasi tarih açısından manzara basitçe özetlenebiliyor

olsa da kültüre, kişisel tarihe yakından bakıldığında kim bilir nasıl, ne ilgili çekici hikâyeler ile karşılaşılacaktır. Bu açılarından çok zengin malzemeler sunacağından hiç şüphemiz yok, fakat hali hazırda bu hususu meraklılarının gayretine bırakmaktan başka elden bir şey gelmiyor.

Ürdün'e vardığımızda şehirdeki hayatın akışı ve genel havası görece istikrarlı bir ülke havasını veriyordu. Cezayir, Lübnan, Libya gibi sokaklarında dolaştığınızda her an karışıklığa müsait ağır bir ortam ile karşılaşmıyordunuz. Kudüs'e yakın olması ayrı bir güzellik Amman şehri için. Önceleri Cuma namazlarına Mescidi Aksa'ya gidenler olurmuş. Camilerin yanı sıra kiliselerin bolluğu da dikkatlerden kaçmıyordu. Mısır'ın son yıllardaki durumundan dolayı Ürdün ve özellikle Amman, yabancılar

için Arapça öğrenme yurtlarından biri haline gelmişti. Üniversiteleri ve dil kursları ile yabancı kitleyi kendine çekmeyi başarmış. Ülkede yaşayan Türkler ise ticaret veya eğitim amaçlı orada bulunuyorlardı. Türkiye Amman Büyükelçiliği'nin yanı sıra TİKA Amman Ofisi ve Yunus Emre Enstitüsü'nün Amman Kültür Merkezi faaliyetlerini sürdürüyordu. TİKA'nın yakın zamanda kurulan ofisinin -bölgenin Osmanlı bakiyesi düşünüldüğünde kendisini çok hizmetlerin beklediği aşikâr- faaliyetlerine başladığını öğreniyoruz. Yunus Emre Kültür Merkezi ise daha uzun zamandan beri Ürdünlü kardeşlerimizin Türkçeye giriş kapısı hizmetini ifa ediyor. Bahçe içerisinde, güzel bir müstakil binanın içinde yer alması, öğrencilerin dersler dışında da orayı mekân tutmalarına ve »

canlı bir mekân halinde olmasını sağlıyor. Temel Türkçe kaynaklar ile beslenmiş kütüphanesi ise bir kültürün tanıtılmasında, kaynaklara ulaşımında olmazsa olmazı ifade ediyor.

Salt Şehri ve Salt Şehitliği

Amman'dan Salt şehrine doğru yola çıktığınızda, gidilen istikamette Yuşa Aleyhisselamın da bir türbesi bulunuyor. Aynı İstanbul'da olduğu gibi uzunca mezarı ile Lut gölü havzasının bulunduğu vadiye bakan bir tepedeki caminin yanında bulunuyor. Kudüs yolu üzerinde Osmanlı döneminde Şam vilayetine bağlı idari bir birim

olan Salt şehri ise Ürdün'ün önemli şehirlerinden. Devam ettiğinizde bizim Mardin şehrini andıran yapısıyla endam eden Salt şehri, bir dağın sırtlarına doğru yaslanmış nadide evler ile karşınıza çıkıyor. Osmanlı döneminden kalma iki yüz elli eserin olduğu söylenen şehirde, Osmanlı süsleme sanatları ile müzeyyen birçok ev bulunmakta. Öğrendiğimize göre tekkeleri ile de halen kadim kültürü yaşatan şehirlerden biri. Çarşısı, dükkânları ve dahi insanları ile kadim zamanların içinden geçirerek sizi bugüne taşıyan bir havaya sahip. Ürdün'de cami içinde şadırvanı olan tek camiye de bu şehirde ziyaret etmek mümkün oluyor.

Toplu mezarda yatan askerlerimiz Birinci Dünya Savaşı esnasında İngiliz ve Türk birlikleri arasında cereyan eden Şeria Muharebeleri'nde, Salt bölgesinde İngilizlere karşı savaşan ve şehit düşen 4. Ordunun 48. Tümeni'ne bağlı 143, 145 ve 191'inci Piyade Alayları'na mensup Türk subay, astsubay, erbaş ve erlerdir. O büyük kaya oyuğunun altında elli senedir üç yüz aziz Türk şehidi toplu halde sessizce yatmaktadır. Türkiye'nin girişimleri ile arazi kiralanarak Şehitlik haline getirilir. Şehitlerimizin isimleri ve geldikleri yerlerin yazdığı anıt neleri hatırlatmalı bizlere? Denizli, Manisa, Bursa, Uşak, Zonguldak, İzmir, Adana, Bağdat, Beyrut, Sivas, Sakarya, Suriye, Manastır; tüm bu şehirlerin nefesi bu topraklarda kendini hissettiriyor. Neyse ki artık her sene anma toplantıları düzenlenen şehitlikte, bir de dönemin olaylarını hatırlatan belgeler ve fotoğraflarla zenginleştirilmiş küçük bir müze bulunuyor. Şehitlerimizin naaşları ise aynı kaya oyuğunun altında defnedilmiş durumdalar. Ziyaret edip, ecdadı için Fatihalar okuyacak torunlarını beklemektedirler. O şehitler orada ise Ürdün bize ne kadar uzak olabilir ki diye sormamız gerekir. ■

Tüm bu güzelliklerle beraber bu şehre bizi bağlayan çok daha özel bir durum var. Anlatılana göre 1973 yılında köylüler Salt şehrine yakın bir kayalık bölgenin altında kemikler olduğunun farkına varır. Büyük bir kaya oyuğunun içinde yığma bir şekilde çok sayıda insan kemiğinin olduğu görülür. Çıkan eşyalardan orada bulunan kemiklerin Osmanlı askerlerine ait olduğu tespit edilir.

Şehitlerimizin isimleri ve geldikleri yerlerin yazdığı anıt neleri hatırlatmalı

bizlere? Denizli, Manisa, Bursa, Uşak, Zonguldak, İzmir, Adana, Bağdat, Beyrut, Sivas, Sakarya, Suriye, Manastır; tüm bu şehirlerin nefesi bu topraklarda kendini hissettiriyor.

TÜRKİYE'Yİ VE MÜSLÜMANLARI

BURAYA **GELİNCE**
TANIDIM

✍ Röportaj: İsmail Yıldız

Artı 90'ın 15. sayısında sizleri oldukça renkli bir kişiliğe sahip olan Güney Koreli Woohee ile tanıştıracacağız. **Türkiye Bursları ile yüksek lisans eğitimi için ülkemize gelen Woohee kısa zamanda Türkiye'yi keşfetmek için yollara düşmüş.** Daha şimdiden Trabzon, Rize, Karabük, Konya, İzmir, Eskişehir, Ankara, İstanbul, Muğla, Nevşehir, Kırıkkale'yi gezmiş. Şimdi rotada Şanlıurfa ve Gaziantep var.

Trabzon'un kuymağını, İzmir'in gevreğini ve boyozunu, Ankara'nın meşhur gözlemesini tatmayı da ihmal etmemiş Woohee. En çok sevindiği şeylerden biri de Türkler'in Koreliler'e olan sevgisi olmuş. **Bu yüzden ilk öğrendiğim kelimelerden biri 'kardeş' oldu diyor Woohee: "Çünkü Türkler, Güney Kore'yi kardeş ülke olarak görüyorlar."**

Woohee'nin dikkat çektiği bir başka nokta da Türkiye'nin dünya televizyonlarında tehlikeli bir ülke olarak gösterilmesi konusu oldu: **"Türkiye televizyondan izlediklerim kadarıyla tehlikeli ve kötü bir ülke olarak gösteriliyordu. Bu yüzden ailem buraya gelmemden pek hoşlanmadı. Ayrıca Kore'deyken hiç Müslüman biriyle tanışmamıştım.** Sadece televizyondan izlediklerimiz kadarıyla onlar hakkında bilgi ediniyorduk. Buraya geldikten sonra Müslümanlar hakkındaki bütün düşüncelerim değişti."

Bize kendini tanıtabilir misin?

Merhaba, benim adım Woohee. Güney Kore'den geldim. 25 yaşındayım. Güney Kore'nin Busan şehrinde doğdum, orada yaşadım. Ailem şu anda Busan'da yaşamakta. Busan'ın deniz kıyısı İzmir'inkine çok benziyor. Busan'a gelerseniz çok taze deniz yemekleri yiyebilirsiniz.

Woohee, bize neden Türkiye'yi tercih ettiğini, seni buraya gelmeye iten şeylerin neler olduğunu anlatabilir misin?

G. Kore'de İşletme bölümünde okuduğum sırada uluslararası pazarlama dersi için bir proje yapmıştım. Projem için Türk pazarını seçmek ilginç gelmişti bana. Çünkü yaz okulumu Türkiye'de geçirmiştım. Ayrıca Türkiye'yi internet ve mobil uygulama alanında potansiyeli yüksek olan bir ülke olarak gördüm. Ama iki kültür arasında aracı olabilecek insanlar çok az olduğundan bilgi toplamakta zorlandım. Biraz da bu tecrübemin etkisiyle yüksek lisansımı Türkiye'de yapmaya karar verdim. Şu anda Türk arkadaşlarımla birlikte takım kurarak yeni bir mobil uygulama yapmaya başladık.

Peki, Türkiye'ye ilk geldiğinde neler hissettin?

İlk geldiğim zamanlar hiç Türkçe bilmiyordum. Bu yüzden konuşurken çok zorlandım. İnsanlar İngilizce bilmesine rağmen bana yardım etmeye çalışıyor ve bana kardeşim diye hitap ediyorlardı. Türkler çok sıcakkanlı insanlar. Bu özelliklerinin yanında aile kültürü, yardımlaşma ve misafirperverlik yönleriyle de Koreliler'e çok benziyor. Çok çabuk sinirleniyorlar ama sinirleri hemen geçiyor ve "Kanka ne yapıyorsun?" gibi samimi sorular sormaya başlıyorlar. Türkler sokakta çok fazla çay ikramında bulunuyorlar. Korelileri çok seviyorlar, kardeş ülke diyorlar. Bu sebepten dolayı benim ilk öğrendiğim kelime de "kardeş" kelimesidir.

Şu an gayet güzel Türkçe konuşuyorsun? Türkçe öğrenirken seni en çok zorlayan şeyler neler oldu?

Hacettepe Üniversitesi Tömer' de okuduğum için şu an Türkçemi çok fazla geliştirdim. Türkçe kitapları okuyabiliyorum. Türk arkadaşlarıma Korece ders verebiliyorum. En önemlisi de pazarda alışveriş yaparken pazarlık

Türkler çok sıcakkanlı insanlar. Bu özelliklerinin yanında aile kültürü, yardımlaşma ve misafirperverlik yönleriyle de Koreliler'e çok benziyor.

yapabiliyorum. Ama yine de zorlandığım şeyler de çok fazla.

Bir keresinde güvenlik personeline 'güvercin bey' diye hitap etmişim O da, "Ben kuş değilim" deyince hata yaptığımı hissettim. Türkçede benzer kelimeler çok fazla var bu sebepten hata yapabiliyorum. Mesela, pence-re-tencere, köpek-ipek, teneffüs-telafluz, kaplumba-ğa-tulumba kelimeleri çok benzerler.

Eğitim hayatınla ilgili neler söylersin? Okul ortamından, arkadaşlarından, hocalarından biraz bahsedebilir misin?

Türkiye'de çok fazla arkadaşlıklar edindim ve bana çok samimi, içten davranıyorlar. Çok farklı şehirlerden gelen arkadaşlarım bana geldikleri bölgenin kültürünü anlatıyorlar. Onların yaşadıkları yerlerin kültürlerini öğrenmek için beni yaşadıkları yerlere davet ettiklerinde onlara zi-

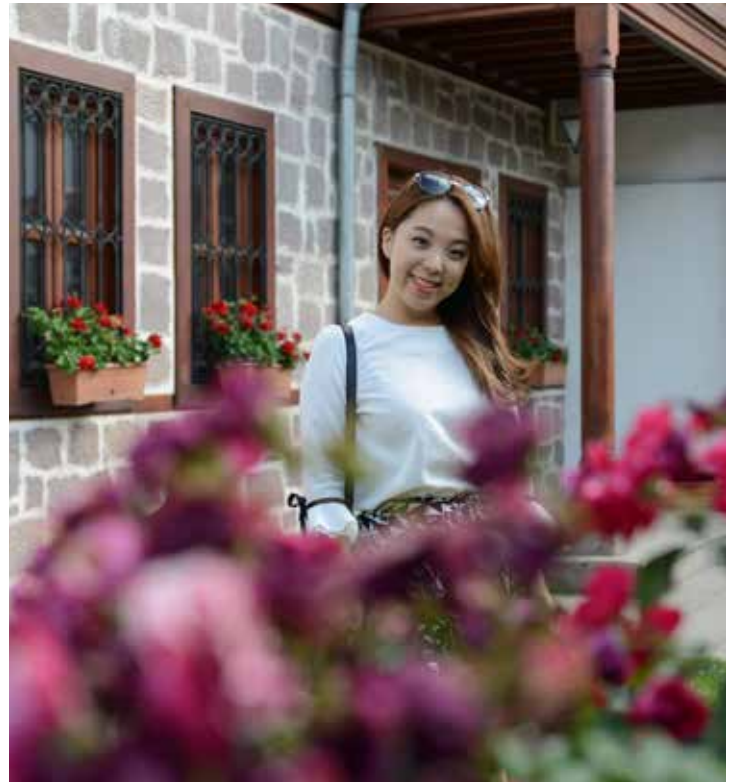
Bir keresinde güvenlik personeline **“güvercin bey”** diye hitap etmişim O da, **“Ben kuş değilim”** deyince hata yaptığımı hissettim.

yarete bulundum ve bulunuyorum. Şu anda odamda da Türk arkadaşım ile yaşıyorum. O Erzurumlu ve bir dadaş. Ben Türkçe hiç bilmiyordum ve hocalarım bana hem Türkçeyi hem de Türk kültürünü öğrettiler. Bir hocamı ziyaret ettim o bana biber dolması yapmayı öğretti. Yapmadan önce dolmanın patlayacağını düşünüyordum ama öyle olmadı ve çok güzel oldu. Şu an birkaç çeşit Türk yemeği yapabilirim. Şirin hocama teşekkürler...

Bence Türkler çok eğlenceli insanlar. Özellikle Karadeniz insanlarını çok seviyorum. Onlar çok komik ve sıcakkanlılar. Benim memleketimdeki insanlara çok benziyorlar.

Türkiye’deki eğitim hayatından sonra neler yapmak istiyorsun?

Türkiye ile Kore arasında Avrupa ve Asya kıtasını birbirine bağlayan Boğaziçi Köprüsüne benzer ‘uzman bir köprü’ olmayı planlıyorum. Serbest Ticaret »

Türkiye’de Trabzon, Rize, Karabük, Konya, İzmir, Eskişehir, Ankara, İstanbul, Muğla, Nevşehir, Kırıkkale’yi gezdim.

Anlaşması’ndan sonra Kore ile Türkiye daha fazla ticaret yapmaya başladı fakat iki dili ve iki kültürü bilen insan sayısı çok az olduğu için bazı problemler yaşanabiliyor. Bu nedenden dolayı Kore ve Türkiye arasında daha yakın ilişkiler kurarak çalışmak istiyorum.

Güney Kore’deki arkadaşlarına, ailene Türkiye’yi nasıl anlatıyorsun?

Türkiye, televizyondan izlediğim kadarıyla tehlikeli ve kötü bir ülke olarak gösteriliyordu. Bu yüzden ailem buraya gelmemden pek hoşlanmadı. Kore’deyken hiç Müslüman biriyle tanışmamıştım. Sadece televizyondan izlediklerimiz kadarıyla onlar hakkında bilgi ediniyorduk. Ben buraya geldikten sonra Müslümanlar hakkındaki bütün düşüncelerim değişti. İnsanların söylediklerinin tersine çok duygusal ve yardımsever olduğunu gözlemledim. Onları daha iyi anlayabilmek için Ramazan ayında ben de iki gün onlar gibi yaşadım; saçımı kapattım, oruç tuttum. Bütün bunları yaparken onlara

sordum neden siz bunları yapıyorsunuz diye. Onlardan fakir insanları daha iyi anlayabilmek için oruç tutuyorum cevabını aldım. Onlar gibi yaşadıktan sonra daha iyi anladım ve çok duygusal bir din olduğunu düşündüm. Kore’ye döndükten sonra burada düşündüğüm şeyleri Koreli arkadaşlarıma anlatmak istiyorum.

Türkiye’nin hangi şehirlerini gezdin? En çok neresini beğendin?

Türkiye’de Trabzon, Rize, Karabük, Konya, İzmir, Eskişehir, Ankara, İstanbul, Muğla, Nevşehir, Kırıkkale’yi gezdim. Türkiye çok büyük bir ülke olduğu için şehirler bölge bölge çok büyük farklılıklar gösteriyor. Bu yüzden Türkiye’yi gezmeyi çok seviyorum. Trabzon’daki insanları çok samimi bulduğum için ve kahvaltısı çok zengin ve doğal olduğu için Trabzon’u çok beğendim. İzmir’i de kendi memleketime çok benzettiğim için çok beğendim. Oranın gevreğini ve boyozunu yedim. İzmir’de akşamları

rı sahil kenarında oturup çekirdek ve midye yemek çok güzel oluyor. Midye Ankara'ya göre daha ucuz. İzmir'e gidenlere akşamları bunları yapmalarını tavsiye ederim.

Senden bir de yaşadığın şehri, Ankara'yı dinleyelim. Ankara'da yaşamaktan en çok keyif aldığın şeyler neler?

Eymir Gölü'nde bisiklet kullanırken, temiz havayı içime çekmek beni çok mutlu ediyor. Gölbaşı yakın olduğu için bisiklet kullandıktan sonra oraya gidip mangal yapmayı çok sevdim. Bu yüzden sınıf arkadaşlarımla birlikte sık sık mangal yapmak için oraya gidiyorum. Her Perşem-

be günü Sıhhiye'de pazar açılıyor, oraya gidip yemekler yiyorum. Oradaki teyzeler elleriyle çok güzel gözleme yapıyorlar. Orayı da seviyorum.

“Türk Mutfağının tadına bakayım derken kilo aldım”

Türkiye'deki yemeklere bayılıyorum ve bu konu hakkında konuşmayı çok seviyorum. Şu an söylerken bile acıktığımı hissettim. En büyük problemim Türkiye'ye geldikten sonra 6 kg almışım. Türkiye'nin mutfağı çok zengin hepsinin tadına bakmak istedim. Belki de bundan dolayı bu kadar kilo aldım. En çok beğendiğim çiğköfte ve Adana kebabı oldu. Acı yemeyi çok seviyorum. Bu yüzden, bu yaz Şanlıurfa ve Gaziantep'i gezmeyi çok istiyorum. Oralarda baharatlı yemekler çok meşhurmüş. Gerçek acının tadına bakmayı çok istiyorum. Tatlı olarak da künefe ve ırmık helvasını çok sevdim. Sıhhiye'de bir pazar kuruluyor ve orada bir teyze künefe satıyor. Onun tatlısını çok beğendim. Teyze Hatay'dan gelmiş ve gerçek künefe yapıyor. Maraş dondurmasını da çok seviyorum. İkisi birlikte mükemmel oluyor. Sıcak ve soğuk tatlılar yan yana yeniyor. Ben bunu ilk defa Türkiye'de gördüm ve muazzam bir tat oluşturuyor. Hiç yemeyen yabancı arkadaşlarım vardı. Bir kâse yedikten sonra ikinci ve üçüncü kâseyi bile yediler. ■

Sıhhiye'de bir pazar kuruluyor ve orada bir teyze künefe satıyor. Onun tatlısını çok beğendim. **Teyze Hatay'dan gelmiş ve gerçek künefe yapıyor.** Maraş dondurmasını da çok seviyorum. İkisi birlikte mükemmel oluyor.

BERLİN'DE

HÂKİMLER YOK MU?

►► “Berlin’de hâkimler var” sözü öteden beri **Almanya’nın bir hukuk devleti olduğunu vurgulamak için entelektüel dünyada sıkça dillendirilen bir hikâyenin çıkış noktasıdır.** Peki, nedir bu hikâye? Hikayede geçen sözün geçerliliği var mıdır hala? Dilerseniz, bu soruyu cevaplamadan önce sizi biraz geçmişe götürelim.

Rivayet odur ki; "Prusya Kralı Büyük Frederick (1712-1786), Berlin yakınlarındaki Postdam ormanlarında gezinirken, bir değirmencinin bulunduğu tepenin aşağısındaki alçak bir tepe üstünde durur. Değirmencinin olduğu yeri satın alacağını ve yerine bir saray yaptıracığını söyler. Kralın adamları değirmenciye gider ve kralın bu isteğini iletir. Fakat adam değirmenini satmak istemez. Kral değirmenciye yanına çağırır. Önce, değirmen için değerinin kat kat üstünde bir miktar ödemeyi teklif eder. Değirmenci "Olmaz! Değirmenim satılık değildir" der. Kral "Sen benim kral olduğumu bilmiyor musun?" diye sorar. Değirmenci "Biliyorum, biliyorum" der ve "Sen de benim, bu değirmenin tapusu ile sahibi olduğumu bil" diye cevap verir.

Kral "O halde zorla alırım. Bakalım o zaman ne yapacaksın?" deyince, Değirmenci "Alamazsın! Berlin'de hâkimler var" cevabını verir. Kral, ıslah ettiği mahkemelerin adaletine, kendi aleyhine de güvenildiğini anlar ve bu yel değirmeninin, Prusya Krallığı devam ettikçe korunmasını ister. Değirmenin altındaki tepeye sarayını diker ve saraya değirmencinin adı olan, Sans-Souci adını verir.

Sans-Soici Sarayı da değirmen de bugün halen yerinde duruyor. Ancak Federal Almanya Meclisi'nin 2 Haziran 2016 tarihinde meclis kararı ile 1915-1916 Osmanlı – Ermeni olaylarını 'soykırım' olarak tanımlaması değirmenci ile kralın hikâyesini anlamsız kılmaktan başka bir şey doğurmamıştır.

Bu hikâye, tarihi olayları tarihçilerin ve mahkemelerin değil Federal Almanya Meclis üyelerinin hiçbir dayanağı olmayan yalanlara dayanarak "Berlin'de milletvekilleri var" şekline dönüştürmüştür.

Yüzyılları aşan bir mesele

Yaşananları daha iyi anlayabilmek için Avrupa tarihinin en önemli kavramlarından biri olan Şark Meselesi'ne (Die Orientalische Frage) değinmek isabetli olacaktır. 'Doğu Sorunu', "Türkleri Avrupa'dan atmak" için başlatılan hamlelerin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şark Meselesi'nin temel esası; Hristiyan Avrupa'nın şark ülkelerinin siyasi, ekonomik ve diğer gelişmelerinden, nüfuzunun gittikçe artmasından müteessir olması ve bu nüfuz kendilerinin sahip olma amacıdır. Bu amaç doğrultusunda Osmanlı Devleti'ni ve Türk toplumunu kontrol altında tutmak, zayıflatmak, parçalamak için yüzyıllardır birlikte yaşayan farklı dil, din, kültür ve ırktan insanlara bağımsızlık ve sözde özgürlük vaadiyle milliyetçilik ve diğer farklılıklarından kaynaklı kışkırtmalar olmuştur.

Almanya Federal Meclisi'nin yanında son yıllarda Fransa, İsviçre, Avusturya gibi ülkelerde iç siyasetlerinde yükselen aşırı sağcıların etkisiyle artan Türk ve yabancı düşmanlığı ve müzakerelerde Türkiye'nin elini zayıflatmak amacıyla tedricen sözde soykırım yalanını tanıma kararı almışlardır. Bu devletlere ek olarak Polonya, Litvanya gibi demir perde ülkeleri de Avrupa Birliği'nin baskısı altında aynı kararları ve tanımayı meclislerine taşımışlardır.

Şark Meselesi farklı mecralarda sürdürülüyor

Doğu devletlerini ve başta Türkiye'yi ekonomik ve siyasi nüfuz altında tutabilme gayesiyle ortaya çıkan "Şark

Meselesi" farklı mecralarda sürdürülmek istenmektedir. İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı toprakları olan Mısır ve Suriye'den başlayıp Hindistan'a kadar giden doğu veya Osmanlı topraklarına sahip olma hevesi Almanlarda görülmemiştir. Çünkü müttefik olarak gördüğü Türkiye o tarihlerde ekonomik olarak zaten kontrol altında tutabildiğini düşündüğü bir ülke konumundadır.

Almanya Federal Meclisi "101 Yıl Önce Ermeni ve Diğer Hristiyan Azınlıklara Yönelik Soykırımı Anma ve Hatırlama" adını taşıyan kararı ile 1915-1916 Osmanlı-Ermeni olaylarını hiçbir tarihi vesikaya ve bilgiye dayanmadan resmen soykırım olarak tanımlayan 26. ülke olmuştur.

Ermeniler ne istiyor?

100 yılı aşkın bir zaman dilimi içinde soykırım yalanı ile özellikle büyük devletlerin güdümünde hareket eden Ermeni diasporası, nihai hedef olarak her zaman üç ana konuyu dile getirmiştir: Tanıma, Tazminat ve Toprak.

Tanıma mevzusu iddiaların devamında gelecek olan tazminat ve toprak taleplerinin ön şartlarını oluşturmaktadır. Uluslararası arenada sözde soykırıma mesnetsiz söylemlerle meşruluk kazandırılarak diğer aşamalara geçilmesi amaçlanmaktadır.

Tazminat ise sözde soykırımı tanıyan devletin Ermenilerin geride bıraktıklarına ve kendilerine karşı yapılan sözde zulme karşı tazmin taleplerini içermektedir.

Nihai olarak elde edinilen kazanımlar sonucunda kendilerine vaat edilen büyük Ermenistan için Türkiye'nin doğu bölgesinde toprak talebidir. Bu talebi iki şekilde düşünüyor olabilirler. Önceden yaşadıkları bölgelerdeki araziler üzerinde halen haklarının olduğunu düşünmeleri ki bu dönemde araziler şahısların değil Osmanlı Devleti'nin mülkü konumundadır. Ancak tarımsal ve diğer kullanımlar şahıslara mahsustur. İkinci olarak bu toprakların Ermenistan topraklarına ve büyük Ermenistan ütopyasına dâhil edilmesidir. Ancak bilinmelidir ki bu toprak-

Asırlarca Osmanlı topraklarında huzur, sükunet ve barış içerisinde yaşayan Ermeniler, büyük devletlerin kışkırtmalarıyla Osmanlı Devleti'ne zarar vermeye ve ahaliye zulüm etmeye başlamışlardı.

lar Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan 72 milletin ortak mücadelesi ile kazanılmış topraklardır. Anadolu'nun en doğusundan en batısına tüm cephelerden Türk milletinin savunması ile korunmuş ve sınırları belirlenmiş devlet topraklarıdır. Özellikle Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra İngiltere ve Rusya gibi büyük ülkelerin büyük hayallerinin bir kuklası olan ayrılıkçı Ermeni çetelerinden oluşan gruplar bugün olduğu gibi o tarihlerde de büyük devletlerin vaatlerine kanmışlardır. Büyük Ermenistan hayali ile kışkırtılan Ermeni gruplar Anadolu'nun birçok yerinde isyanlar başlatarak huzursuzluk çıkartmışlardır. 800 yılı aşkın bir zamandır sükunet ve barış içerisinde yaşayan ve Osmanlı topraklarında 'Sadık Millet' iken, Ermeni terör örgütleri Taşnak ve Hınçak, büyük devletlerin ütopyik vaatleri ile Osmanlı Devleti'ne ve ahaliye zulüm etmeye başlamışlardır. Bu çabalar Ermeni toplumuna bir şey vermediği gibi iki dost toplumun arasını açmaktan öteye gitmemiştir. Ayrıca Rus ve batı toplumlarının 100 yıllık

boş ve anlamsız vaatlerine bugün devlet ve diaspora olarak kanmaya devam etmektedirler.

Şark Meselesi'nden hala vazgeçemeyen Batı zihniyeti, bu kapsamda üretilen mesnetsiz, yalan tarih ve belgelerle aynı düşünceyi devam ettirmenin yollarını aramaktadırlar. 1915 tarihinden sonra üretilen sözlü yalan, çarpıtılmış resim ve belgeler, günümüzde hiçbir yetkinliği, görevi ve bilgisi olmadığı halde oturdukları koltuktan yalan tarih yazmaya, Türkiye'yi meclis kararları üzerinden yargılamaya çalışmaktadırlar. Ermenilere verilen sözler arasında yer alan tazminat ve halen devam eden Türkiye'den toprak hakkı iddiaları da mantıksal bir çözümlemeyi ve tehcir gerekçelerini açıklamaya yeterlidir.

Şimdi ne olacak?

Almanya ile tarihinde hiçbir zaman karşı karşıya gelmemiş, tam tersine müttefik olmuş bir toplum olarak bu

bağları Cumhuriyet sonrası Türkiye döneminde de koruyabildik. Bugün Almanya'nın ve Berlin'in, orada yaşayan 4 milyona yakın vatandaşımızın dışında Anadolu'da yaşayan milyonların nezdinde de bir tanınırlığı ve hatırası mevcuttur.

Almanya'ya dört nesil vermiş bir toplumun, misafir işçilikten Alman vatandaşlığı sürecinde, klasik tabirle ekonomiden siyasete, sanattan spora toplumun her alanında yer alması her zaman dile getirilmiştir. Anadolu topraklarında da durum bundan farklı olmamıştır. Anadolu gurbet hikâyelerinde, şiirlerinde, türkülerinde ve hatta beyaz perdesinde "Alamancı" ve gurbetçi vurgusu her zaman yer almıştır. Şimdi bu nesil ekonomiden siyasete, sanattan spora anavatanı yeniden dönerek hizmet etmektedir.

Almanya'nın çokkültürlülük anlayışına zarar verecek!

100 yıl önce yaşanmış bir tehciri bilimsel araştırma ve belgelerden yoksun bir şekilde siyasi olarak Meclis gündemine getiren Almanya'da, Şansölye Angela Merkel,

Almanya Federal Dışişleri Bakanı, Sosyal Demokratlar Parti Başkanı oylamaya katılmamışlardır. Bu durum aslında iç siyaset için yapılan bir tiyatrodan başka bir şeyin olmadığını da kanıtlamıştır.

Almanya'nın "çokkültürlülük" anlayışına zarar vereceği düşünülen böylesine siyasi bir karar, ne Ermenilere ne Almanlara ne de ortak çalışmalara herhangi bir katkı sağlamayacağı gibi Türkiye nezdinde yok hükmünde bir tanıma ve Almanya'da da meclise yapılan tavsiyeden öte gitmeyen bir hamle olarak kalacaktır. Alman toplumunda yetişmiş milyonlarca Türk vatandaşı açısından birlik ve beraberliği yeniden pekiştirmesi bakımından ve gençlerimizi yalan yazılan tarihe karşı kendi kültür ve tarihlerini doğru kaynaklardan öğrenmeye sevk etmesi bakımından önem arz etmektedir.

Oylama öncesi Almanya ve Avrupa'nın değişik yerlerinden gelen farklı dünya görüşlerine sahip on binlerce kişi Anavatan söz konusu olduğunda birlik ve beraberliğini yeniden göstererek kadirşinaslıklarını ortaya koymuşlardır. ■

İki KAPILI Bir Handa...

"... Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece..."

Âşık Veysel Şatıroğlu,
Uzun İnce Bir Yoldayım

Kapı, bir yere girip çıkarken ara açıklık olarak kullanılan mimari bir elemandır. Bu mekânsal işlevi haricinde birçok derin anlam barındıran kapı, aynı zamanda metaforik olarak mahremiyetin başladığı kutsal bir noktada, insanın iç dünyası ile dış dünya, maddi dünya ile ahiret arasında bir örtüdür. Kapı, aynı anda binayı hem en güçlü, hem de en zayıf kılan kritik bir yerde durur. Bina ziyaretçisini kapıdan içeriye alır. Ziyaretçi binayı aynı kapıdan terk eder. Gündelik hayatta mimari bir nesne olarak en çok karşılaşılan ve en çok kullanılan olma özelliğini taşımaktadır.

Kapının dışarıdan gelebilecek tüm kötülöklere karşı koruyucu bir özellikte olabilmesi gerekir. Bir yapının ağırlık merkezini kapı oluşturur. Sokaktan gelen insan, yapıdaki mekanın içine girmeden evvel kapı ile karşı karşıyadır. Kapıya temas ederek içerdekilerin kendisinin geldiğinden haberdar olmalarını sağlar. Bu haberdar etme biçimi, eski dönemlerde sadece elle vurularak yapılırken, sonrasında buna bir de tokmak eklenir. Farklı şekillerde, költörlere göre şekillenen sayısız tokmak üretilmeye başlanır.

Kapının arkasında, kapıyı açmadan önce kimin olduğunu bilebilmek için bir ses duymaktan öte, görüntüye ihtiyaç duyulmuş ve kapının ortalama insan boyunda baş kısmına denk gelebilecek yerine bir delik açılmıştır. Böylece kapı çaldıktan sonra artık insanlar kapının arkasında kimin olduğunu, kapıyı açmadan da görebilir hale gelmişlerdir.

Her kapı aynı zamanda bir eşiktir. Bir ara mekana karşılık gelir. Tüm eski inanışlarda olduğu gibi eski Türk dininde de kapı ve eşiği, dünya ve ahiret, cennet ve cehennem arasındaki çizgidir. İnsan bir kapıdan geçerek geldiği fani dünyayı yine bir kapıdan geçerek terk eder. Türkçede kapı ile ilgili sayısız deyim, atasözü ve şiir vardır. ‘Çalma elin kapısını, çalarlar kapını’ sözü, kimseye kötölük yapmamak gerektiğini, şayet yapılırsa karşı taraftan da aynı türden bir kötölük gelebileceğini işaret eder. ‘Kapı arkası bile gurbet’ sözü ise, insanın evinden çok uzaklaşmasa dahi kapının dışına çıktığı andan itibaren evden ayrılışında yaşadığı gurbet hissini belirtir. Hayat adı verilen uzun ince yol, Âşık Veysel’in veciz ifadesiyle, biri doğuma, diğeri ölüme tekabül eden iki kapısı olan

bir hanın koridorundan başka bir şey değildir. Bir başka deyişle, yaşamak bir kapıdan bir diğere doğru yapılan seyahattir. Kapıların ikisinden de izlenen hayatın, ezelle ebed arasındaki alanın ta kendisidir. Tıpkı şair Cahit Zarifoğlu’nun ifade ettiği gibi, “kapı aralığında baktığımda görebildiğim en güzel şeydir; yaşamak.”

Kapı sembolizmi Türklerin İslamiyet ile tanışmalarının ardından hayatta kalmaya devam etmiştir. Orta Asya kaynaklı Türk-İslam tasavvuf geleneğinde insan, her biri onar makama (yapılması gerekenler) veya eşiğe sahip olan dört kapıdan geçerek inanç, düşünce ve ahlak alanlarında olgunluğun en yüksek seviyesine ulaşır. Söz konusu kapılar mertebelerine göre sırasıyla, şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapılarıdır. Bu bağlamda kapı insanın sadece fani dünyaya gelişinin ve onu terk edişinin değil, aynı zamanda bu dünya üstünde geçen hayatının İslamiyet açısından en önemli merhalelerinin de metaforudur. Mürid, eşiğe baş koyar, başka deyişle, şeyhinin kapısının eşiğini öper, tarikata bağlılığını ispatlar. Kapının eşiği zahirden batına, mecazdan hakikate geçmenin, çile hücrelerinden Allah’a ermenin yeridir adeta.

Türk kültüründe kapı, kişinin hayatında çocukluktan yaşlılığa kadar tüm evrelerde söz sahibidir. Çocukluk evin, bir başka deyişle, kapının önünde geçer. Kapının önü gözün de önüdür, güvenlidir. Anneler çocuklarını kapının önünde oynamaları yönünde uyarır, aksi takdirde kapının uzağında bekleyen tehlikelerle karşılaşma ihtimalleri artar çocukların. Ergenliğin ilk kıvılcımları kaçamak kapı önü sohbetlerinde parlar. Yetişkinin devlet mefhumu kapıyla neredeyse özdeşdir. Unutulmamalıdır ki, Osmanlı devletinin doğrudan padişaha bağlı askerlerine devlet kapısının sadık kulları oldukları için "kapıkulu" adı verilmişti. Devletin tüm kurum ve kuruluşları için "devlet kapısı" denmesinde yüzyıllardır süregelen Türk devlet geleneği ile kapı arasındaki metaforik bağlantının izlerini görmek mümkündür. Kaldı ki, Osmanlı hanedanının en uzun süre kaldığı evin adı Topkapı Sarayı, devletin 18. yüzyılın ilk yarısından itibaren yönetildiği yerin adı ise Bâb-ı Âli'dir (Yüce Kapı). Yaşlılar içinse iki kapılı hanlarındaki seyahatin son demlerinin en büyük eğlencesi kapılarının önünde mahalleli 'kapı komşu'larıyla yaptıkları sohbetlerdir.

Kapı malzemesi, biçimi ve yapım tekniği ile bir zanaat eseridir. Bazen iç içe iki kanatlıdır, küçüğünden insan, büyüğünden atlı veya araba geçsin diye. Bazen iki farklı zile sahiptir, kapıyı çalanın erkek veya kadın olduğu anlaşılabilsin diye. Tokmaklarında yüzlerce insanın dokunuşu birikir. Menteşelerinden çıkan ses hayatın devam ettiğinin ispatıdır.

Kapımızın çalınması birisi için halen önemli olduğumuzu gösterir. "Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge / Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı" diyen Fuzulî'nin yalnızlığına hâlâ düşmediğimize, evimizin ıssızlığa mahkum olmadığına işaret eder. Her birimiz kendimiz için açılan kapılardan dünyaya giriyor ve yine kendimiz için açılan başka kapılardan dünyayı terk ediyoruz. Merak edilen ise daima kapının ardı oluyor... ■

"... Büyük yokluk yurdunun uğuldayan sorusuyla giriyoruz toprağa
Dünya değişti ama kapı nereye
açılacak
Biteni biliyoruz şimdi ne başlayacak..."

Mevlana İdris Zengin,
Ellerimizin Büyük Boşluğu

CENGİZ DAĞCI

✍️ Yazı: Raziye Çetin

“Ben yalnızca Kırım’ın yazarı değilim
ama **Kırım’ın faciasını bütün gerçeği ve
içtenliğiyle yalnız ben yazabilirdim.**”

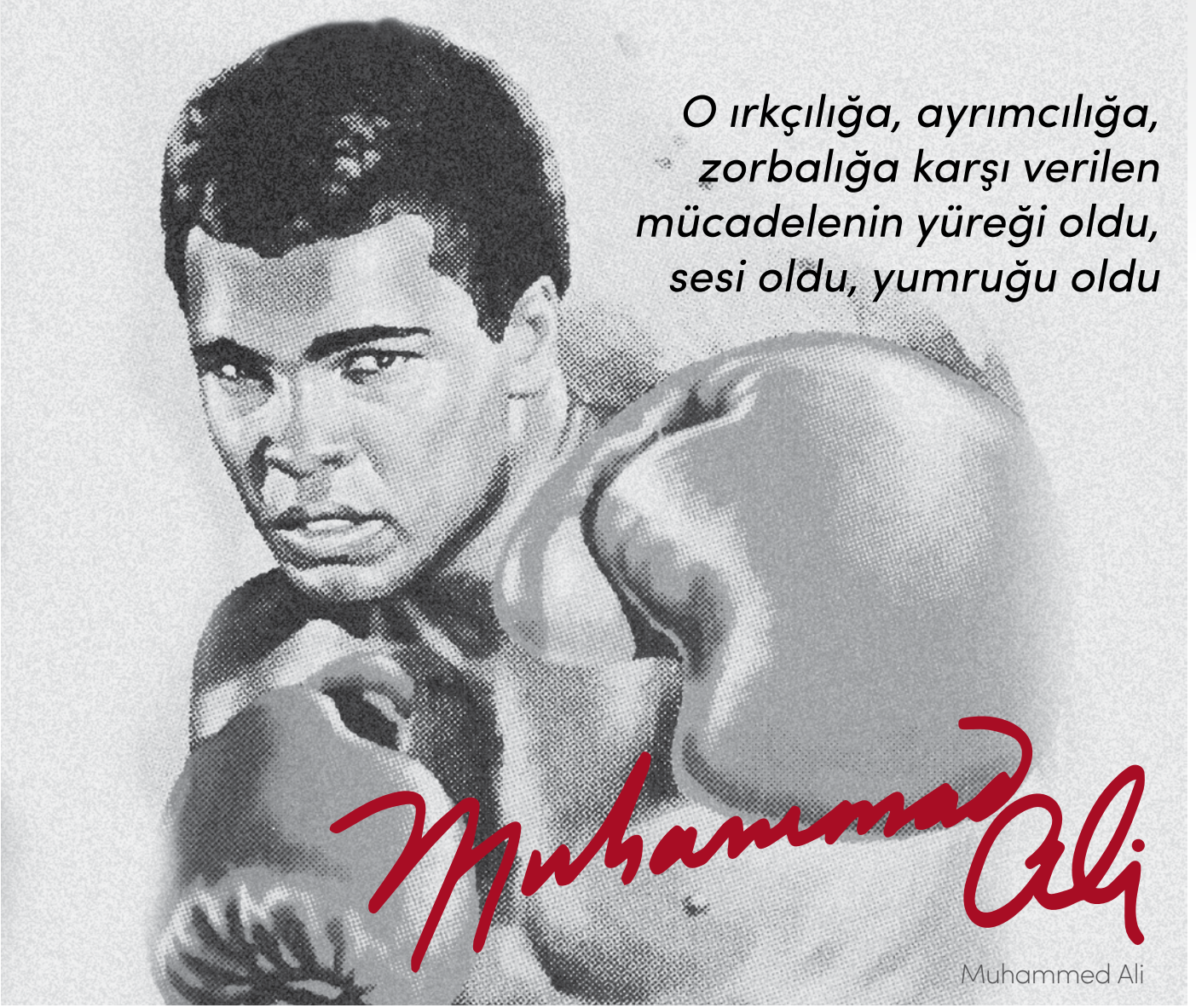
Kırımlı Türk romancı ve şair Cengiz Dağcı, 9 Mart 1920 tarihinde Kırım’ın Yalta liman şehrine bağlı Kızıtaş Köyü’nde dünyaya geldi. Babası Kırım’dan sürgün edilen Emir Hüseyin Dağcı, annesi ise Fatma Dağcı Hanım’dır.

İlk tahsilini doğum yeri olan Kızıtaş köyünde gören Cengiz Dağcı, ortaokulu Akmesicid’de okudu. Çocukluğu kıtlık, yoksulluk, deprem gibi tabii afetler yanında Rus emperyalizminin zulmü ve büyük baskılar altında geçen Dağcı, talebelik yıllarından itibaren şiirler yazdı. Hüzünlü bir anlatımı olan yazarın ilk şiiri 1936 yılında Kırım Gençlik Dergisi’nde yayınlandı. Bazı şiirleri ise Kırım Yazarlar Birliği’nin Edebiyat Mecmuası’nda yer aldı. 1938 yılında ortaokulu bitiren yazar, 1939 yılında Kırım Pedagoji Enstitüsü’ne girdi. Enstitünün ikinci sınıfında iken İkinci Dünya Savaşı çıktı ve askere alındı. 1941 yılında Ukrayna cephesinde Almanlara karşı subay olarak savaşırken esir düştü. Esareti sırasında Almanların kurduğu Türkistan Lejyonu’na katılıp, bu sefer de Ruslara karşı savaştı. Bir süre sonra Almanların da tıpkı Ruslar gibi sömürgeci bir zihniyete sahip olduğunu anlayıp Polonya’ya geçti ve Polonyalı milliyetçilerle birlikte Almanlara karşı mücadele etti. 1945 yılında Polonya’da oluşturulmuş olan direnişçi halk hareketinin liderlerinden Regina ile evlendi. Esirlikten kurtulan ama hürriyetin tadına varamayan Cengiz Dağcı, 1946 yılında binlerce Türkistanlı ile birlikte Türkiye’ye gelmek için başvuruda bulundu. Yazarın ve beraberindeki halkın başvurusu, dönemin politikacıları tarafından reddedilince, yazar Kızıl Haç’a başvurup İngiltere’ye yerleşti. Zor ve sıkıntılı günleri burada da devam eden Dağcı, ailesinin geçimini temin edebilmek için garsonluk, aşçılık, ütücülük işleri yapmak zorunda kaldı. Uzunca bir süre ise kendi lokantasını işletti.

Dağcı, eserlerinde bıkip usanmadan Kırım Türklerinin Rusların zulmü altındaki hayatını, çilelerini anlatır. Türk edebiyatının en güçlü yazarlarından. Yazar Türkiye’ye hiç gelmemiş olmasına rağmen, bütün eserlerini ‘annemin dili’ dediği Türkiye Türkçesiyle

kaleme almıştır. Türk vatandaşlar onun eserleri sayesinde, hiç görmedikleri Kırım, Tatar kültürü ve Sovyet idaresinin Kırım’a yaşattığı facialar hakkında detaylı bilgiye sahip olmuşlardır. 1928’den bu yana Sovyet komünist emperyalizminin boyunduruğu altında Kırım Türklerinin çektiği acıları dile getiren Dağcı, bir yurdun gasp edilmesini anlatır. Rusların Kırım’ı işgali, Kırım Tatarlarının yurtlarından ayrılmalarının çilesini ve dilini, kültürünü, kimliğini unutmuş bir nesil... “Ben yalnızca Kırım’ın yazarı değilim ama Kırım’ın faciasını bütün gerçeği ve içtenliğiyle yalnız ben yazabilirdim” diyen yazar; eserlerinde, büyük sömürü savaşlarında yok olan mantığın boşluğunu dolduran toplumsal çılgınlığın içinde insanın kendini arayışı, zulme başkaldırma haysiyetinin kazanılması gibi evrensel değerleri ele alır. Bunun yanında anlatılan olayların gerçekten yaşanmış olması da eserlerine ayrı bir kuvvet katmaktadır. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Kırım’a hiç gitmeyen yazar vatanına olan hasretini “Yurdunu kaybeden adam için hürriyetin bile bir mânâsı kalmadığını şimdi anlıyorum. İçinde doğduğum, gülüp oynadığım yerlerde benim dilim konuşulmuyor artık. Bir zamanlar, o topraklarda dilini konuşan insanların ne olduklarını da bilmiyorum. Son fırtına, ağacı devirdi. Bizler uçurduğumuz birkaç yaprak, boşlukta yolunu şaşırmış, ümitsiz ve şaşkın, meçhul bir geleceğe doğru, yalpa vurup duruyoruz.” şeklinde dile getirir. Muazzam acılarla geçen bir çocukluk ve gençliğin ardından gelen vatan hasreti eserlerini daha da derinlikli yazmasını sağlamış ve yaşadığı özlem metinlerine işlemiştir.

Toprağından koparılmış bir insan olarak nefes aldığı her an doğduğu toprakların hasretini çeken Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 Perşembe günü Londra’nın Soutfields bölgesinde bulunan evinde vefat etti. Naaşı Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı’nın girişimleriyle memleketi Kırım’a defnedildi. Böylelikle sonsuz uykusunda sıra hasreti sona ermiş oldu. ■

✍ Yazı: Gökhan Duman, İsmail Yıldız, Muhammet Sağlam

Bir boksörün yeri ringlerdir. Ancak söz konusu Muhammed Ali'yse, bir boksörün kendi mesleği dışında başka alanlara da nasıl damga vurduğunu görebilirsiniz. Kimi zaman ırkçılığa karşı mücadelenin sembolü, kimi zaman kimsesiz ve yoksullar için koşturan bir büyük yürek, kimi zaman İslam düşmanlığına karşı dik duran bir adam çıkar karşınıza...

O Muhammed Ali, bir boksörden çok daha ötesi...

Tarih ondan "gelmiş geçmiş en büyük boksör" olarak bahsedecek. Ringlerde ondan daha başarılı olanlar, hayatı boyunca hiçbir maçı kaybetmeyenler, daha güçlüler olacak elbette. Ancak kimse onun bu unvanını

elinden alamayacak. Muhammed Ali gelmiş geçmiş en büyük boksör unvanını yalnızca ringlerde kazanmadı; o dünyanın önünde saygıyla eğildiği, kişiliği, karakteri ve hayat mücadelesiyle kazandı bunu.

Peki, Muhammed Ali'yi milyonlarca insanın idolü haline getiren şey neydi?

Muhammed Ali kendi fikirleri arkasında duran, bunları dile getirmekten sakınmayan, inandıklarından asla vazgeçmeyen bir kişiliğe sahipti. Boks hayatındaki başarısında da bu inancın ve azmin payı büyüktü. Onu sevenler yalnızca balyoz gibi yumrukları için değil eşitsizliğe, ayrımcılığa, adaletsizliğe karşı verdiği mücadeleden dolayı da seviyordu. »

“

İnandığım değerler için direniyorum.
Kaybedecek hiçbir şeyim yok. **Beni
hapse atacaklarmış, ne olmuş sanki?**
Zaten 400 yıldır hapisteyiz.

”

“Louisville’de insanlar hala pis zenci diye çağırılıp köpek muamelesi görüyorken ve en basit haklarından bile mahrumken benden üzerime bir üniforma geçirip 10.000 mil ötedeki bir ülkede bomba atıp kurşun sıkmamı nasıl beklerler? Hayır, 10.000 mil öteye gidip beyaz köle efendilerinin beyaz olmayan başka bir millet üzerine baskı kurmalarına, onları öldürmelerine, evlerini yakmalarına yardımcı olmayacağım. Gün böyle kötü işlerin sona ermesinin günüdür. Böyle bir tavır içinde bulunmanın bana milyonlarca dolara mal olacağını söylediler. Ama daha önce de söyledim ve yine

söylüyorum. Benim halkımın gerçek düşmanı burada, Amerika’da. Kendi özgürlüğü, kendi adaleti ve eşitlik için savaşan o insanları köleleştirmede kullanılan bir maşa olmayacağım. Dinimi, halkımı ve kendimi küçük düşüremem. Eğer bu savaşın benim 22 milyonluk halkıma özgürlük ve eşitlik getireceğini düşünseydim kendim gidip orduya katılırdım. Kendi inandığım değerler için direniyorum. Kaybedecek hiçbir şeyim yok. Beni hapse atacaklarmış, ne olmuş sanki? Zaten 400 yıldır hapisteyiz.”

Bu sözleri söyleyen bir insanı yolundan kim döndürebilirdi ki? Kim onu satın alabilir, çıkarları uğruna kullanabilirdi ki? Muhammed Ali, inandığı değerleri sonuna kadar savunabilecek sağlam bir iradeye, gördüğü kötülüğü eliyle, diliyle, kalbiyle düzeltebilecek cesur bir karaktere sahipti. Dini, dili, ırkı ne olursa olsun doğudan batıya, kuzeyden güneye tüm dünyanın onu kendisinden biri olarak görmesi bu yüzdendi. Çünkü Muhammed Ali, kimsesizlerin kimsesi olmayı seçmişti; ısıltılı dünyaların şımarık ve şöhretli oğlanı olmayı değil. Zor olanı seçmişti. Dünyanın gözleri önünde gerçekleşen ve pek çok kişinin sesini çıkarmadığı bir işgale, zorbalığa pekâlâ o da seyirci kalabilirdi. Irkçılığa karşı sesini yükseltmesi onun başına zarardan başka bir şey açmayacaktı. Ne diye bunları yapacaktı ki? Keyfe keder bir yaşam onu beklerken.

Ancak o 'hayır' demesini bilenlerdendi. Sistemin çarkına çomak soktu. Unvanı, boksörlüğü elinden alındı ama onun duruşu, karizması hiç değişmedi.

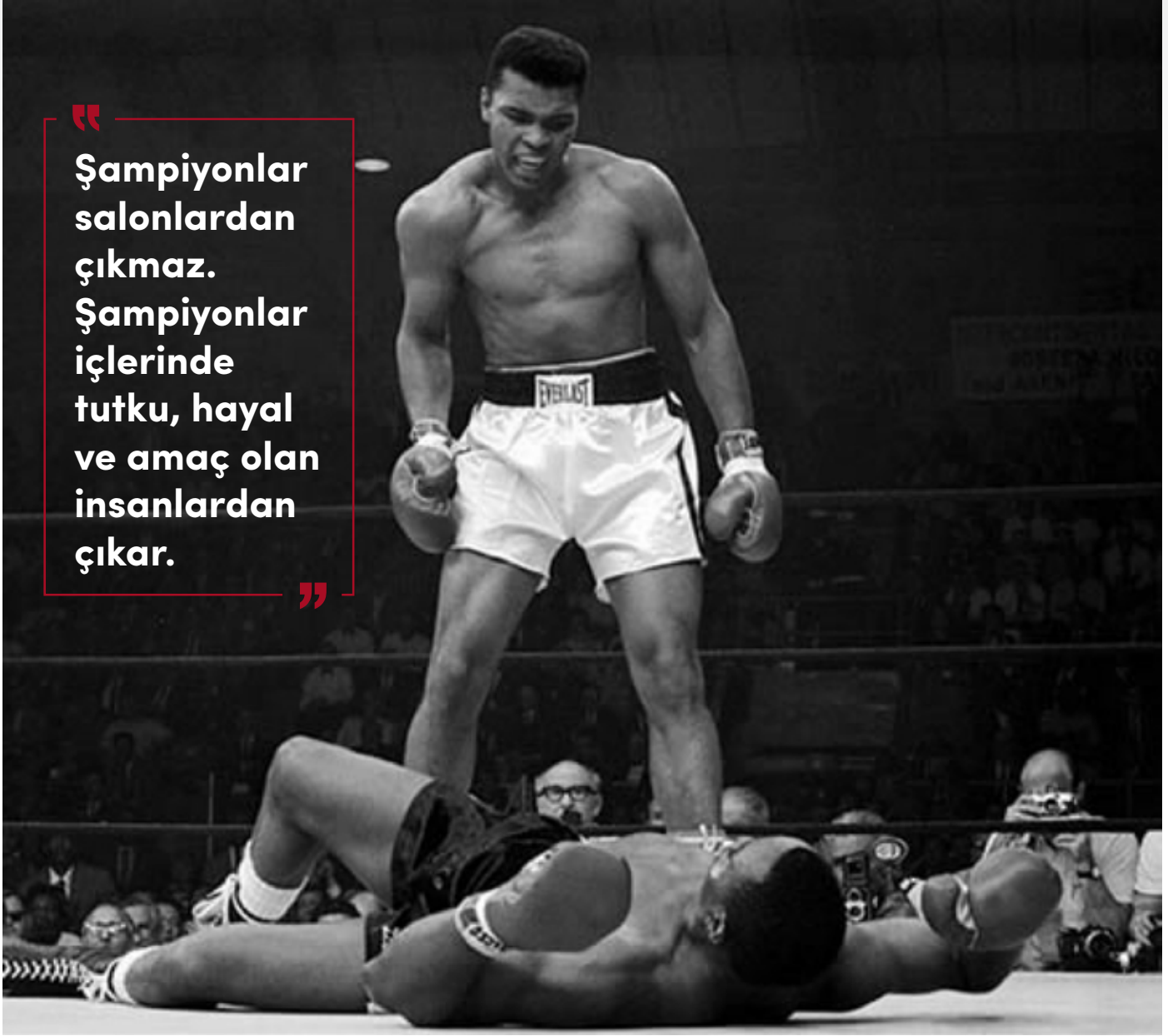
Muhammed Ali'nin maçı başladığında evlerin ışıkları yanar, gece aydınlanırdı diye anlatır büyükler. Ki zaten Muhammed Ali denilince muhakkak herkesin onunla ilgili bir hikâyesi vardı.

Binlerce kilometre uzaklıktaki bir adamın gecenin bir yarısında boks maçını izlemek sportif bir ilgi ya da keyiften çok daha fazlasıydı.

O ırkçılığa, ayrımcılığa, zorbalığa karşı verilen mücade-
lenin yüreği oldu, sesi oldu, yumruğu oldu.

O sadece yaşadığı döneme değil bugüne ve yarınlara da umut oldu. »

“
**Şampiyonlar
 salonlardan
 çıkmaz.
 Şampiyonlar
 işlerinde
 tutku, hayal
 ve amaç olan
 insanlardan
 çıkar.**
 ”

Muhammed Ali'yi fotoğraflardan yapılmış TV şovlarından tanıyan insanların yanılgıya düşeceği ilk yer stüdyolarda, dergi kapaklarında bu kadar karizmatik duran adamın eğlence dünyasının bir ürünü olduğunu zannetmesi olacaktır. Yumruklarıyla tutunduğu hayatın bir yakasında o parlayan flaş ışıklarının olduğu doğrudur ancak şampiyonun asıl parladığı ve kendisini rahat hissettiği yer sokaklar oldu hep.

Sokakta bisikleti çalınan bir insanı salona sokmaya çalışmak dünyanın en zor ve aptalca işlerinden birisi olsa gerek. Dünyanın birçok yerinde onu izleyen insanlara asla yanıltmadı Ali. Mücadelesinin sadece kendisi ile

alakalı olmadığını biliyordu. Teklif edilen anlaşma masalarını hep sokağa kurdu, oradaki vicdanın ve mücadelenin sesini dinledi ve ona göre tavır aldı. Spor karşılaşmalarında da aynı tavrı ve duruşu görmek mümkündü. Unvan maçları da dâhil olmak üzere ringe çıkacağı her karşılaşma öncesi hazırlıklarını sokaktan ayrı yapmadı. Sabah ve akşam karanlığında kapüşonlu kazağının cebindeki kocaman yüreğiyle koştu, koştu...

12 yaşından beri ne zaman salonda olmaya zorlansa kendisini sokağa atan adam gerçek hayatın sadece sokaklarda, meydanda olduğunu, mücadelenin dışarıda olduğunu “göstermek” için salona girdi. Keşiflerin inzi-

vaya çekildiği ulu dağlar, dergâhlar gibi sokağın yani gerçeğin imaja galip geldiği yerlerde olmayı seçti hep. Sahnede olduğu zamanlarda her hareketi veya konuşmasıyla olay olan Muhammed Ali bu ilgiyi eğitilmiş olarak değil yaşayarak tecrübe ettiği, insanlara dokunmayı onlarla konuşmayı, koşmayı bildiği için hak ediyordu. Dünya bu gerçekle karşılaştığı her yerde adeta unutmamak için fotoğraf çekmekten, kayıt altına almaktan kendisini alamıyordu.

Vietnam savaşına karşı gösterdiği tavrı hayatı boyunca hiç değiştirmede. Sistem tarafından kabul görmediğini, oyunbozan olduğunu elbette biliyordu. ABD dışındaki ilk kez Londra'da Henry Cooper'in rakibi oldu. Maç öncesi İngiliz Kraliçesi Elizabeth Cooper ile görüşmüş Muhammed Ali'yle görüşme yapmamıştı. Maçtan önce Ali, Kraliçeye inat 'Boksörlerin kralı olacağım' diyerek nazire yapmıştı.

Ve oldu.

Birçok otorite ve yayıncı tarafından "Yüzyılın Sporcusu", "Yüzyılın Spor Adamı" seçilen Ali, sadece ringdeki yeteneğiyle değil, maçlardan önceki ve sonraki açıklamaları ve iddialı sözleriyle de ünlüydü. Ali, "Nasıl hatırlanmak istersiniz?" sorusuna "Halkını hiçbir zaman satmayan bir insan olarak. Ama bu çok fazlaysa o zaman sadece iyi bir boksör olarak. Hatta ne kadar iyi olduğumdan bahsetmeseniz de olur" diye yanıt vermişti. ■

Vietnam savaşına karşı gösterdiği tavrı hayatı boyunca hiç değiştirmede.

Sistem tarafından kabul görmediğini, oyunbozan olduğunu elbette biliyordu.

”

TARİH ATLASI

22 Temmuz 2011

Norveç'te Breivik Katliamı

Tarihe 2011 Norveç saldırıları veya Breivik Katliamı olarak geçen, 77 kişinin yaşamını yitirdiği, 242 kişinin ise yaralandığı terör eyleminde 16 yaşındaki Türk vatandaşı "Gizem Doğan" da hayatını kaybedenler arasındaydı.

01

11 Temmuz 1995

Srebrenitsa Katliamı

1995 yılının Temmuz ayında dünya tarihinin en vahşi, en korkunç olaylarından biri yaşandı. Tüm dünyanın gözleri önünde Sırp güçleri sistematik olarak yürüttükleri katliamlarda sadece Srebrenitsa'da beş gün içinde 8.372 Boşnak'ı öldürdü, yüzlerce kadına ve küçük yaşta kız çocuğuna tecavüz etti.

02

19 Ağustos 1964

Türkiye-Hollanda İşgücü Anlaşması

İşçi akımının düzenli gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak ve göçmen işçilerin ve işverenlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere Türkiye, Hollanda ile 1964'te işgücü anlaşmaları imzalamıştır.

03

16-18 Ağustos

Uluslararası Hacı Bektaş-ı Veli'yi Anma Törenleri

16 Ağustos 1964 tarihinden itibaren her yıl düzenlenen Hacı Bektaş Veli'yi Anma ve Kültür, Sanat Etkinliklerinde hoşgörü, sevgi, barış ve dostluk çağrıları yapılıyor.

04

26 Ağustos 1071

Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi

Türk tarihinin dönüm noktalarından biridir Malazgirt Meydan Muharebesi. 26 Ağustos 1071, Büyük Selçuklu Hükümdarı Alparslan'ın kendi ordusundan kat be kat daha büyük bir orduya sahip olan IV. Romen Diyojen komutasındaki Doğu Roma İmparatorluğu ordusunu bozguna uğrattığı tarihtir.

05

24 Eylül 1914

Gaspıralı İsmail Bey'in Vefatı

Sadece bir fikir adamı değil, aynı zamanda aksiyon ve mücadele adamı olan Gaspıralı İsmail Bey, 24 Eylül 1914 tarihinde Bahçeşaray'da vefat etti.

06

26 Eylül

Türk Dil Bayramı

Türk dilinin korunması ve Türkçe konuşulan ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla çeşitli etkinlikler gerçekleştiriliyor.

07

15

30 Ağustos 30 Ağustos Zafer Bayramı

1922 yılında 26 Ağustos'ta başlayıp, 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da Gazi Mustafa Kemal'in başkomutanlığında zaferle sonuçlanan Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni anmak için kutlanan bayramdır.

14

11 Eylül 2001 11 Eylül Saldırısı

11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'ndeki iki farklı hedefe gerçekleştirilen terör saldırısında binlerce kişi hayatını kaybetti.

13

13 Eylül Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenlikleri

Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Gazi'yi anma amacıyla şenlikler düzenlenecek.

12

20 Eylül 622 Peygamber Efendimiz'in Mekke'den Medine'ye Hicreti

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in Mekke'de artarak devam eden baskı, zulüm ve diğer olumsuz şartlar sebebiyle Medine'ye hicretinin yıldönümü.

11

23 Temmuz 2004 Mostar Köprüsü'nün Açılışı

Osmanlı Mimarisinin Balkanlar'daki en önemli eserlerinden biri olan Mostar Köprüsü, iç savaş döneminde Hırvatlar tarafından yıkılmış, Türkiye'nin de katkılarıyla yeniden inşa edilen köprü 2004 yılında yeniden açılmıştır.

10

6-9 Ağustos 1945 Hiroşima ve Nagazaki'ye Atom Bombası Saldırısı

Amerika Birleşik Devletleri'nin II. Dünya Savaşı'nın son günlerinde Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine düzenlediği atom bombası saldırılarında yaklaşık 360 bin kişi hayatını kaybetti.

08

7 Eylül 1566 Kanuni Sultan Süleyman Hân'ın vefatı

Cihan Padişahı Kanuni Sultan Süleyman Han, Zigetvar Seferi dönüşünde rahatsızlanarak şehadet mertebesine ulaştı. Osmanlı tarihinde seferde iken ölen ikinci padişah olan Kanuni Sultan Süleyman Hân, İmparatorluğu en geniş sınırlara ulaştıran padişah oldu.

09

27 Ağustos 1908 Hicaz Demiryolu'nun Açılışı

Döneminde büyük bir imar hareketine girişen Sultan II. Abdülhamit'in en büyük projelerinden biri olan Hicaz Demiryolu ile Medine'ye ilk sefer 1908 yılı 27 Ağustos tarihinde yapıldı.

2016 KOSOVA YILI

>>

YTB tarafından bu yıl ilk kez hayata geçirilen **'ülke yılı'** uygulaması derin tarihi ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Kosova ile başladı. **Bu bağlamda başkent Priştine'de Kosova Yılı Tanıtım Programı gerçekleştirildi.** 2016 Kosova Yılı çerçevesinde birçok etkinliğe imza atılacak.

kosova
2016

>>

Ülke yılı programları, **Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki ilişkilerin her anlamda geliştirilmesine** ve yeni iş birliği alanlarının tesis edilmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Türkiye aktif dış politika perspektifi, yakın ve uzak coğrafyada sürdürdüğü küresel ve bölgesel siyaset bağlamında bölgesinde ve dünyada önemli bir ülke konumundadır. Türkiye, özellikle geçmişte yakın bağlarının olduğu, ortak tarih, kültür ve medeniyet havzasından beslendiği ülke ve topluluklarla daha sağlam ve kalıcı ilişkiler tesis edebilmekte; ortak geçmişini, kendi gelecek

perspektifine başarılı bir şekilde yansıtabilmektedir. Süregelen sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve tarihsel ilişkilerin kalıcı olabilmesi, karşılıklı olarak toplum tabanına yayılabilmesi ve farklı boyutlarıyla çeşitlendirilebilmesi maksadıyla; YTB, ilgili paydaş kurum ve kuruluşların da katılımıyla her yıl bir ülke özelinde ülke yılı ilan etmeyi kararlaştırmıştır. Ülke yılı programları, Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki ilişkilerin her anlamda geliştirilmesine ve yeni işbirliği alanlarının tesis edilmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda ilk olarak 2016 yılı Kosova Ülke Yılı olarak ilan edilmiştir.

Türkiye ve Kosova kadim geçmişi olan iki toplum olarak tarihin her sürecinde barış ve huzur içerisinde yaşamış, dostluk ve kardeşlik bağları hiçbir zaman bozulmamıştır. Kosova'nın bağımsızlığını ilan ettiği gün, Türkiye tarafından resmi olarak tanınması her iki ülke açısından da tarihi ve sembolik bir öneme sahiptir. Bu minvalde, YTB'nin ülke yılı programlarını ilk olarak Kosova ile başlatması Türkiye-Kosova arasındaki dostluk ilişkilerinin önemini güçlü bir şekilde vurgulamaktadır. Ülke yılı programları her yıl farklı bir ülke ile devam edecek, Türkiye bu programlar aracılığıyla dost ve kardeş ülkeleriyle olan ilişkilerini her anlamda pekiştirecektir.

Başkent Priştine’de Kosova Yılı Tanıtım Programında konuşan YTB Başkanı Doç. Dr. Kudret Bülbül de bu gerçeğin altını çizdi: “Kosova ve Türkiye arasındaki dostluk kadim bir geçmişe dayanıyor. Bu yüzden ortak geleceğin inşası için birlikte çalışmalıyız.”

Kosova Yılı ile Ne Amaçlanıyor?

2016 Kosova Yılı Programı ile Türkiye ile Kosova arasındaki siyasal, tarihsel, kültürel ve sosyal ilişkilerin geliştirilmesi ve yeni işbirliği alanlarının tesis edilmesi amaçlanmaktadır. YTB ayrıca bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmalara da mali destek sağlıyor. Tarihi, kültürel ve toplumsal alanlarda yürütülecek faaliyetler ve iş birliği çalışmaları, kültürel ve sanatsal alanlarda gerçekleştirilecek ortak programlar, 2016 Kosova Yılı’na özel oluşturulacak eğitim programları, iki ülke arasındaki tarih, kültür, toplum, ekonomi vb. alanlara dair yürütülecek bilimsel çalışmalar ve profesyoneller arası iş birliği alanlarının geliştirilmesine dair konularda geliştirilecek projelere destek sağlanacak.

YTB Başkanı Doç. Dr. Kudret Bülbül: “Kosova ve Türkiye arasındaki dostluk kadim bir geçmişe dayanıyor. Bu yüzden ortak geleceğin inşası için birlikte çalışmalıyız.”

<http://www.ytb.gov.tr/uploads/new/sva/5.pdf>

Proje tekliflerinde; sempozyum, konferans, panel, çalıştay vb. etkinlikler, araştırma, rapor, yayın vb. bilimsel çalışmalar, belgesel çekimleri, sergi, konser vb. kültürel ve sanatsal etkinlikler, atölye çalışmaları, eğitim ve seminer programları, mezun faaliyetleri ve staj programları faaliyetlerinden birkaçının yer alması bekleniyor.

Aralık ayında Türkiye-Kosova Maçı

Kosova bu yıl ilk kez ülke olarak uluslararası bir futbol organizasyonuna milli takım düzeyinde katılım hakkı elde etti. Kaderin bir cilvesi olsa gerek Kosova ile Türkiye aynı grupta yer aldı. Ve aralarındaki ilk resmi müsabaka Kosova yılı olarak ilan edilen 2016 yılının son ayında gerçekleştirilecek. ■

GELENEKTEN YANSIYAN ZARAFET: KAT'I

“

Kanuni Sultan Süleyman döneminde iyice benimsenen kat'ı, tezhipten sonra en çok tercih edilen süsleme sanatı haline gelmiştir. El yazması, kitap ve cilt gibi sanat eserlerinin tezhip ve kat'ı gibi başka sanat eserleriyle süsleniyor olması, Türklerin sanata ne kadar değer verdiğinin göstergelerinden birisidir. ”

✍️ Yazı: Türker Beşe

İnsanoğlu eski çağlardan beri sanata ihtiyaç duymuş, en zor dönemlerinde bile sanat eserleri üretmekten geri durmamıştır. İnsanların mağara duvarlarına çizdiği resimlerle başlayan sanat macerası yüzyıllar içinde gelişmiş, teknolojinin ilerlemesi ve yaşayışın değişmesi de her zaman sanata yansımıştır.

Özellikle gelişen ve değişen kültürler geleneksel el sanatlarını doğurmuş, birbiriyle etkileşim kuran kültürler geleneksel sanatları da etkilemiştir. Ancak tüm bu etkilere rağmen geleneksel sanatlar, ister icra edildikleri toplumda doğmuş isterlerse başka bir kültürden etkileşimle gelmiş olsunlar, her zaman icra edildiği toplumun izlerini ve kültürel öğelerini taşımıştır.

►► Kat'ı ismi Arapçada “**kesmek**” anlamına gelen **kat**’ sözcüğünden türemiş ve dilimize yerleşmiştir. Bu sanatı icra eden sanatçılarsa “**oymacılar**” anlamına gelen **kat’ian** şeklinde hitap edilmektedir.

Geleneksel el sanatlarımızın en zariflerinden biri olan kat'ı, kağıt ve deri oymacılığı olarak bilinir. Son derece ince ve zarif eserlerin ortaya konduğu bu sanat başta Çin olmak üzere Hindistan ve İran gibi kültür havzalarında da görülmüştür. Göçebelik zamanında bile sanata düşkün olan ve yaşamlarının her anında sanatla iç içe olan Türk toplumlarındaysa bu sanat 8. yüzyıldan beri icra edilmektedir.

Kat'ı ismi Arapçada “kesmek” anlamına gelen kat' sözcüğünden türemiş ve dilimize yerleşmiştir. Bu sanatı icra eden sanatçılarsa “oymacılar” anlamına gelen kat'ian şeklinde hitap edilmektedir.

16. yüzyılın başlarında Osmanlı'da kendini iyice geliştirmiş şekilde gösteren ve özellikle Kanuni Sultan Süleyman döneminde iyice benimsenen kat'ı, tezhipten sonra en çok tercih edilen süsleme sanatı haline gelmiştir. El yazması, kitap ve cilt gibi sanat eserlerinin tezhip ve kat'ı gibi başka sanat eserleriyle süsleniyor olması, Türklerin sanata ne kadar değer verdiğinin göstergelerinden birisidir. Ancak kat'ı ne kadar yaygınlaşırsa yaygınlaşırsın, hiçbir zaman tam olarak halka inememiş, hep belirli bir sanat çevresinde kalmıştır.

Kesilip çıkartıldıktan sonra başka bir yüzeye yapıştırılarak süslemede kullanılan kısımlara “erkek oyma”, içi oyulduktan sonra kalan kısma ise “dişi oyma” adı verilmiştir. Deri, daha çok el yazması eserlerin ciltlerinde hem kapak dışında hem kapak içinde kullanılırken, bazen tek renk, bazense ebrulu kağıtla yapılan motifler de bu el yazmalarının sayfalarını zarafetle süslemiştir. Tabii ki bu kadar şık ve zarif eserler sadece süslemede kulla- ►►

nılmamış, özellikle kat'ı sanatının daha da geliştiği dönemlerde her iki malzemeye de ortaya çıkartılan eserler başlı başına birer sanat eseri olarak levha halinde de icra edilmiştir.

Kat'ı deyince akla gelen Bursalı Mevlî Fahri Dede başta olmak üzere, Nakşî Halazâde Mehmed, Derviş Hasan Eyyubî, Mahmud el Gaznevî gibi ismi bilinen kat'ı ustalarının dışında, harika eserleri günümüze kadar ulaşabilen pek çok isimsiz sanatçıyı da anmadan geçmemek gerekir.

Geleneksel Türk el sanatlarının en güzellerinden olan kat'ının motiflerinde neredeyse hiç sınır yoktur. Geleneksel şemse ve köşebent motifleri, el yazmaları ve kitapların sayfalarında en çok kullanılan motifler olmuştur. Tıpkı tezhipte olduğu gibi kat'ıda da pek çok farklı ve detaylı motif kullanılmış, Türk sanatının ince ruhunu taşıyan bu detaylar incelik ve ustalıkla işlenmiştir.

Şemse motifleri dışında en çok tercih edilen bir diğer tarz ise hüsn-i hat levhalarıdır. Osmanlı'nın hat sanatında ne kadar ileri olduğu ve bu sanatın günlük yaşamında kapladığı yer düşünülürse, bunun ne

kadar normal bir durum olduğu da anlaşılabilir. Usta hattatların ellerinden çıkan yazılar oyulup çıkartılarak erkek oyma olarak kullanılmış, zaman zamansa kalan kısımlar da başka yerlerde kullanılarak tek bir hüsn-i hat levhasından iki ayrı eser ortaya çıkartılmıştır.

Özellikle bu zarif ve ince sanatın ilerleyip geliştiği dönemlerde tek veya buket halinde çiçek motifleri sıklıkla tercih edilmiştir. Yine bu dönemlerde ve özellikle çiçek motifleriyle kat'ı artık bir süsleme sanatı olmanın ötesine geçmiş, başlı başına levhaların üretildiği ve harika eserler verilen bir sanat haline gelmiştir. Bu dönemden günümüze kalan eserlerdeki inanılmaz detaylar ve ince işçilik, günümüzde bile kendine hayran bırakmaktadır.

Doğa manzaraları da kat'ıanlar tarafından sıklıkla tercih edilmiştir. Farklı doğa tasvirlerinin gerek tek renk, gerekse çok renkli kağıtlarla uygulanmasıyla birbirinden güzel eserler ortaya çıkarılmıştır.

17. yüzyılda Osmanlı'yı ziyaret eden batılı seyyahların memleketlerine götürdükleri el yazmaları ve kitaplar aracılığıyla Avrupa'ya da sıçrayan bu zarif sanat, orada da büyük ilgi görmüş ve Avrupalılar da kendi tarzlarında bu sanatı icra etmişlerdir. Ancak Avrupa'ya Osmanlı'dan yayılan ve yayıldığı yerlerde halka mal olmuş bu sanat, Osmanlı'da "yüksek sanat" olarak adlandırılacak kadar kısıtlı bir sanat çevresine kısıp kalmış ve halka inememiştir. En yaygın olduğu dönemde bile halk tarafından çok bilinmeyen ve icra edilmeyen kat'ı, bu sebeple neredeyse yok olmaya yüz tutmuştur. 19. yüzyılda İzmir'de ve özellikle İstanbul'da bazı sanatçıların tüm çabalarına rağmen, hem sanata yapılan yatırımın az olması hem dönemin şartları hem de zaten halk tarafından pek fazla bilinmiyor olması gibi sebeplerle kat'ı resmen unutulma noktasına gelmiştir.

Avrupa'da uygulanan tekniklerin aksine, geleneksel kat'ıda vernik uygulanmamıştır. Osmanlı döneminde verilen eserlerin çok ince ve detaylı olması sebebiyle, vernik bu inceliği yok edip detayları görünmez hale getireceği için bu yöntem Osmanlı'da tercih edilmemiştir.

Özellikle 18. yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başlarında, ciltçilik, hüsn-i hat ve ebru gibi diğer geleneksel el sanatlarıyla aynı kötü kaderi paylaşarak gerilemiş ve unutulmaya yüz tutmuştur. Hüsn-i hat ve ebrunun halk arasında da bilinmesi ve yaygın olması bu sanatları tamamen yok olmaktan kurtarmıştır. Bu sayede teknikler de eserler de günümüze kadar ulaşmış, günümüzde ilgi azalsa da bu sanatların icrası hiçbir zaman tamamen yok olmamıştır.

Bugün bile müzelerimizde bu ince sanata dair çok az eser bulunması yüzünden kat'ı yeterince tanınmamakta ve hak ettiği değeri görememektedir. Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in hem ülkemizde hem de yurtdışında yaptığı kaynak araştırmaları ve bu sanatı öğrenip icra etmesi sayesinde yeniden canlanan kat'ı, günümüzde az da

olsa icra edilmekte ve çok güzel eserler üretilmektedir.

Günümüzde özellikle Amerika ve Avrupa'da yaygın olan kat'ı, ülkemizde de yavaş yavaş tekrar canlanmaktadır. Klasik ve geleneksel yöntemler halen tercih edilse de; gelişen teknoloji ve değişen sanat ve estetik algısı kat'ıya da yansımıştır. Ancak bu değişim kat'ıyı güzellikten uzaklaştırmamış, tam aksine yeni tekniklerin geleneksel motiflerle birleşmesiyle harika işler ortaya çıkmıştır.

Bu yeni tekniklerle ortaya çıkan eserlerin en yaygın ve güzel olanlarıysa üç boyutlu manzara resimleridir. Farklı renkteki kağıtların çeşitli şekillerde kesilip üst üste yapış-

tırılmasıyla oluşturulan doğa manzaraları, bütün geleneksel el sanatlarında olduğu gibi büyük bir sabır ve incelikle ortaya konmaktadır.

Pek çok geleneksel el sanatının aksine kat'ı sanatında eser vermek için gereken malzemeler kolay temin edilebilmektedir. Herhangi bir beyaz kağıtla veya renkli kartonla bile harika eserler üretilebilmektedir. Ancak bütün el sanatlarında olduğu gibi kat'ı da büyük bir sabır ve dikkat istemektedir. Bu sabrın ve emeğin sonucunda ortaya çıkan eserlerse zarafetiyle ve güzelliğiyle görmeye değer olmaktadır. ■

►► **Kat'ı, ülkemizde de yavaş yavaş tekrar canlanmaktadır.** Klasik ve geleneksel yöntemler halen tercih edilse de; **gelişen teknoloji ve değişen sanat ve estetik algısı kat'ıya da yansımıştır.**

ENSTANTANE

Bir Dayanışma Öyküsü

Bizim Bakkal

Almanya'ya çalışmak için giden Ahmet Çalışkan, 29 yıl önce Berlin'in Kreuzberg semtinde açtığı bakkalın yıllar sonra semtin sembollerinden biri olacağını bilmiyordu.

Türklerin yoğun olarak yaşadığı Kreuzberg semtinde "Bizim Bakkal" isimli dükkân, uzun yıllar boyunca mahalleye hizmet etmiş, Almanlar, Türkler ve göçmenler tarafından oldukça sevilmişti. Bakkal mahallenin adeta sembolü olmuş, yakınlarda bir adres tarif edilirken bile bakkalın adı verilir olmuştu. Geçtiğimiz sene dükkânı işleten Ahmet Çalışkan'ın kapısı çalındı. Bina sahibi kontratı uzatmayacağını söyleyerek, dükkânın verilen süre içerisinde boşaltılmasını istedi.

İşte ne olduysa ondan sonra oldu! Haberi alan mahalleliler önce küçük gruplar halinde Bizim Bakkal'ın önünde toplanarak bakkalın kapanmasını protesto ettiler. Kısa zamanda dayanışma çığ gibi büyüdü. Berlin'in hemen her yerinde Almanlar, Türkler ve diğer göçmen gruplar her akşam Bizim Bakkal'ın önünde toplanmaya başladılar.

Yüzlerce insan "Bizim Bakkal kapatılamaz" diyordu

Dükkânın bulunduğu Wrangel Caddesi üzerinde konserler düzenlendi, sosyal medyada kampanyalar yürütüldü, cadde afişlerle donatıldı. Kısa zamanda Alman ve Türk medyası da caddeye gelerek gösterileri duyurmaya başladı.

Bu örnek dayanışma sonuç verdi ve bina sahibi Bizim Bakkal'ın kontratını uzattı. Yıllarca mahallenin köşe taşı ve buluşma noktası olan bu küçük bakkal hizmete aynı yerinde devam edecekti. Sonunda mahalleli kazanmıştı...

Ahmet Çalışkan, tüm azmiyle Bizim Bakkalı işletmeye devam etti. Gösterilerden tam 1 sene sonra mahalleliler bir sabah Bizim Bakkal'ın camında şöyle bir notla karşılaştılar:

"Mahallede uzun yıllar bakkal olarak hizmet verdikten sonra 31 Mart 2016 itibarıyla mesleki hayatımı noktalayacağım ve bakkalı kapatacağım. Yaşım ve sağlığım, bana, benim için kolay olmayan ve erteleyemeyeceğim bu kararı aldırdı. Bana destek veren, benimle dayanışma içinde olan tüm müşterilerime, tüm komşularıma tüm kalbimle teşekkür ediyorum. Bu mahallede bu bakkalı işletmek ve mahallenin bir parçası olmak benim için mutluluk kaynağı idi. Bakkalı kapatıyorum ama mahallemizde ikamet etmeye devam edeceğim. Hepinize çok teşekkür ederim."

Bizim için köprü, bir akarsuyun iki yakasını birbirine bağlayarak yolun devamını sağlayan geçit olmaktan çok öte anlamlar taşıyor olmalı. Her şeyden önce bizler, binlerce yıldır üzerinden ırkların, kavimlerin, uygarlıkların gelip geçtiği bir köprü coğrafyanın sakinleriyiz. Yüzyıllardır yaşam alanımız olan topraklar Asya'yı Avrupa'ya bağlayan bir köprüden çok neye benzetilebilir ki? Tam olarak ne doğuya, ne batıya ait oluşumuz bu yüzden; bu yüzden biraz yanık tenli, biraz sarışınız, envai çeşit rengin birbirine girdiği bir ebru teknesine benzememiz bu yüzden.

✍️ **Yazı:** Hulusi ÜSTÜN

Fotoğraf: By Acar54 Yükleynin kendi çalışması, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=33270058>

M.S. 553 -M.S. 561 yılları arasında Bizans İmparatoru Jüstinianus tarafından Sakarya Nehri üzerine inşa ettirilen Beşiköprü. Uzunluğu 375m, genişliği 9,85m'dir. 12 kemer gözlüdür.

Her biri birer mimari şaheser olan ve **Anadolu topraklarını çizgi çizgi kat eden akarsuların iki yakasını birbirine bağlayarak kervanların, orduların, dervişlerin ve sevgililerin güzergahını kolaylaştıran köprüler** zinciridir bu toprakların tarihi.

Bu topraklarda yurt tutan insanların köprüler inşa etmekte ve köprü uygarlıklar kurmaktaki becerisinin ardında yatan sır da bu olmalı. İnsanlığın ilk kagir köprüyü bu topraklarda M.Ö XIII. yüzyılda inşa ettiği, arkeologların gün ışığına çıkardığı bir gerçek.⁽¹⁾ Bugün Boğazköy'de (Hattuşaş) temelleri duran Hitit dönemine ait bu köprü kalıntısı Anadolu ve Balkan coğrafyasındaki köprü uygarlığının bilinen ilk izidir. Sonrası her biri birer mimari şaheser olan ve Anadolu topraklarını çizgi çizgi kat eden akarsuların iki yakasını birbirine bağlayarak kervanların, orduların, dervişlerin ve sevgililerin güzergahını kolaylaştıran köprüler zinciridir bu toprakların tarihi.

Köprü kurmakta bizim kadar mahir olan başkalarının da yeryüzünden gelip geçtiğini yazıyor tarihler. Eski dünyanın dört bir köşesine lejyonlarını yayıp bütün yolları Roma'ya bağlayan Romalılar, güçlerini bir köprü medeniyeti kurmuş olmalarına borçludur belki. Önce başkentlerinin sınırı olan Tiber Nehri üzerine su içmeye eğilmiş bir ceylan kadar zarif Pons Salaris'u inşa ederek işe başladılar. Ardından Tojo, Ren, Sen, Tuna, Meriç, Kızılırmak, Fırat ve Dicle üzerine kondurdıkları taş

köprülerle dünyanın bilinen bütün bölgelerini kendilerine bağladılar. Bununla birlikte onların ilk köprü ilhamını Anadolu'dan gelen ve Roma Medeniyeti'nin zeminini oluşturan Etrüskler eliyle Hititler'den almış olabileceklerini düşünmemek de elde değil. Başka birçok konuda Anadolu medeniyetini Roma'ya taşıyan gücün Etrüskler olduğunu kabul ettiğimize göre tıpkı Kibele gibi, Nortia gibi, saygı değer kadınlar gibi, kubbe, kemer ve köprüyü de Anadolu Etrüsklerin Roma'ya hediyesi olarak kabul edebilir miyiz?⁽²⁾

Bir başka köprü medeniyeti de And dağlarının zirveleri üzerinde yeşeren ve dipsiz vadileri, Amazon nehrinin azgın kollarını sarmaşık dallarından yapılmış ahşap asma köprülerle birbirine bağlayan İnkalar'dı. Onlar hızlı koşucular aracılığıyla bir haberi birkaç gün içinde imparatorluğun dağları geçit vermemeye kararlı bir ucundan diğer ucuna taşıırken coşkun nehirler ve kör vadiler düğümlenmiş sarmaşıklardan yapılmış köprülerle geçit veriyordu. İspanyol işgalciler İnka ülkesindeki devasa taşlardan yapılmış şehirlere olduğu kadar bazen yüzlerce metreyi bulabilen ahşap köprülere de hayranlık duymuşlardı.

Tarihi Murat Paşa Köprüsü, Muş

Osmanlı, debisi yüksek akarsuların Devlet-i Âliye ordusuna ve uygarlığına sınır çizmesine izin vermemek adına, yoluna çıkan nehirler üzerine **alımlı köprüler inşa ederek** uzak coğrafyaları kendisine bağlamıştır.

Bununla birlikte köprü mimarisinin en müstesna örneklerinin Osmanlı imzası taşıdığı da gözden kaçırılmaması gereken bir husus. Osmanlı, debisi yüksek akarsuların Devlet-i Âliye ordusuna ve uygarlığına sınır çizmesine izin vermemek adına, yoluna çıkan nehirler üzerine alımlı köprüler inşa ederek uzak coğrafyaları kendisine bağlamıştır. Doğu şehirlerinden Balkan içlerine uzanan yol, Muş Ovasında dingince akan Murat Nehri üzerine kurulu Muş Köprüsü'nden Neretva Irmağı üzerine kurulu Mostar Köprüsü'ne kadar bin bir kemerli, zarif taş köprülerle Doğu ve Batı uygarlıklarının iki yakasını bir araya getirir, farklı renkleri, dilleri, kültürleri, sesleri ve renkleri Osmanlı topraklarında harmanlardı. Hem dinin kutsadığı bir hayır hizmetiymi köprü yaptırmak. Tıpkı yoldaki bir taşı kaldırıp kenara atmak gibi ırmağın, vadinin, bataklığın geçit vermesini sağlamak da Tanrı rızası için işlenen bir hayırlı ameldi. İslam dini köprü yaptırmayı sürüp giden bir hayır (Sadaka-i cariyeye) olarak kabul etmiş, bu nedenle öldükten sonra sıratından geçeceğine inanan müslümanlar dünya hayatında başkalarının gelip geçeceği köprüler inşa etmeyi bir dini vecibe olarak telakki etmişlerdir. Geyve civarında, Sakarya Nehri üze-

rine kurulu Sultan II. Bayezit Köprüsü kitabesinde yazılı hadis bu anlayışı en güzel şekliyle ortaya koyar. Kitabede Hazreti Peygamberden rivayet edilen "Ed dünya kantaratü'l uhra!" sözü yazılıdır⁽³⁾.

Her hayırlı amelde olduğu gibi köprü inşasında da estetik ve edep gözetilirdi. Bu nedenle Osmanlı'nın köprü inşasında ortaya koyduğu beceri, taşla giydirilen zarafet ve inceliğin yanında köprüye yüklenen simgesel anlamlar üzerinde de ciltler dolusu kitap yazmak mümkündür. Köprü'nün uzunluğu, üzerindeki namazgâhlar, konak yerleri, kitabeleri, kemer sayısı... Tüm bu öğelere dinsel ve deruni anlamlar yüklenmiştir. Silivri Tuzluca'yır dere-sinin denize döküldüğü yere inşa edilen ve bir Mimar Sinan eseri olan Silivri Köprüsü toprak altında kalan tek gözle birlikte otuz üç kemerlidir ve bu tespiti sayısına tekabül eder. Edirne'nin Uzunköprü ilçesinde II. Murat'ın yaptırdığı 174 kemerli köprü'nün altı yükseltiden oluşması köprü'nün banisi Sultan II. Murat'ın altıncı padişah olduğuna işaret etmektedir⁽⁴⁾. Aynı şekilde halk nazarında beş kemerli köprü'nün İslam'ın beş şartına, dört kemerin dört kutlu halifeye, altı kemerin imanın altı şartına işaret ➤

Adı bütün dünyada mazlum bir güzelliği çağrıştıran **Mostar Köprüsü** ise başlı başına bir estetik ve mimarî harika olarak belleklerde yer etmiştir. Hiçbir köprü silueti onun kadar hayranlık uyandırmamış, hiçbir köprü ismi onun kadar bir medeniyetle ve yüzlerce yıllık tarihle özdeşleşmemiştir.

ettiğine inanılmakta ve köprülerin yapılış saiki olan dini düşünce canlı tutulmaktadır.

Adı bütün dünyada mazlum bir güzelliği çağrıştıran Mostar Köprüsü ise başlı başına bir estetik ve mimari harika olarak belleklerde yer etmiştir. Hiçbir köprü silueti onun kadar hayranlık uyandırmamış, hiçbir köprü ismi onun kadar bir medeniyetle ve yüzlerce yıllık tarihle özdeşleşmemiştir. Bosna'da Neretva Nehri üzerine kurulu bu köprü, varlığıyla o topraklarda geçen altı asırlık Osmanlı dönemine şahitlik etmektedir.

Evliya Çelebi onu bir gökkuşağına benzetip Kavs-i Kuzah demiştir. Aşık Çelebi ise Kudret Kemer... Onu övmek ve en uygun benzetmeyi yapabilmek için yazarlar, şairler birbiriyle yarışmıştır. Birine taştan dondurulmuş bir hilali, bir başkasına ulaşılabilir gök kubbeyi, hiçbir şeyle ölçülemez sanat dehasını çağrıştırmıştır Mostar Köprüsü.

Bu köprü 12 metre uzunluğundaki tek kemeriyle İslam'ın tevhit inancını sembolize eder. Nehrin iki yakasında oturan iki ayrı dinin mensupları dört asrı aşan bir süreden beri bu köprü'nün üzerinden gelip geçerken adeta Tanrı'nın birliğinde buluşmaktadır.

9 Kasım 1993 tarihinde Hırvat topçusunun açtığı ateşle Mostar Köprüsü'nün Neretva Nehri sularına gömülüşü Balkanları kan gölüne çeviren savaşın çirkin yüzünü bütün açıklığıyla ortaya koyuyordu. Savaşın insanlık için ne büyük felaket olduğu köprü'nün yıkılışını gösteren görüntülerle insanların zihnine kazındı. Uygarlık kültürler arasında zarif köprüler

kurmuş, farklı dilleri, dinleri ve mezhepleri buluşturmuştu fakat savaş bu köprüleri yıkıyor, Adem'in çocuklarını birbirinden ayırıyor ve öldürüyordu. Bu noktada dört yüz yıl önce köprü kuranların bugün birbirini boğazlayan modern çağ insanından daha uygar olduğu gerçeği göz ardı edilemez.

İşin sevindirici yanı şu oldu ki, Mostar Köprüsünün bir çocuk masumiyetiyle vurulup suya gark oluşu, binlerce insanın öldürülüşünden daha büyük bir infial yarattı ve Bosna'da tarafların anlaşmaya oturdukları ilk günlerden itibaren köprünün yeniden inşası konusu tartışılmaya başlandı. IRCICA, UNESCO ve Dünya Bankası'nın öncülüğünde hazırlanan projeyle uygar dünyanın temsilcileri el ele verdi ve köprünün suya düşen parçaları çıkartılarak aslına tam anlamıyla uygun bir şekilde Mostar Köprüsü ihyâ edildi.

Bu köprünün ihyası insanlığın savaş karşısında duyduğu utanç ve nedamet hislerinin ifadesi oldu en çok. Aralarında Türklerin de bulunduğu onlarca firmanın ortak çalışması sonucu 23 Temmuz 2004 yılında yapılan açılışla Neretva Nehri üzerinde yükselen kudret kemeri, halkları Tanrı'nın birliğinde buluşturdu. Köprünün yıkılışı nasıl insanlığın ve medeniyetin yenilgisi anlamına geliyorsa

yeniden inşası da savaşa ve soykırıma duyulan nefretin ifadesi oldu. Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle Bosnalı Mimar Hayrettin'in 1556 yılında inşasını tamamladığı bu muhteşem eser, Osmanlı Medeniyetinin insanlığa hediyesi olarak anlamını devam ettirmektedir.

"İnsanlık, köprü kurma konusundaki becerisi ölçüsünde uygardır" şeklinde bir tez ileri sürecektir olursak bunun aksini kanıtlamak çok da kolay olmayacaktır. Tarih belki de insanlığı köprü kuranlar ve köprü yıkanlar olarak ikiye ayıracaktır.

KAYNAKÇA

1. Rudolf Nauman, Die hethitische Brücke über die Schlucht bei Büyükkaya (Boğazköy) Nr 94, 1963, s 24-32
2. İtalya'da M.Ö VI. yüzyılda inşa edilmiş olan Bieda Köprüsü bir Etrüsk eseridir Konuyla ilgili bilgi Daremberg – E. Saglio. Dictionnaire des antiquites Grecques et Romaines, 1881, IV –A. s 559 – 567
3. Dünya ahiretin köprüsüdür, anlamına gelen bu hadisin yanında bazı raviler Hazreti Peygamberin "Kim Allah rızası için bir köprü yaptırırsa Allah ona sıratından geçmeyi kolaylaştırır" şeklinde bir hadisini naklederler. Bu hadis de Geyve Sultan Beyazid-i Veli Köprüsünün kitabesinde Arapça yazılıdır.
4. İ. H. Balkas Tarihte Ergene ve Uzunköprü, 1958

Lev Nikolayeviç Tolstoy ve Hacı Murat KAFKAS DAĞLARININ ARDINDAKİ SIR

Yazı: Hacı Murat Terzi

“

Geniş halk yığınlarının, özellikle Rus köylüsünün yoksul, perişan durumu onu çok üzüyordu. **Bütün servetini köylülere dağıttı, her haliyle onlar gibi yaşamaya başladı.** Kaba saba giyiniyor, giydiği her elbiseyi kendisi dikiyordu. **Değişmeyen tek tarafı bıkip usanmadan yazmasıydı.**

”

Lev Nikolayeviç Tolstoy soylu bir ailenin oğlu olarak 1828'de doğdu. Çok küçük yaşlarında önce annesini, sonra babasını kaybetti, yakınlarının elinde büyüdü. Çocukluğundan beri gerçekleri incelemeye karşı büyük bir ilgisi vardı. Napolyon savaşlarına katılmış emekli yarbay olan babası Kont Nikolay İlyiç Tolstoy gibi kendisi de 24 yaşında orduya katılmıştı. Aslında orduya katılmadan önce Kazan Üniversitesi'nde başarılı bir eğitim hayatı vardı. Ancak resmi eğitime duyduğu tepki nedeniyle okulunu bıraktı.

Kırım ve Kafkasya'da dört yıla yakın subaylık yaptı. Kafkas halkının yoksulluk dolu yaşayışlarını ele aldığı ilk gerçekçi hikâyelerine bu coğrafya ilham oldu. Savaş ve şiddete duyduğu nefret onu orduda daha fazla tutamadı. Askerlikten ayrılıp Petersburg'a gitti. Bir kısım eserlerini oldukça sakın geçirdiği o yıllarda yazdı. Yine de içinde, aradığını bulamayan bir ruh çalkalanıyordu. Batı Avrupa ülkelerinde uzun bir gezintiyeye çıktı. Almanya, Fransa ve İsviçre'de dolaştı. Yurduna dönüşünde yine Yasnaya-Polyana'ya yerleşti. Asalet ünvanlarından, lüksten sıkılıyordu. Köyünde bir okul kurdu. Bu okul, öğrenim ve eğitim bakımından yepyeni bir kurumdu. Huzura kavuştuğuna kanaat getirdikten sonra, 1862'de evlendi.

1869'da yayımladığı "Savaş ve Barış"ın ardından ruhsal bir bunalım yaşadı. Varlığın manasını anlama çabasıy-

la bir süre Optima Manastırı'na çekildi. İlahiyatçılarla sürdürdüğü tartışmaları sonucunda resmi Hristiyanlık inancına duyduğu güvensizliğinde haksız olmadığını anladı. Aradan bir süre geçince yeniden, bu sefer eskilerden daha şiddetli bir moral çöküntüsüne uğradı. Geniş halk yığınlarının, özellikle Rus köylüsünün yoksul, perişan durumu onu çok üzüyordu. Bütün servetini köylülere dağıttı, her haliyle onlar gibi yaşamaya başladı. Kaba saba giyiniyor, giydiği her elbiseyi kendisi dikeyordu. Değişmeyen tek tarafı bıkip usanmadan yazmasıydı. "Kroyçer Sonat", "Efendi ile Uşak", "Karanlıkların Gücü", "İman nedir", "İnciler", "Kilise ve Devlet", "İtirafırlarım" hep bu yılların ürünleridir.

Eserlerinde insanlığın çeşitli meselelerine değinen Tolstoy'un dünya ölçüsünde bir sanat ve fikir değeri vardır. Kendi ülkesinin toplumsal siyasal çalkantılarını, halkının yaradılışını, yaşayışını büyük bir ustalıklarla yansıtmıştır. Gerçekçi edebiyatın en büyük temsilcilerinden olduğu kadar, bir filozof ve bir eğitimci olarak da ün kazanmıştı. Yukarıda sayılanların dışında "Diriliş", "Gençliğim", "Çocukluk", "Hacı Murat", "Ayaklanış", "Sergi Baba", "Tanrı Bizim İçimizdedir", "Kazaklar", "Tesadüf", "İki Süvari" gibi eserleri vardır.

Tolstoy huzur içinde ölümü karşılayacağı bir yer arayışı içerisinde 1910 yılının 28 Ekim gecesi 82 yaşındayken yaşadığı malikânesini terk etti. On gün sonra Astapovo'da tren istasyonunda zatürre'den öldü. Polis, cenazesine katılmak isteyenlere ulaşımı sınırlandırmak için çalıştı, ama binlerce köylü cenazesinde sokakları doldurdu.

Tolstoy birçok kez büyük sıkıntılar yaşamıştır. Marksizm'den etkilenerek oluşturduğu mülkiyet konusundaki radikal fikirleri nedeniyle bütün servetini köylülere dağıttı, her haliyle onlar gibi yaşamaya başladı. Bu sebeple ailesiyle arası açıldı. Hristiyan anarşizmini geliştirmeye çalıştığı "Tanrının Egemenliği İçinizdedir" kitabıyla yeni bir Hristiyanlık akımı tanımlaması, Ortodoks Kilisesi tarafından aforoz edilmesine sebep oldu. Hayatı boyunca yaşamın nasıl bir şey olduğunu anlamaya çalıştı. Eserlerinde bunu eksiksiz olarak yansıtmayı hedef edinmiş en büyük Rus yazarlarından birisi olarak edebiyat ve dünya tarihindeki yerini aldı. ➤

Şeyh Şamil, Kafkasya'nın bağımsızlığı için elinden gelen gayreti göstermiş, bu uğurda öz evladını dahi kendi elleriyle düşmana teslim edebilmiş, kahramanlıklarıyla efsaneleşmiş bir liderdir. Hacı Murat ise Şeyh Şamil'in bu mücadelesi esnasında sürekli olarak yanında yer almış, onun naipliğine yükselmiş bir kişidir.

Hacı Murat 1790'ların sonunda doğdu. Şeyh Şamil zamanında yaşamış olan İmam Şamil'in naiplerinden olan Avar kökenli Kafkasyalı bir liderdi.

Hacı Murat, Kafkasya'nın 2. İmam'ı Hamzad Bek'in, Avar Hanları'nın çocukları olan Hunzak prenslerini öldürmesinden sonra ağabeyi Osman'la süt kardeşleri olan prenslerin intikamını almak için Hamzad Bek'e Hunzak Camii'inde bir suikast düzenler. Suikast başarılı olur, camideki Hamzad Bek'in müridleri ve suikastçılar birbirlerine girer, bu arbededen sadece Hacı Murat kurtulur. Çar'ın özel iltifatları ile Tiflis'e gider, ama Lekler'in Rus Hükümeti'ni uarması sonucu tutuklanır, sevk sırasında kendini onlarca metrelik uçurumdan aşağı atar ve kurtulur. Bu olaydan sonra bir ayağı aksayarak yürümek zorunda kalan Hacı Murat uzun bir süre sonra yaptığı hatanın farkına varır. Zamanın İmam'ı Şamil'e bir mektup göndererek O'na iltica eder. Şamil, Hacı Murat'ı ya-

nına çağırır ve onunla ilişkilerini geliştirir. Hacı Murat, Rus generallerine birçok zorluk çıkarır ve özellikle Avar süvarilerinden oluşan küçük birliklerle yaptığı manevralarla Rus tabyalarını mahveder. Dağlarda gerilla taktiği uygulayan Hacı Murat'ın kullandığı taktikleri Ruslar anlamakta güçlük çekmiş ve karşısında hiçbir strateji üretmemişlerdir.

Zaman hızla ilerlerken Rusya kendi sanayi inkılaplarını gerçekleştirir ve artık ağızdan dolma tüfeklerle Ruslara karşı savaşmak Avarlar için zorlaşır. Hacı Murat, Şamil'e Ruslara iltica edeceğini böylece geri hatlara sarkıp düşmanı arkadan vurarak Rus birliklerinin dayanak noktalarını yok edeceğini söyler ama bu fikir Şamil tarafından onaylanmaz. Hacı Murat yine de Ruslara iltica eder, planlarını gerçekleştiremez. Kendisi Rusların elinde, oğlu ise Hacı Murat'tan intikam almak isteyen İmam Şamil'in elinde esir hayatı yaşamaya mecbur edilir. Esarete dayanamayan Hacı Murat, oğlunu Şamil'in elinden kurtarmak için kaçır ama arkadaşlarının ve kendisinin atları bir bataklığa saplanır. Son nefesine kadar savaşan Hacı Murat, barut bitince atını yere yatırıp kamayla yerde bir çukur açar. Kılıçla savaşır ve en sonunda başı kesilerek öldürülür.

Ünlü Rus yazar Lev Tolstoy'un 1896'da basılan "Hacı Murat" adlı eserinde işte böyle anlatılmaktadır. Şeyh Şamil ile aralarındaki anlaşmazlıktan dolayı Ruslara sığındığından bahsedilir. Ancak Tolstoy, romanına kaynak olarak Rus vesikalarını aldığı için böyle bir yanılgıya düşmüştür. Zaten Tolstoy kitabının takdim kısmını bitirirken şunları yazmıştır:

"O zaman aklıma çok eski bir Kafkas öyküsü geldi. Bu öykünün bir kısmını kendim yaşadım, bir kısmını olup bitenleri kendi gözleriyle görmüş olanlardan dinledim. Bir kısmını da hayalimde canlandırımdım. İşte boş kalan yerlerini hayalimde tamamladığım öykü budur."

Şeyh Şamil, Kafkasya'nın bağımsızlığı için elinden gelen gayreti göstermiş, bu uğurda öz evladını dahi kendi elleriyle düşmana teslim edebilmiş, kahramanlıklarıyla efsaneleşmiş bir liderdir. Hacı Murat ise Şeyh Şamil'in bu mücadelesi esnasında sürekli olarak yanında yer almış, onun naipliğine yükselmiş bir kişidir. Hacı Murat, romanda anlatılanın aksine Şeyh Şamil tarafından verilen vazife ile Ruslara katılmıştır.

Konunun aslı, Tarık Mümtaz Göztepe tarafından yazılan, Şeyh Şamil'in küçük oğlu Kamil Paşa tarafından incelenen ve torunu Said Şamil Bey tarafından da tetkik ve

tashih edilen “Dağıstan Arslanı Şeyh Şamil” adlı eserde şu şekilde anlatılır.

“Gürcistan’ın Rus orduları tarafından şiddetli surette takviye edilmesi ve sıkı bir kontrol altına alınması üzerine, hariçten silah tedariki imkansız hale gelmişti. Şamil’in büyük ve şaşırtıcı dehası, bu hayati ihtiyacı düşmandan temin ve tedarik etmekten aciz olmadığını göstermek için, harikulade cüretli ve akıllara hayret verici bir teşebbüse geçti. Bu teşebbüse göre; Hacı Murat, İmam’a isyan edecek, bunun üzerine hayatını kurtarmak için başını alıp kaçarak Ruslara sığınacak ve onların emniyetini kazandıktan sonra, mükemmel Rus silahlarıyla mücehhez bir ordu teşkil edip güya Şamil’in üzerine yürüyecek ve bu silahları Şamil’e takdim edecekti.”

Olayın aslı buydu; ama bunu Rus kaynaklarının yazmaları mümkün değildi. Tolstoy ise Hacı Murat’ı bu gerçeği bildiği için yazıyordu. Hakikati açıkça söyleyemiyordu ama satır aralarında Rus kaynaklarının da birer aldatmaca olduğunu belirtmekten geri kalmıyordu.

Tolstoy 1851’de Kafkaslar’daki Rus ordusuna gönüllü olarak yazılmış, burada çarpışmalara katılmıştı. O yıllarda, buradaki deneyimlerini birkaç öyküde ve “Kazaklar” romanında aktarmıştı. Tolstoy’un, yaklaşık elli yıl sonra Kafkasların efsanevi savaşçısı Hacı Murat’ı, romanının kahramanı olarak seçmesi, Kafkasların muhteşem güzellikteki doğasıyla çelişen bu trajik savaşı hiçbir zaman unutmadığını göstermiştir.

Tolstoy, 14 Ağustos 1896 yılında kız kardeşi Mariya’yı ziyaret etmek amacıyla Şamardin Manastırı’na gitmişti. Burada üç günde “Hacı Murat”ın ilk taslağı sayılan kısa “Devediken” öyküsünü yazmıştı. Tolstoy bu öyküden memnun kalmamıştı, fakat “Hacı Murat”ı yazma düşüncesi onda yıllarca vazgeçemediği bir tutku haline gelmişti.

Tolstoy devedikenisiyle ilgili bir not düşmüştü. Yazar bu notta, sıcak bir yaz günü, yabani otlardan temizlenerek nadasa bırakılan ve üzerinde tek bir yeşil otun bile kalmadığı bölgeye özgü siyah topraklı tarlada yürürken yol kenarında Rusça’da “Tatar” adıyla da anılan üç saplı bir devedikenini gördüğünü anlatır. Saplardan biri kırılmış, toprağa bulanmış, beyaz çiçeği yere sarkmıştır. Öteki sap da kırılıp çamura bulandığı için kapkaradır. Üçüncü sap ise yana doğru eğilmiştir ama üzerindeki tozlardan ötürü kapkara olsa da hala canlıdır ve kırmızı bir çiçeği vardır.

Şeyh Şamil’in ölüm döşeginde son nefesini vermeden ailesini yanına toplayarak şunları söylediği nakledilmiştir: “Türklüğünüzü unutmayın, Türkiye’yi düşünerek hareket edin. Kafkasya Osmanlı padişahınındır. Kurtarıp sahibine teslim edin.”

Tolstoy eserinde Hacı Murat’ın “Tatarca” konuştuğunu söyler. Yazar için Hacı Murat bir “Tatar diken”i dir. Ölümü üzerine eserini şu satırlarla bitirir: “Bu kahramanca ölüm, bana, henüz sürülmüş olan tarlada nefesini ümitsiz bir surette müdafaa eden (Tatar Dikenini) hatırlattı.”

Evet, Hacı Murat Ruslar için bir Tatar dikenidir, Türk Diken’i dir. Düşmanları her zaman Şeyh Şamil ve Hacı Murat’ı Düşman Türk olarak görmüşlerdir. Bu gerçeği bilen Şeyh Şamil’in ölüm döşeginde son nefesini vermeden ailesini yanına toplayarak şunları söylediği nakledilmiştir: “Türklüğünüzü unutmayın, Türkiye’yi düşünerek hareket edin. Kafkasya Osmanlı padişahınındır. Kurtarıp sahibine teslim edin.”

Ruhları şad olsun.

Hacı Murat’ın kabri Azerbaycan sınırları içinde yer alan Qah’te (Qax) yer almaktadır. Baş kesilerek Rus Çarı’na götürülmüş, sonra kafatası halinde korunarak Rusya Kunstkammera müzesinde sergilenmektedir.

Hacı Murat hakkında 1959 yılında baş rolünde Steve Reeves’in oynadığı İtalyan yapımı A gi Murad il diavolo bianco/Beyaz Şeytan -Savaşçı- Hacı Murat (91 dakika, renkli film); 1967 yılında Cüneyt Arkın’ın oynadığı Hacı Murat; 1968 yılında Cüneyt Arkın’ın oynadığı Hacı Murat Geliyor; 1972 yılında Tamer Yiğit’in oynadığı Hacı Murat’ın İntikamı filmleri çekilmiştir. Ancak bu filmlerde de Hacı Murat ile ilgili gerçekler anlatılmamış/anlatılamamıştır.

Ne diyelim Kafkasya’ya yönelik bir “dizi” çalışmalarının yapılması herhalde birilerinin aklına gelebilir.

Ben mi kimim? İşte yukarıda zikredilen filmlerden ilhamla adım konulmuş ve kaderi bir şekilde Ruslar ve Rusya ile kesişmiş bir devedikeniyim.

Vesselam. ■

SEHİR PANORAMA

Köln

1. Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti'nin en büyük şehri olan Köln, aynı zamanda Almanya'nın dördüncü büyük şehri olma özelliğini taşıyor. Şehirde yaklaşık 1 milyon insan yaşıyor.
2. Şehrin en ünlü mimari yapısı yapımı 6 asırdan fazla süren Köln Katedrali'dir. 157 metre yüksekliğindeki Katedralin inşasına 1248 yılında başlanmış 1880 yılında tamamlanmıştır. Katedral, UNESCO Kültür Mirası listesinde yer alan eserlerden biridir.

7

8

9

10

11

12

3. Ren Nehri, içinden geçtiği Köln şehrine ayrı bir güzellik katmaktadır. Nehrin her iki yakası sekiz köprüyle bağlanmıştır, bunlardan ikisini demiryolu köprüleri oluşturuyor.
4. Köln'de inşa edilen DITIB Köln Merkez Camii, farklı mimarisiyle şehrin dikkat çekici yapılarından biri oldu.
5. Keuppstrasse, bir diğer deyişle Küçük İstanbul, Türk esnafın yoğunlukta olduğu alışveriş caddelerinden biri haline gelmiştir.
6. Orijinal adı 'Kölnisch Wasser' (Köln Suyu) olan kolonya, ilk kez 1709 yılında İtalyan Giovanni Paolo Feminis tarafından Köln'de üretilmiştir. Türk misafir ağırlama kültüründe de önemli bir yer turan kolonyanın ülkemize gelişi II. Abdülhamid devrinin ilk yıllarında olmuştur.
7. Şehir II. Dünya Savaşı'nda büyük bir yıkım yaşamıştır. Savaşın sürdüğü yıllarda şehrin yüzde doksanı harabeye dönerken, 800 bine yaklaşan nüfusu savaş sonucunda 100 bine kadar gerilemiştir.
8. Almanya'ya başlayan işgücü göçünün önemli merkezlerinden biri de Köln olmuştur. Şehir bugün yüzbinlerce insanımıza ev sahipliği yapmaktadır. Türkler Almanya ekonomisine önemli kazanımlar sağlamışlardır. Resimde bir Alman fabrikasında çalışan Türk işçiler görülüyor.
9. Bu fotoğraf 1965 yılına ait. Türklerin Almanya'ya ayak bastığı ilk yıllar. İbadet yerleri, dernekler henüz açılmış değil. Bayram namazı, verilen izinle Köln Katedrali'nde kılınıyor. Tarih: 12 Şubat 1965, Saat: 7:00
10. Köln, önemli ulaşım, kültür, bilim, sanat, ticaret ve eğlence merkezlerinden biridir. Ayrıca demir ve havayolu ulaşım ağının da kesişme noktasıdır. Şehir içi ulaşım ağı da oldukça gelişmiş durumdadır.
11. Artık dünyanın birçok ülkesinde görülen aşk kilitleri Köln'ün de renkli sembollerinden biri haline gelmiş durumda.
12. Toplam uzunluğu yaklaşık 410 metre olan Hohenzollern Köprüsü, Almanya'nın en yoğun olarak kullanılan köprüsüdür.

Hem Bilimadamı Hem Müzisyen

Bahri KARAÇAY

*Erzurum'dan Amerika'ya
uzanan bir başarı hikayesi*

✍ Röportaj: Seda Dural

>>

1964'te Erzurum'da dünyaya geldiğinde hem müzikte hem de bilimde bu kadar ileri gideceğini bilemezdi elbette; ancak ilk işaretler daha ilkokul sıralarındayken geldi. Bahri'nin zamanının büyük kısmı yıllık müsamerelere hazırlanarak geçti. Her yıl, üç veya dört farklı yörenin folklor grubunda ekip başıydı ve Daşdan Emmi'nin davulunun üzerinde oynadığı ve o ana kadar göğsünde taşıdığı Türk Bayrağını gömleğinden çıkarıp selamlayarak anıları arasına unutulmaz kareler ekledi.

İlkokul dördüncü sınıftayken dayısının 33'lük plakçalarında haftalarca çalışarak öğrendiği "Seher Vakti Çaldım Yarın Kapısını" adlı türküyle, koro seçmelerine hazırlandı, ancak koro öğretmeninin seçmelerde "folklor kabiliyetinin olduğunu, fakat müzik kabiliyetinin olmadığını" söylemesi üzerine büyük hayal kırıklığına uğradı. Ancak yine müziğe olan sevdasından vazgeçmedi. Bir yıl sonra Erzurum Halk Oyunları ve Halk Türküleri Turizm Derneği'nce kurulan Türkiye'nin ilk Türk Halk Müziği Çocuk Korosu'na katıldı. 5 ay gibi kısa bir süre sonra Bahri, "Göç Göç Oldu" uzun havası ile seyircilerin karşısına çıktı ve çok büyük bir beğeni kazandı. 14 yaşına geldiğinde, Erzurum Radyosu Türk Halk Müziği Korosu'nda çalışmaya başlamıştı bile. Şaşırtıcı olan ise, o günlerde söylediği türkülerin bugün hâlâ TRT arşivlerinde kaynak olarak kullanılmasıdır.

Lise yıllarına geldiğinde Erzurum Radyosu'nun parlayan bu çocuk yıldızı, üniversite eğitimini aksatacağı gerekçesiyle müzik konusunda ailesinden destek göremedi ve o da sanki ailesine inat, Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni birincilikle bitirip aynı üniversitede asistanlığa başladı. Yüksek lisanstan sonra kazandığı bir bursla Almanya'da kaldığı bir yıl içerisinde genetik mühendisliğine karşı 'aşırı bir ilgi' duyacak, bu konuda eline geçen her şeyi okumaya başlayacaktı. Erzurum'a döndükten sonra, açılan sınavı birincilikle kazanarak 1990'da ABD'ye doğru yola çıkarken bilim yolculuğu da böylece başlamış olacaktı.

İşte bu isim, yıllar sonra genetik alanında yaptığı çalışmalarla ve kurduğu müzik grubu 'TÜRKANA' ile Anadolu ezgilerini dünyanın dört bir yanına duyuracak olan Bahri Karaçay'dı.

Erzurum'dan ABD'ye uzanan yolculuğunuz hakkında bize bilgi verir misiniz?

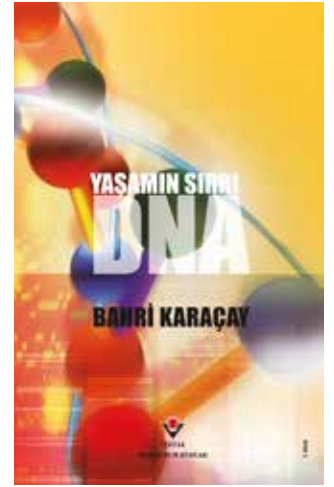
Fakültenin son sınıfındayken, o günlerde bölüm başkanı olan, ülkemizin yetiştirdiği çok değerli bilim insanlarından Prof. Dr. Ayhan Aksoy mezuniyetten sonra bölümde araştırma görevlisi olarak çalışmamı teklif etmişti. Ben de zaten fakültede kalıp öğretim üyesi olmak istiyordum. Akademik hayatım böylece başlamış oldu. Araştırma görevliliğimin ilk iki yılında Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nden master derecem aldım. Bundan kısa bir süre sonra Alman Uluslararası Kalkınma Vakfı'ndan bir yıllık bir burs kazandım. O günlerde genetik

mühendisliği daha yeni yeni duyuluyordu ve bu konuya karşı aşırı derecede ilgi duymaya başladım. Kariyerimi genetik mühendisliği alanında yapmaya orada karar verdim. Ziraattan ayrılmam gerekiyordu ve yepyeni bir dalda uzmanlaşmam söz konusuydu. Bunun için de en iyi yer Amerika'ydı. Milli Eğitim Bakanlığı, her yıl ihtiyaç duyulan alanlarda ülkemizin bilim insanı ihtiyacını karşılamak adına yurt dışında yetiştirmek üzere eleman gönderiyor. O yıl da genetik mühendisliği dalında yetiştirmek üzere Amerika'ya iki kişi gönderilecekti. Bu sınavda başarılı oldum ve 1990 yılında ABD'ye geldim. Ohio State Üniversitesi'ne bağlı çocuk hastanesinde, bir çeşit kalıtsal anemi üzerinde genler düzeyinde yaptığım bilimsel çalışmalarla, 1992 yılında master ve 1996 yılında doktora derecelerimi aldım. Bir süre hastanede araştırmacı bilim insanı olarak çalıştım. 2000 yılının başından beri de Iowa Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Nörolojisi Kürsüsü'nde öğretim üyesi olarak çalışıyorum.

Bize şu anda yaptığınız araştırmalardan kısaca söz eder misiniz? Araştırmalarınız hakkında güncel bilgilere nasıl ulaşabiliriz?

Şu andaki araştırmalarımız nörolojik doğum kusurları, alkolün anne karnındaki bebeğin beyin hücrelerini nasıl tahrip ettiği ve bunu önlemenin yolları üzerinde yoğunlaşıyor. Bir diğer çalışmamız da gen tedavisine yönelik. Alexander hastalığı adı verilen ve yine beyni etkileyen, giderek kötüleşerek hastanın ölümüne neden olan ve şu anda tedavisi olmayan bir hastalık için gen tedavisi geliştirmeye çalışıyoruz.

Çalıştığım alanla ilgili çeşitli yayınlar hazırladım. Örneğin, ilk kitabım **Yaşamın Sırrı DNA'yı** TÜBİTAK yayımladı ve kitap en hızlı satanlar arasına girdi. Sağolsun, ilk Nobel ödüllü bilim insanımız değerli Aziz Sancar Hoca kitabımı okuyup değerlendirmiş ve çok beğenmişti. İkinci kitabım **Mutlu Beyin** yine TÜBİTAK tarafından yayına hazırlanıyor. »

Konserlerimizde kendi bestelerim yanında ülkemizde yıllardır sevilerek dinlenen eserleri de seslendiriyoruz. Amacım, müziğimizi tanıtmak.

Kitaplarım yanında Bilim ve Teknik Dergisi'nde yayımlanan makalelerimle ve Bilim Genç Dergisi'nce yayımlanan ve en son bilimsel gelişmeleri konu alan haberlerden oluşan "sesli yayın" aracılığı ile bilimsel gelişmeleri ülkemlin insanlarına duyurmaya çalışıyorum. Bir de "Bahri Karaçay ile Bilim" adında, iki haftada bir yayınladığım ve her ay 10 bin civarında indirilerek dinlenen kendi podcastim var.

Aslında önce müzik yolculuğunuz sonra bilim yolculuğunuz başladı... Bir grubunuz var, adı "Türkana"? Özel bir anlamı var mı? ABD'de müzikal anlamda neler yapıyorsunuz?

Evet, grubumun adı TÜRKANA (TÜR-KA-NA diye okunuyor), özü orijini Türk demek, Amerikana gibi. İlk grubumu doktora yıllarımda kurmuştum. İlk CD'miz "Keyfim Yerinde"yi de o grupla çıkarmıştım. İşimden dolayı Iowa eyaletine taşınınca ikinci TÜRKANA'yı kurdum. TÜRKANA olarak radyo ve televizyon programlarına katılıyor ve çoğunlukla sanat festivallerinde konserler veriyoruz.

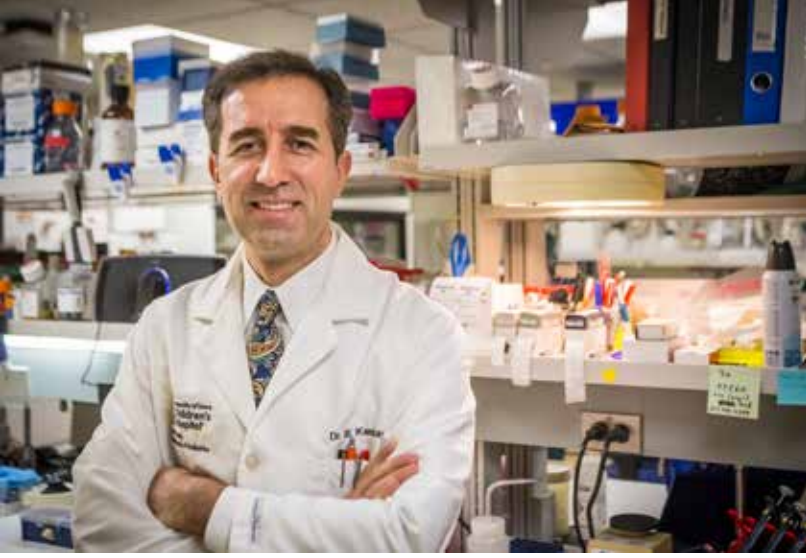
Grubun üyeleri hakkında bilgi verebilir misiniz? Kimlerle müzik yapıyorsunuz?

TÜRKANA'nın üyeleri hem çok iyi birer müzisyen hem de çok başarılı birer bilim insanı. Şu anda grubumuzun beş elemanı var. Diğer dört arkadaş da çalıştığım tıp fakültesinde profesörler. Konserlerimizde espri yapıp "eğitim düzeyi en yüksek Türk müzik grubuyuz" diyorum. Örneğin gitaristimiz, Profesör Paul McCray, kistik fibroz hastalığının tedavisine yönelik çalışmalarıyla dünya çapında bilinen bir bilim insanı. Klavye çalan üyemiz Profesör Doug Langbehn, Huntington hastalığı konusundaki çalışmaları ile uluslararası düzeyde bilinen bir bilim insanı, aynı zamanda psikiyatri doktoru. Bateri (Batı davulu) çalan Profesör John Bayless'in çalışma alanı nöropsikiyatri. Bas gitar çalan Dr. John Kramer alkol bağımlılığı konusunda araştırmalar yapan bir bilim insanı. TÜRKANA elemanlarının çok yoğun olmaları nedeniyle bazı konserlerimize katılan, yine kendi alanlarında oldukça başarılı iki de yedek profesör üyemiz var.

Bilim Adamı ve Müzik Adamı, iki farklı kimlik aynı potada buluşabiliyor mu?

Kanımca her ikisi de beynin benzer bölümlerini veya işlevini kullanıyor ki o da yaratıcılık diye tanımladığımız özelliğimiz. Bilimde daha önce elde edilmiş verilerin kullanılarak onların üstüne yeni bir şeyler inşa edilmesi söz konusu. Bu açıdan yaratıcı bir faaliyet. Beste yapmak da öyle. Daha önce var olan sesleri yeni kombinasyonlarda bir araya getirerek yeni melodiler yaratıyorsunuz. Bu açıdan bilim ve müzik benzerlik taşıyor, kanımca.

Yaptığınız müziği nasıl tanımlıyorsunuz? Yaptığınız müzikle ilgili beklentileriniz, hedefleriniz neler?

Bilimde daha önce elde edilmiş verilerin kullanılarak onların üstüne yeni bir şeyler inşa edilmesi söz konusu. Bu açıdan yaratıcı bir faaliyet. Beste yapmak da öyle.

TÜRKANA'nın müziğini Türkçe pop ve halk müziği diye tanımlıyoruz. Kendi bestelerimi herhalde özgün müzik diye tanımlamak doğru olacak. Konserlerimizde kendi bestelerim yanında ülkemizde yıllardır sevilerek dinlenen eserleri de seslendiriyoruz. Amacım, müziğimizi tanıtmak.

Dinleyici kitleniz hakkında bilgi verebilir misiniz? Kimlere ulaşıyorsunuz, sizi kimler dinliyor?

Her kesimden dinleyicimiz olduğunu söyleyebilirim; ancak çoğunluğu kültürlü ve eğitim düzeyi yüksek yetişkinler oluşturuyor. Sanırım gördüğümüz ilgide saz dışında diğer enstrümanların batı enstrümanları olmasının önemli bir katkısı var; çünkü müziğimizi onlara kulaklarının alışık olduğu seslerle ulaştırıyoruz. Dinleyicilerimizin çoğu sazı ilk defa görüyorlar ve merak ediyorlar. Onun hakkında çok soru alıyorum.

Bir nevi kültür elçisi olarak ABD'de Türk kültürünü tanıtıyorsunuz, sizce daha başka neler yapılabilir? Sizin bu konuda başka hedefleriniz var mı?

Evet, bunu hep hissettim ve bu açıdan taşıdığım sorumluluğun çok bilincindeyim çünkü Avrupa'nın aksine Amerikalılar genelde ön yargısı olmayan insanlar. Belki ülkenin çok büyük olmasından, belki ilgi duymamalarından olsa gerek, Amerikan halkı genelde ABD dışında olup bitenler hakkında çok az bilgiye sahipler. Böyle olunca sizi tanımaya, sizin hakkınızda bir şeyler öğrenmeye ça-

lışıyorlar. Eğer tanıdıkları ilk Türk sizseniz, bir noktada Türkler hakkındaki fikirlerini şekillendiriyorsunuz. Bu da büyük bir sorumluluk.

Neler yapılabileceği konusuna gelince, buradaki temsilciliklerimiz aktif rol almalı kanımca. Örneğin bildiğim kadarıyla şu ana kadar ABD'de yaşayan Türk müzisyenlere ve sanatçılara ait tek bir veri tabanı dahi yok. Amerikalılar ilk kaynaklardan bilgi edinmek istiyorlar. Bu tür faaliyetlerini sanatsal aktivitelerle süslendirmek istiyorlar. Bu konuda temsilciliklerimiz liderlik yapıp ABD'de yaşayan sanatçılarımızı destekleyerek ülkemizin tanıtımına önemli katkılar sağlayabilirler.

Bundan sonraki hedeflerinizden bahsedermisiniz?

Araştırma çalışmalarımın geri kalan zamanımda yukarıda sıraladığım faaliyetlerime devam etmeyi hedefliyorum. Son yıllarda elde edilen bilimsel gelişmeler ışığında bizi nasıl bir geleceğin beklediğini konu alan yeni bir kitap üzerinde çalışıyorum.

Önemli hedeflerimden biri de son yirmi beş yılda elde ettiğim birikimlerimi bir şekilde ülkenin insanlarına aktarmak. Bunun için de Türkiye'deki öğrencilerden gelen istekler üzerine bir on-line eğitim sitesi olan Karacay Academy'i kurdum, burada çeşitli videolar yayımlıyorum. İlerleyen günlerde genç bilim insanlarının yetişmesine yönelik, bilimsel makale nasıl yazılır, bilimsel sunum nasıl yapılır vb. dersleri de Karacay Academy'de ilgilenenlerin hizmetine sunmayı planlıyorum. ■

Na tefsii

Yazı: Kâmil Yeşil

Hatırlar mısınız bilmem, seksenli yıllara doğru elden ele dolaşan bir sayfalık bir metin vardı. Halk arasında “Bal Tefsiri” olarak bilinen bu metin, elden ele dilden dile dolaşırdı.

Hatırladığım kadarıyla, metnin sahihliği konusunda gösterilen hassasiyetten olsa gerek, kimse “Bal Tefsiri”nin içeriğine dair bir söz söylemezdi. Oysa gayet hoş, anlamlı, mistik bir içeriği vardır bu metnin. Bilmeyenler için kısa bir özet geçelim.

Denildiğine göre Hz. Ali efendimiz, bir cenk dönüşünde Hz. Ebubekir Sıddık, Hz. Ömer El-Faruk, Hz. Osman Zinnureyn radiyallahü anhüm ziyarete gelerek Hz. Ali’ye: “Gazan mübarek olsun ey Allahın arslanı” dediler. Hz. Fatımatüz Zehra validemiz de onlara ikramen kalaylı bir tas içinde bal getirdi. Balın üzerinde ince bir kıl vardı. Hz. Ebubekir kılı almak üzere davrandı ki Hz. Ömer, kılı al-dırmadı ve dedi ki: “Bizler Hazreti Peygamber aleyhisselamın halifeleriyiz. Belki Fatımetüz Zehra bu kılı bizleri tecrübe için koymuştur. Hepimiz bu bala, tasa ve kıla dair bir şeyler söylesin. Balı bundan sonra yiyelim. Hz. Ömer efendimizin bu teklfi kabul görür ve ilk söz Hz. Ebubekir efendimize verilir.

*Misafiri seven hane sahibinin kalbi nurludur bu tasta. **Misafirlere ikram etmek ve gönlünü almak tatlıdır bu baldan.** Misafirin kalbi incedir bu kıldan.*

H. Ebubekir efendimiz: “Namaz kılanın kalbi nurludur bu tasta. Dünya endişesini gönlüne getirirmeden namaz kılmak tatlıdır bu baldan. Namazı tadil-i erkan üzere kılmak incedir bu kıldan.” diyerek ortadaki durumu tefsir eder.

İkinci söz sırası, Hz. Ömer El Faruk’undur. O da şöyle yorumlar: “Misafiri seven hane sahibinin kalbi nurludur bu tasta. Misafirlere ikram etmek ve gönlünü almak tatlıdır bu baldan. Misafirin kalbi incedir bu kıldan.”

Söz sırası Hz. Osman efendimize gelir ve Zinnureyn de şöyle der: “Âlimlerin kalbi nurludur bu tasta. Âlimlerle sohbet etmek ve onları dinlemek tatlıdır bu baldan. Kur’an-ı Kerim’e mânâ vermek incedir bu kıldan.” »

*Nar tanelerinin her biri biriciktir, özgündür. **Hiçbiri birbirine benzemez. Tıpkı insanlar gibi.** Görünüş, sıfat birbirine benzer ama aradaki küçük farklar aslında büyüktür.*

Dördüncü olarak söz sırası Hz Ali efendimiz'e verilir. İlmin kapısı Hz. Ali şöyle yorumlar: "Gazaya giden gazilerin kalbi nurludur bu tastan. Cihat edip al kanlara boyanıp kafirlerle cenk etmek tatlıdır bu baldan. Üzerine kul hakkı geçirmeden, haram yemeden hanesine dönmek incedir bu kıldan."

Ev sahibi ve balı ikram eden Fatıma annemiz de şöyle der: "Erkeğini hoşnut eden kadınların kalbi nurludur bu tastan. Erine cefa etmeyip güzelce geçinip, kendinden razı etmek tatlıdır bu baldan. Kocasının hakkını yerine getirmek incedir bu kıldan."

Sonra Hz. Peygamber Efendimiz de bu sohbete iştirak eder ve şöyle tevil buyururlar: "Benim ümmetimin kalbi nurludur bu tastan. Kevser şarabı tatlıdır bu baldan. Şeriatımız (İslamiyet) incedir bu kıldan."

Her şeyi görüp gözeten ve her şeyden haberdar olan Cenab-ı Hak da Cebrail (as)'ı göndererek Hz. Peygamberin kalbine şu mânâları ilka eder: "Senin risâlet nûrun daha nûrludur bu tastan. Yarın kıyamet günü mahşer yerinde ümmetine şefaet etmen tatlıdır bu baldan. Sırat köprüsü incedir bu kıldan."

El-hak doğrudur, hadis âlimlerinin dediği gibi bu nakillerin kaynağı yoktur. Kimin, nerede, kimden, hangi kitaplarda, hangi senetlerle rivâyet edildiğine dair hiçbir şey belirtilmemektedir. Şüphesiz metnin içinde Hz. Peygamber aleyhisselama ve kudsi hadis üzerinden Cenab-ı Hakk'a söz nispet edilmektedir. Ancak metnin içinde akaidimize, âyet ve hadislere aykırı bir şeyin var olduğu söylenemez ve gerçekten metni tenkit edenler bu konuda bir eleştiri getirmemiştir. Otorite hadis bilginlerine göre hadis olmadığı kesin olan bu metnin göz ardı edilen içeriği bize bir şeyler söylüyor. Bize göre insanların dini kaynaklardan, hocalardan, âlimlerden mahrum kaldığı

bir zamanda halkı İslam dairesinde tutmak için düzenlenmiş bir iyi niyet çalışmasıdır, kendi çapında bir tebliğ ve irşattır.

Metin bize diyor ki bir misafirlğe gittiğinizde, önünüze ikram olarak bir yemek getirildiğinde olabilir ki dikkatsizlikten bir kıl veya bir çöp düşmüş olabilir. Böyle durumlarda hemen kalbinizi bozmayın ve olaya iyi niyetle bakın.

Bundan sonra asıl konumuz olan nar tefsirine geçebiliriz.

Çocukluğumuzda nar yerken tanelerini yere düşürmeden yiyen kişinin cennete gideceğine dair bir söz söylenirdi ki her şeyde belge arayanlar bu sözün de anlamsız ve saçma olduğunu söyleyeceklerdir. Oysa söz, bize israf etmemeyi, nar gibi çok taneli bir nimeti tüketirken gaflette olmamayı tembih etmemektedir. Nimete gereken saygının gösterilmesi, israftan kaçınılması ile cennete girmek arasında kurulan doğrudan bağ bizi şaşırtmamalıdır.

Şimdi anlıyorum sözün anlamını. Çünkü herkeste nar yoktu ve fakat bizim tarlamızın dört bir tarafında nar ağacı vardı. Bu bolluk içinde her dalın meyvesini beğenmez, gözümüze dalın en ucunda tam olgunlaşmış, kızarmış, beni ye diyene dikedik gözümüzü. Sonunda onu dalından koparır ve hemen ağacın dibine oturur, oracıkta yedik narımızı.

Böyle bir ortamda israftan kaçınmayı, nimete şükretmeyi teşvik, cennetten başkası ile olamazdı.

Gelelim narın içine.

Nar tanelerinin her biri biriciktir, özgündür. Hiçbiri birbirine benzemez. Tıpkı insanlar gibi. Görünüş, sıfat birbirine benzer ama aradaki küçük farklar aslında büyüktür. Şahsiyeti, özgünlüğü, zenginliği o küçük farklar gösterir. Bundan dolayı herkes biriciktir, nar tanesi gibi.

Nar taneleri birbiriyle dayanışma halindedir. Araya giren hava, taneleri çürütür. Narın sağlam kalması, tanelerin olgunlaşması, tatlanması bu birlikteliğe, dayanışmaya bağlıdır. Aile ve toplum gibi. Öyleyse ne yapmalıyız?

Bizi çürütecek havanın aramıza girmesine (ırk, cinsiyet, statü farkı) izin vermemeliyiz.

Nar, vahdet'te kesret'in; kesret'te vahdet'in sembolüdür.

Görünüşte tektir, bir tanedir ancak aslında o çoktur.

Bundan dolayı bir narı öldüren, çürüten, ezen, yok eden, bütün içindekilerini, içindeki her bir taneden çıkacak başka bir nar ağacını, o ağacın meyvelerini öldürmüş olur. Bu mesel bize diyor ki "bir kişiyi öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir".

Nar, meşhur bilmeceye olduğu gibi 'çarşıdan aldım bir tane, eve geldim bin tane'dir.

Nar bir dünyadır: Taneleri insanlar.

Nar bir ülkedir: Taneleri millet.

Nar bir vatandır: Taneleri vatandaşlar.

Narların sağlam kalması dış kabuğun(vatan) sağlam ve tek kalmasına bağlıdır.

Son söz: Narı sevelim, nâra girmeyelim. ■

Güzel bir gelecek için EĞİTİMİN ÖNEMİNİ ANLATIYORLAR

Derginin bu sayısında 300 binin üzerinde insanımızın yaşadığı **Avusturya’da gerçekleştirilen oldukça dikkat çekici bir projeye yer vermek istiyoruz.** Projenin adı **“Eğitim ve Gelecek”**.

YTB’nin desteğiyle Viyana Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tarafından yürütülen proje vatandaşlarımıza Avusturya’daki genel ve meslek eğitim sistemini farklı yöntemlerle anlatmayı amaçlıyor. Bu konuda çeşitli eğitim kurumlarıyla da önemli işbirlikleri sağlanmış.

Proje; eğitime olan ilgiyi artırma, farkındalık oluşturma ve aileleri ve gençleri yüksek motivasyonla vasıflı olarak iş piyasasına adım atmalarını hedefliyor. Proje bilgilendirme toplantıları ve salon faaliyetleri olmak üzere iki ana çerçevede yürütülüyor.

Büyük bir özveri ve gayretle projenin başarıya ulaşmasında büyük bir pay sahibi olan Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşesi Mahmut Musa Karabulutlu ile projenin detaylarını konuştuk. Projeyi yurt dışındaki kamu hizmetinde yeni bir konsept olarak nitelendiren Karabulutlu, eğitim noktasında önemli konulara işaret ediyor: “Eğitim sistemi içerisinde doğru yönlendirilmeyen gençler ileride potansiyel işsiz olarak karşımıza çıkıyor. Bu nedenle mümkün oldukça; başta aileler olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve devlet olarak bizler elbirliği ile gençlerimizin aktif olarak eğitim hayatının içerisinde yer almalı, onlara bu zorlu süreçte el uzatmalı, destek olmalıyız.”

Neden böyle bir projeye ihtiyaç duyuldu?

Avusturya’da yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarının başında işsizlik gelmektedir. Avusturya’nın, AB kriterleriyle değerlendirilen işsizlik oranı 2016 yılı Haziran ayı verilerine göre yüzde 5,8 düzeyindeyken, Türk toplumu içinde bu oran Avusturya ortalamasının neredeyse iki katına kadar yükselmektedir. Bunun farklı nedenleri olmakla beraber, eğitim-istihdam ilişkisi özellikle Avusturya’da yaşayan vatandaşlarımız açısından çok güçlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim istihdam ilişkisi bakımından vatandaşlarımızın durumlarına bakıldığında;

da; üniversite mezunu Türkler arasındaki işsizlik oranının yüzde 2,3, meslek okulu mezunu Türkler arasında yüzde 5,2 ve yalnızca 9 yıllık zorunlu eğitim gören ve vasıfsız olarak iş piyasasına giren Türkler arasındaki işsizlik oranının ise yüzde 25 olduğu görülmektedir. Görüleceği üzere, eğitim istihdam piyasasında Türk toplumuna avantaj sağlamak ve işsizlik oranları Avusturyalı muadillerinin altına bile ineabilmektedir. Hal böyle iken, iş piyasası içerisinde yer alan Türk vatandaşlarının sadece yüzde 60’ı maalesef 9 yıllık zorunlu eğitim kurumlarından mezun kişilerden oluşmaktadır. Bu noktada; ailelerde ve gençlerde özellikle bir an evvel hayata atılıp para kazanma arzusunun da etkisiyle motivasyon eksikliği oluşabilmekte veya farklı etkenlerle eğitim süreci ihmal edilebilmektedir. Bu oranlar ve bakış açısı değişmeden işsizlik probleminin çözümü mümkün gözükmemektedir. Müşavirlik olarak bu saiklerle yola çıkıp ‘Eğitim ve Gelecek’ isimli projeyi hazırladık. Projemizin en temel amacı; eğitime olan ilgiyi artırma, farkındalık oluşturma ve aileleri ve gençleri motive ederek gençlerimizin vasıflı olarak iş piyasasına adım atmalarını sağlamaktır. Proje kapsamında bilgilendirme ve salon faaliyetleri olmak üzere iki ana alanda yürüttük. »

Vatandaşlarımız size nasıl ulaştılar, yine bu bağlamda vatandaşlarımızın projeye ilgisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Oldukça iyi bir seviyede olduğunu söyleyebilirim.

Viyana Başkonsolosluğu bekleme salonunda vatandaş başvuruları bakımından haftanın en yoğun günü olan Pazartesi günleri 'Eğitim ve Gelecek' isimli bir bilgilendirme standı kurduk. Standımızda, işlem yapmak üzere konsoloslüğümüzde bulunan veya her hafta düzenli olarak yaptığımız duyurular neticesinde bilgilendirme standını ziyaret etmeye gelen vatandaşlarımıza Avusturya'nın çeşitli eğitim kurumlarından iki eğitim uzmanı ve Avusturya'da eğitimini tamamlamış, eğitim ve meslek hayatında başarısını kanıtlamış; eğitimci, avukat, doktor, psikolog, hâkim vb. gibi meslekleri icra eden rol model olabilecek Türkiye kökenli kişiler aracılığı ile Avusturya genel ve mesleki eğitim sistemi hakkında iki dilde bilgilendirme ve yönlendirme hizmeti sunuldu. 18 hafta

boyunca yaklaşık 500 öğrenci ve veli ile birebir görüşme gerçekleştirildi. Aynı zamanda standta çift dilde hazırlanan Avusturya Eğitim Haritası broşürünün, partner Avusturyalı eğitim kurumlarının Türkçe ve Almanca broşürlerinin ve küçük hediyelerin yer aldığı 'Eğitim ve Gelecek' baskılı çantalar da dağıtıldı.

Proje aynı zamanda eğitim kurumlarının da velilerle ve öğrencilerle buluşmasına imkan sağladığını görüyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Kesinlikle. Standımıza, Avrupa'nın en köklü üniversitelerinden birisi olan Viyana Üniversitesi'nden, Mesleki Eğitim Teşvik Enstitüsü'ne kadar Avusturya'da eğitim ve

mesleki eğitim alanlarında yetkili birçok kurum katıldılar. Avusturya eğitim sisteminin özet olarak anlatıldığı ve projemiz ile ilgili bilgilerin de yer aldığı iki dilde hazırlanmış broşürler gerek standımızda gerekse de Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde her hafta ortalama 500 adet dağıtıldı. Bu sayede yaklaşık 10 bin vatandaşımıza ulaştığımıza inanıyorum. Yine yerel ve sosyal medya üzerinden de projemiz ile ilgili duyurular ile birlikte geniş bir kitleye eriştiğimizi düşünüyorum.

Projenin iki ana faaliyet alanını kapsadığını söylemiştiniz. Bilgilendirme çalışmalarının dışında neler yapıyorsunuz?

Proje kapsamında gerçekleştirdiğimiz bir diğer faaliyet eğitim temalı tiyatro eserinin sergilendiği "Kulturfest" isimli salon faaliyetleri. Salon faaliyetinin ana unsuru eğitim temalı 'Benim Geleceğim - Meine Zukunft' isimli tiyatro gösterisidir. Profesyonel ve amatör oyuncularından kurulu farklı milletlerden 15 kişilik bir tiyatro ekibimiz

bulunuyor. Eserde; Avusturya genel ve mesleki eğitim sistemi ve imkânları anlatılmakta olup, aynı zamanda vatandaşların bu imkânlardan daha fazla faydalanmasına yönelik motive edici içerik tiyatral tarzda eğlenceli bir şekilde izleyiciye aktarılıyor. Tiyatro; iki dilde Türkçe ve Almanca olarak alt yazıyla da takip edilebilir şekilde sunuluyor. Canlı Türk musikisi dinletisinin de yer aldığı programların başında ve sonunda vatandaşlar farklı kurum ve kuruluşlarca açılan standlardan bilgi edinme imkânına da sahip olabiliyorlar.

Özellikle toplumlar arasında korku ve nefret tohumlarının ekildiği bir ortamda önemli bir çalışmanın yürütücüsü oldunuz.

Bu çalışmalar Viyana ile sınırlı kalmadı aynı zamanda. Nerelerde gerçekleştirildi bu faaliyetler?

Kültürel etkinliklerimizi Viyana'da, Salzburg'ta ve St.Pölten'de gerçekleştirdik ve yaklaşık 1000 kişi katıldı. Aynı zamanda vatandaşlarımızla buluşma vesilesi olan Kulturfest isimli faaliyetimizin bir konsept haline dönüştüğünü söyleyebilirim. Kulturfest; Türk musikisi, tiyatro, bilgilendirme stantları, Türk Hava Yolları sponsorluğu ile hediye uçak biletleri ve ikram ile Avusturyalı katılımcıların da rağbet ettiği bir sosyal etkinlik olarak tanımlanabilir. Tüm bu faaliyetlerin; eğitim ve meslek eğitimi konusunda farkındalık ve bilinç oluşturarak motivasyon sağladığı kanaatindeyiz.

Sizi en çok etkileyen şeyler neler oldu bu süreçte? Projenin sonunda elde ettiğiniz izlenimleri bize aktarabilir misiniz?

Proje esnasında, Avusturya eğitim sisteminin kendine özgü yapısı nedeniyle aktif olarak eğitim hayatının içerisinde bulunan ve ayrımcılık, dil sorunu gibi farklı nedenlerden dolayı eğitim hayatı arzu edildiği gibi devam etmeyen gençlerimizin somut desteğe ihtiyaçları olduğunu fark ettik. Avusturya'da "Sonderschule" denilen ve gerçekten kısıtlı ve başarısız öğrencilerin bulunması gereken, meslek ve üniversite eğitimine geçişin neredeyse imkânsız olduğu, özel eğitim kurumları bulunmaktadır. Bu okullarda Avusturya genelinde azımsanmayacak kadar gencimiz bulunmaktadır. Bu gençlerimizin bir kısmının bu okullara farklı nedenlerle gönderildiği bilinen bir gerçektir. Bu noktada erken müdahalenin hayati olduğu kanaati ile bu projeden sonra bu kapsamda yeni bir

Avusturya eğitim sisteminin özet olarak anlatıldığı ve projemiz ile ilgili bilgilerin de yer aldığı iki dilde hazırlanmış broşürler birçok bölgede vatandaşlarımıza dağıtıldı.

proje için çalışmalara başladık. 'El Ele Geleceğe' isimli bu projemizde; psikolog, klinik psikolog ve eğitim uzmanlarından oluşan bir çalışma grubu oluşturduk.

Proje kapsamında ilk olarak; 5 ila 15 yaş aralığında desteğe ihtiyacı olan gençlerimiz tespit edilecek. Bu gençlerimize öncelikle yetenek ve IQ Test'leri yapılacak. Bu testler 6 kişilik ekibimizde yer alan klinik psikologlarca ücretsiz olarak gerçekleştirilecek. 12 ay boyunca aile ve gençlerimiz psikologlarımızca ücretsiz olarak terapilerle desteklenecek, ihtiyacı olan gençlerimize yine ücretsiz

olarak Almanca, Matematik, İngilizce kursları düzenlenecek. Ki gençlerimizin genel itibariyle en başarısız olduğu dersler Almanca ve Matematik dersleri olduğunu burada belirtmem gerekir.

12 ay boyunca gençlerimiz; kurs, terapi ve testlerle takip edilecek ve gelişimleri rapor edilecek. Resmi olarak geçerliliği olabilecek bu raporlar daha sonra ailelerce okul yönetimine sunulacak gençlerin bir üst seviyedeki okullara; meslek okullarına veya üniversite yolunun açık olduğu okullara, geçişi sağlanmaya çalışılacak. Bu projeyi belirli bir zaman aralığı için değil de, süreklilik arz edecek şekilde tasarlıyoruz. Yani burayı ailelerin ve öğrencilerin yardım ve destek alabileceği bir merkez haline dönüştürmek istiyoruz. ■

Srebren

enitsa 8372

Avrupa'nın göz yumduğu

**BÜYÜK
KATLIAM**

1995'in Temmuz ayında Srebrenitsa'da **Sırp**lar tarafından **İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da yaşanan en büyük soykırım gerçekleştirildi.** Sırp kuvvetleri Srebrenitsa'da beş gün içinde 8.372 Boşnak'ı öldürdü, yüzlerce kadına ve küçük yaştaki kız çocuğuna tecavüz etti.

Birgün içerisinde 20.000'in üzerinde mülteci Srebrenitsa'dan zorla çıkarıldı. **Srebrenitsa'daki kıyımdan Tuzla'ya kaçmaya çalışan 12.000'i aşkın Boşnak, dağlık güzergâh üzerinde pusu kuran keskin nişancı Sırp askerleri tarafından âdeta tek tek avlandı.** Srebrenitsa'dan Tuzla'ya uzanan yolda 10 gün içerisinde 10.000'den fazla kişi katledildi. Srebrenitsa'da yaşanan bu katliam Avrupa'da hukuksal anlamda belgelenen ilk soykırım olarak tarihe geçti.

*Sazın ve Sözü'nün
Büyük Ustası:*

Neşet Ertaş

✍️ Yazı: Bayram Bilge Tokel

“Topraktan geldik, toprağa
gideceğiz, ayakların turabı
olmak insanın aslına
dönmesidir; gönül hizmetçiliği
ise insan olmanın bir gereğidir,
çünkü **gönül Allah’ın evidir...**”

Neşet Ertaş, pek çoğumuzun sandığı gibi, sadece o güzel sesi ve saziyle harika türküler, bozlaklar çalıp okuyan bir ‘sanatçı’ değil; bunların ötesinde ve üstünde sanatı ile gerçek bir ‘ekol’ olmuş, ‘halk ozanı’ kimliği ile de bu kadim geleneğin çağımızdaki en önemli temsilcilerinden birisi idi. Kendisinin “Garip” veya “Kul Garip” mahlasını kullanarak yazdığı ve çok büyük bir kısmını kendi tabiriyle ‘havalandırarak’ (besteleyerek) türküleştirdiği şiirleri, sıradan türkü sözü ya da ‘güfte’ olmanın ötesinde, kusursuz ve mükemmel şiirlerdir aynı zamanda. Bunu, sözleri kendisine ait türküleri dikkatle dinleyenler mutlaka fark etmişlerdir. Bu şiirlerin teknik ve estetik yönden mükemmelliğine, anlam derinliğine, imaj zenginliğine, duygu yoğunluğuna ve kullanılan dilin sağlamlığına bakarak, O’nu, halk şiiri geleneğinin altın halkalarından biri sayabiliriz. Bu yönüyle Neşet Ertaş, geleneğin kaynağından beslenen tüm büyük ozanlar gibi, geleneği özünden koparmadan ve asli yapısını zedelemeyen yenileyerek devam ettiren az sayıdaki usta ozanlardan biridir. Yüksek sezgi gücü, derin ârifane birikimi ile, o, köklü bir geleneği devam ettirmenin, geleneğin aynen tekrarından »

değil, onu yenileyerek, yeniden ifade ederek söylemekten geçtiğini çok iyi seziyor ve biliyordu. Bunu, sadece türkülerinin sözlerinde değil, vokal ve enstrümantal icrada sergilediği tavır, üslup ve yorum farkıyla da ortaya koyuyordu. Deha derecesindeki 'bestecilik' yeteneği ile havalandırdığı türkü ve bozlaklarında gördüğümüz hem orijinal ve sağlam hem de lirik ve zengin müzikal cümleler, ezgisel kalıplar ve makamsal zenginlik böylesine bilinçli bir tercihin sonucu idi.

Neşet Ertaş, asıl gücünü ve büyüklüğünü, sanatı ve sanatçılığı bir çıkar kapısı, şöret basamağı, gösteriş unsuru olarak değil; samimiyet ve dürüstlük olarak gören idealist ve inanmış kişiliğine borçlu. Paraya, pula, şörete tevessül etmeyerek, önce mükemmel bir insan, sonra da inandığını ve yüreğinin derinliklerinde hissettiklerini samimice yazan, çalan, söyleyen biri olması, onu benzerlerinden ayıran en önemli özelliği idi. Gücü de, cesareti de, sanatındaki olağanüstü başarısı da büyük ölçüde bu özelliğinden kaynaklanıyordu. Çünkü biz biliyoruz

nüllerinizin hizmetçisiyim" sözlerinin, bazılarının sandığı gibi ezberlenmiş klişe bir ifade olmayıp, bilinçli olarak söylendiğini biliyorum. Bir gün, bu ifadeyi kendince küçültücü bulup Üstada yakıştıramayan birine verdiği cevabı hiç unutmuyorum: "Topraktan geldik, toprağa gideceğiz, ayakların turabı olmak insanın aslına dönmesidir; gönül hizmetçiliği ise insan olmanın bir gereğidir, çünkü gönül Allah'ın evidir..."

Neşet Ertaş felsefesi olan bir sanatçı idi. Türkülerinin sözlerindeki her dörtlük, her mısra, hatta her kelime tesadüfen söylenmiş sözler olmayıp, bir hayat felsefesine, bir dünya görüşüne, bir kainat, insan ve Allah idrakine dayanan içi dolu söz ve düşüncelerdir. Hayatını, sanatını ve düşüncelerini şekillendiren bu değerler manzumesi, kökü binlerce yıllık tarihi, dini ve kültürel geçmişe dayanan, tasavvufi menşeli "Abdallık" geleneğinden besleniyordu. Yazılı olmaktan çok sözlü kültüre dayalı, usta çırac ilişkisi ile devamı sağlanan, somut davranışlar bütünü halinde nesilden nesile bizatihi yaşanarak ve

ki, inanan insan güçlüdür. Sık sık şöyle derdi: "Kendini bilen Yaradan'ı bilir, Yaradan'ı bilen yarattığını bilir, e geriye ne kalır ki..."

Neşet Ertaş bu dünyaya bir misyon için geldiğine, Yunus'un "dostun evi" dediği gönüllerimizi yapmaya geldiğine inanıyordu. O, bu durumu sık sık, "biz gönül hizmetçisiyiz, insan gönlüne hizmet Hakk'a hizmettir" şeklinde ifade ederdi. "Bizim silahımız gönlüdür, biz gönülle ağlatır, gönülle güldürürüz" derdi. Babası Muharrem Ertaş Usta'nın ardından söylediği o ünlü bozlağın bir yerinde, babası için "Gönül delisini neyledin dünya" derken yine Abdallık geleneğinin bu en güçlü damarına vurgu yapıyordu hiç şüphesiz. Konserlerindeki coşkun kalabalığın huzuruna çıktığında söylediği "ayaklarınızın turabı, gö-

sazla-sözle aktarılan bu kültür ve felsefe, O'nda tam bir hayat tarzı haline dönüşmüştü. Bugün anladığımız manada kitabî ve yazılı bir müktesebata dayalı 'kültürlü' bir insan olmaktan çok, irfan sahibi, yani arif ve bilge bir insan tipi idi. Kendi ifadesi ile, "mektepe medrese görmemiş, okuma yazmayı askerlikte öğrenmiş, hayatında bir kitabı bile baştan sona okumamış" biri, hakiki bir ümmi: "Derununda gevher ezen", "özünü bendine çeviren", "Can gözüyle gören", "tüm canları Hak bilen", "Sazını Hak için çalan" bir Garip Abdal... Abdâlân-ı Rum'un, yani Anadolu Abdallarının çağımızdaki en büyük temsilcisi, son abdal değil belki ama, son büyük Abdal...

Sanatı, hayatı ile bu derece özdeşleşen; sazını sözüne, sözünü sazına bu kadar yakıştıran ve yaklaştıran ger-

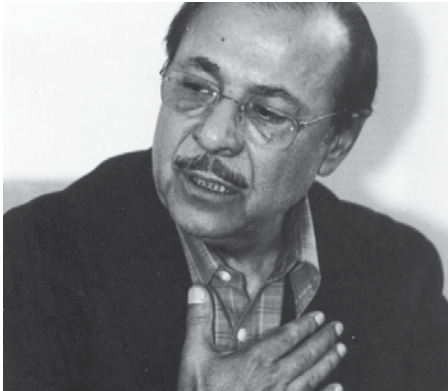
çek bir sanatçıyla karşılaşmak her gün biraz daha zorlaşıyor. Neşet Usta, bu tür gerçek halk ozanlığının, halk sanatçılığının günümüzdeki en güçlü temsilcisi idi. Her türküsünün, her bozlağının içimizde bir yerlere dokunması, hayatımızın bir ânına denk düşmesi tesadüf olmasa gerek. Yetmiş dört yıllık ömründe yaşamadığı, yüreğinin derinliklerinde hissetmediği, acısını, sızısını gönlünde duymadığı hiçbir duygu, düşünce ve olayı ne anlattı, ne yazdı, ne de çalıp söyledi. Söylediği her türkü, her bozlak, hatta her oyun havası, yüreğini yaralayan, içini katan, gönlünü yakan sevdaların, acıların, yoksulluk ve çilelerin içten gelen feryadı idi. Neşet Ertaş türkülerinin tiryakileri, O'nun en coşkulu, neşeli türkülerini söylerken bile, alttan alta derin bir acıyı ve hüznü yaşadığını ve dinleyene de yaşattığını mutlaka hissetmişlerdir. Şüphesiz bu hüznün, bize en çok yakışan hüznün olsa gerek...

Son bir yıl içinde, yakalandığı amansız hastalığın kendisini yavaş yavaş yolun sonuna yaklaştırdığını hissediyordu. "Daha havalandıracağım şiirlerim, çalıp söyle-

ait "Mecnun Gibi Dolaşıyom Çöllerde" adlı türküydü. "Asıl ölümsüz olan havadır, ezgidir; kendi havama kendi yazdığım son şiirimi döşedim" diyerek dinlettiği bu yeni ve son türküsünün sözleri, 'Veda' adıyla yazdığı son şiiri idi. Türkünün yeni hali gerçekten daha bir güzel olmuş ve "Bir şeye benzeyip benzememek" şöyle dursun, söz ve müzik öylesine kaynaşmış ve öylesine kucaklaşmıştı ki, sanki bu beste, yıllardır bu güfteyi bekliyordu ve işte hasret bitmiş, büyük buluşma gerçekleşmişti.

Bu mealdeki samimi düşüncelerimi uzun uzun anlattım, "Bunları hatır için söylemiyorsun değil mi Bayram gardaş" diyerek kaç kez sordu bilmiyorum. Üstadın bu alandaki yeteneğini takdir mevkiiinde olmasam da, ısrarı karşısında kendisine söylediğim samimi sözlerimin onu nasıl sevindirdiğini ve heyecanlandığını unutmam mümkün değil.

Son buluşmalarımızda, hatta telefon konuşmalarımızda bile, vasiyet anlamına gelen sözler söylüyordu. Ne kadar belli etmemeye çalışsam da üzülüğümü fark ediyor

yeceğim türkülerim, insanlara söyleyeceğim kendimce doğrularım var, inşallah onları söylemeden beni çağır-maz" diyordu. Repertuarını birlikte belirlediğimiz, çeşitli yörelere ait kendisinin çok sevdiği anonim türkülerden oluşan "Ölümsüz Havalar" adlı son bir albüm çıkarmak istiyordu. Eksik bulduğu veya söz ya da müzik yönünden kendisini tatmin etmediğini düşündüğü bazı eski eserlerinin kimini sözleri, kimini ezgisi yönünden 'tamir etmek' arzusundaydı. Bu düşünceyle yaptığı bir tamirati/değişikliği, vefatından dört beş ay kadar önce, bir gece telefonla beni arayarak iki üç kez canlı çalıp okudu. Benim naçiz görüşümü çok önemsiyor, "bir şeye benzeyip benzemediğini" merak ediyordu. Bu eser, yıllar önce plağa okuduğu, müziği kendisine, sözleri Aşık Veysel'e

ve beni teselli için şöyle diyordu: "Üzülme Bayram gardaş, Yaradan ne zaman çağırırsa gitmeye hazırım..." Aynı sözleri, son üç gün hastanede başucunda oturup suyunu içirirken, terini silerken, elini güçlükle elimin üstüne koyarak bir kez daha söyledi. Ama bu sefer gerçekten çağrıldığını ikimiz de biliyorduk.

Çok sevdiği "Yâreden"ine 2012 yılının 25 Eylül'ünde kavuştu. Yaklaşık dört yıldır türküler üzgün, bozlaqlar yasta... Son yolculuğuna, halka ve Hakk'a hizmetini hakkıyla yapmış insanların huzuru içinde çıktı... Neşet Usta'dan kalanlar halk müziği kültürümüzün ve musiki külliyyatımızın en seviyeli örnekleri olarak gelecek kuşaklara aktarılacaktır. Ölümsüz eserleri, öncelikle Türk'ün, Türkü'nün ve Türkçe'nin, daha sonra da tüm insanlığın yüz akı birikimi olarak ebediyen yaşayacaktır. Nur içinde yatsın. ■

Sultan Sofrasında Bir Misafir

BAMYA

✍️ Yazı: Habibe Yıldız

Kadrini kıymetini herkes bilmese de uzun uzun medh-ü sena edilmesi gereken bir sebzedir bamya. Evet, seveni azdır, sevmeyeni, evine sokmayanı, tadına bakmayanı çoktur ama onlar sevmese ne çıkar, onlar evlerine sokmasalar ne gam...

Sultan sofralarında arz-ı endam etmişliği vardır bamyanın. Konya’da düğün yemeklerinde nişan törenlerinde yüz akı olmuşluğu vardır. İpe dizilip sarraf terazisinde tartılmışlığı vardır. Her sebze bahşedilmiş bir ayrıcalık değildir tüm bunlar. O bakımdan bamyayı yabana atmamalı.

Bu yazı, kadri kıymetini herkesin bilmediği bu sebzeyi sevenlerin aşkını harlamak, sevmeyenlere de neler kaçırdıklarını ihtar etmek maksadıyla yazılmıştır.

...

Evvela kadim bir sebzedir. İlk kez nerede yetiştirilmeye başlandığı konusu ihtilaflı olsa da en azından patatesle domates gibi 1492’de keşfedilen Yeni Dünya’dan gelmemiştir. Kimilerine göre Doğu Afrika sahilleri, kimine göre Hindistan ve Güneydoğu Asya, kimine göre Güney Afrika...

Tarihi bulgular 12. yüzyılda Nil Deltası’nda bamyaya tarımı yapıldığını gösteriyor. Muhtemelen sebze olarak üretilmeye başlandığı yer de burasıdır. Ortadoğu’daki genel kanı, bu sebzenin Mısır’dan Akdeniz ülkelerine, Hicaz’a ve Hindistan’a ulaştığı yönünde. Nitekim Ortadoğu bölgesinde konuşulan tüm dillerde bu sebze ufak telaffuz farklılıklarıyla hemen hemen aynı şekilde adlandırılıyor.

Orta Afrikalıların Ngombo veya Qimbombo dedikleri bamyaya, köle tüccarları tarafından Afrika kıyılarından toplanan insanlarla birlikte Yeni Dünya’ya taşınmış ve yine siyah derili insanların emeği, teri ve gözyaşı ile birlikte beyaz adamın sofrasına gelmiştir. Bu sebeple Orta ve Güney Amerika’da ve Karayipler’de Gombo adıyla anılır olmuştur. Avrupalı ise, zarif bir bayanın parmaklarına benzettiği bu lezzetli ve yararlı sebzeyi Okra olarak isimlendirir.

Botanik bilimde bamyayı tanımlayan “*Abelmoschus esculentus*” adı onun Ortadoğulu kökeninin delilidir aslında. Ebegümecigiller ailesinin Latince adı olan *Abelmoschus*, Arapça güzel kokunun babası anlamına gelen ‘Abu’l misk’ tamlamasından bozma bir ad... “Biz doğuya »

►► Botanik bilimde bamyayı tanımlayan “**Abelmoschus esculentus**” adı onun Ortadoğulu kökeninin delilidir aslında. Ebegümecigiller ailesinin Latince adı olan *Abelmoschus*, **Arapça güzel kokunun babası anlamına gelen ‘Abu’l misk’** tamlamasından bozma bir ad...

Seveninin iptila derecesinde düşkün olduğu sevmeyenin ise görmeye tahammül edemediği bu sebze asırlardır Türkiye’de bilinip tanınır, tarımı yapılır, sofraya gelir, kurutulur, ticari değeri vardır.

ait bir bilgiyi alırken kaybolmuş malımızı alır gibi alırız, bu sebeple doğulu bir yazardan alıntılarken kaynak belirtmeyiz,” diyen Batılı’nın itiraf ettiği üzere adıyla birlikte zatı da devşirilmiş, sonra asimile edilip Batı’ya mal edilmiş bir sebzedir bamya.

Oysa bizim onunla yüzyıllara dayanan bir aşinalığımız var. Seveninin iptila derecesinde düşkün olduğu sevmeyenin ise görmeye tahammül edemediği bu sebze asırlardır Türkiye’de bilinip tanınır, tarımı yapılır, sofraya gelir, kurutulur, ticari değeri vardır. Bununla birlikte yakın zamana kadar yöresel bir tat olarak kabul edildiğini de belirtmek gerek. Ülkenin doğusunda ve İç Anadolu’nun kimi yerlerinde bilinmeyen bu sebze Marmara’da, Ege’de, Amasya’da ve çok ilginçtir ki tarımının yapılmadığı Konya’da tanınır. Sonuncu bilinirlik enteresan öyküler çağırıştırıyor... Hani Anadolu’ya, konuğuna öylesine candan davranır ki konuk kendisini evinde hisseder, zamanla konuk ev sahibini, ev sahibi konuğu benimser. Birbirleriyle ünsiyet peyda ederler. Fakat bu yakınlık Celaleddin’in Konyalı, Şems’in de Tebrizli olduğu gerçeğini değiştirmez. Öylesi bir aşinalıktır Konya ile bamyanın aşinalığı. Bamya, Amasya’da yetişir, Konyalı onun her bir dirhemine servet sayıp satın alır, Amasya’da yapılmayan bir usulle çorbaya dönüştürüp düğün davetlilerine, iftar konuklarına ikram eder.

Dünyada farklı çeşitleri olmakla birlikte Türkiye’de bamyanın Sultani, Çiçek, Kınalı ve Tombul bamya olmak üze-

re dört türü tanır. Sultani bamyas, adını düne kadar İstanbul saraylarında sultan sofralarında arz-ı endam etmiş olmaktan alır. Meyveleri beşgen köşelidir... Kavuklu (başlıklı) ve Akyüz (başlıksız) olmak üzere başlıca iki alt türü bulunmaktadır. Daha çok Trakya'ya özgü olarak bilinir, Silivri ve Çatalca köylerinde hala yetiştirilmektedir.

Amasya Çiçek bamyası adı verilen tür ise Sultani bamyanın küçüğüdür. Bir iki santimden daha fazla büyümesine izin verilmeden toplanır ve iplere dizilerek kurutulur. Kınalı bamyas, Ege'ye özgü konservelik ve sofralık olarak kullanılan mora yakın kızıl renkli bir türdür. Tombul bamyas adı verilen tür ise Güney Marmara'da yetiştirilir, lezzetli olmakla birlikte fazlaca çekirdeklidir.

Aslında müşkülpesent bir bitkidir bu. Kurağa dayansa da soğuktan ayazdan hoşlanmaz. Meyvelerinin öğle sıcaklığında toplanmaması, çekirdeklenmesine izin verilmemesi gerekir ki bu da hasadını zorlaştırır. Sabahın erkeninde zarif genç kız ellerinin toplayıp sepetlerde biriktirdiği bamyas haziran ortasında İstanbul pazarlarında arz-ı endam etmeye başlar, ta eylül başına dek taze olarak satın alınabilir. Çiçek açar açmaz toplanıp ipe dizilmek suretiyle kurutularak elde edilen kuru bamyas ise yukarıda belirttiğimiz üzere daha çok Konya bölgesine has çorbada kullanılır.

Türk mutfağında bamyas diğer sebzelerle kıyaslandığında çok çeşitli görünümlere bürünmez. Taze bam-

yanın kıymalı ve zeytinyağlı yemeği yapılır, kuru bamyanın ise çorbası. Daha lokal olarak kızartma usulü ile hazırlandığı yerler de vardır. Bunun yanında aslında toplarken gözden kaçırılmış, irileşerek çekirdeklenmiş bamyalar turşu olarak değerlendirilir. Farklı bir çeşni olarak sebze yemeklerine ve türlülere katılır.

Oysa bu alışılmış usullerin dışında bamyayı farklı lezzetlere dönüştürmenin birçok yolu vardır. Afrikalılar onun bir çeşit mücverini yapar, Avrupa'da kızartılıp cips haline getirilir. Arap mutfağında patlıcanla birlikte

pilav çeşnisi olarak kullanılır. Kimi çorbalara kıvam artırıcı olarak katılır. Deniz ürünleriyle uyumlu bir sebzedir. Yapraklarından ve meyvesinden salatalar yapılabilir. Hasılı denenmemiş tatları vardır bamyanın.

Bamyas tarihi bir şahsiyet olması dolayısıyla da saygıdeğerdir. Osmanlı döneminde ilk spor takımı diyebileceğimiz iki takımdan birinin adı bamyacılar ve simgesi bamyadır. Diğerinin adı lahanacılar ve simgesi lahana... Devlet hizmetinde vazifelendirilmek üzere Enderun'a alınan içoğlanlarının idmanlı olmaları için oluşturulan iki spor takımının adıdır bu. ■

Sabahın erkeninde zarif genç kız ellerinin toplayıp sepetlerde biriktirdiği bamyas

haziran ortasında İstanbul pazarlarında arz-ı endam etmeye başlar, ta eylül başına dek taze olarak satın alınabilir.

aşık attı cuk oturdu!

Yazı: Doç. Dr. Nezir Temur

Çizen: Mert Tugen

“Çelik çomak oynamak; aşık atmak; cuk oturmak” gibi eylemlerin hangi kültürel kodları içerdiği hakkında kaç kişi malumat sahibidir hiç düşündünüz mü?

“Aşık atmak” TDK’nin deyimler sözlüğünde yarış etmek, yarışmak, boy ölçüşmek; **“Cuk oturmak”** tabiri ise çok olumlu bir biçim almak şeklinde tanımlanmıştır.

Ritüeller, oyunlar, deyimler, atasözleri kültürel bellek mekânlarıdır. Kolektif bilincin ortaya koyduğu ve nesiller boyu aktarılagelen bu kültürel unsurlar, içerisinde ortaya çıktığı dönemin toplumsal zihniyetini yansıtan birçok izi asırlar ötesine taşır. “Burada çelik çomak oynamıyoruz. Ciddi bir iş yapıyoruz.”, “Onunla kimse aşık atamaz.”, “Bu koltuk odaya cuk oturdu.” nevinden sözler söylenmeye devam etse de ve bu nevden sözlerin anlamı bilinse de bu sözlerin ortaya çıkmasını sağlayan “çelik çomak oynamak; aşık atmak; cuk oturmak” gibi eylemlerin hangi kültürel kodları içerdiği hakkında kaç kişi malumat sahibidir hiç düşündünüz mü? Her iki oyun da Türk kültür tarihinin Divânu Lügati’t-Türk, Dede Korkut ve Kutadgu Bilig gibi temel yazılı kaynaklarında geçen ve kökenini XI. yüzyıla kadar indirebildiğimiz oyunlardır. “Çelik çomak” ve “Aşık” oyunları artık bir söz grubu olarak dilde yaşamaya devam ediyor. “Aşık atmak” TDK’nin deyimler sözlüğünde yarış etmek, yarışmak, boy ölçüşmek; “Cuk oturmak” tabiri ise çok olumlu bir biçim almak şeklinde tanımlanmıştır. Metin And’ın Oyun ve Bügü adlı çalışmasında “Cuk oturmak” deyimini, aslen aşık oyununda atılan aşığın istenilen şekilde durması şeklinde izah edilir ki gerçek anlamı da budur.

Kadim Çocuk Oyunları

Aşık oyunu, Türkistan’da ve Anadolu sahasında asırlar boyunca küçük-büyük herkesin oynadığı kadim çocuk oyunlarından. Divânu Lügati’t-Türk’te “Aşuk” ve Dede Korkut’ta Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı’nda “Meğer sultanum, Dirse Han’ın oğlançugu üç dahı ordu çocuğu meydanda aşuk oynarlar idi.” (Ergin,1994:81) cümlesinde adı geçen aşık oyunu, Anadolu’da aşık; Azerbaycan’da aşığ; Kazakistan’da asık; Kırgızistan’da aşık, Çükö; Özbekistan’da aşık, Türkmenistan’da aşık olarak bilinir.

Aşık oyununun ana malzemesi olan aşık, koyun veya keçinin arka bacaklarında bulunan ve dört yüzeyi bulunan aşık kemiğinden yapılır. Aşık oyununda, aşık kemiğinin her bir yüzeyinin cuk, tok, kazak ve allı gibi özel bir adı vardır. Oyun için aşıkların iri olanları makbuldür. Aşıkları ağırlaştırmak için aşığın ortasındaki boşluğa kurşun dökülür ve kökboyalarıyla boyanır. Aşık oyunu Anadolu’da iki şekilde oynanır:

1. **Tip:** Aşıkların yere atılması ve yere düşen aşıkların belli pozisyonları almasına göre oyunun kazanıldığı veya kaybedildiği aşık oyunu»

2. Tip: Günümüzde bilye oyununa benzer şekilde aşıkların çizgi halinde dizilerek sakka veya eneke adı verilen kurşunla ağırlaştırılmış iri bir aşığın dizili veya bir çizgi içerisinde yer alan aşık dizisine atılarak bunların çizginin dışına çıkartılmaya çalışıldığı ve bunların çizgi dışına çıkartılması sonucunda oyunun kazanıldığı veya kaybedildiği aşık oyunu tipidir.

Aşık oyununun hem icrası hem de oyunda kullanılan araçlar etrafında zengin bir dil içeriği teşekkül etmiştir. Oyuna başlarken aşığı atan oyuncu aşığın bir engele takılması halinde rakibin aşığı almaması veya herhangi bir hak iddia etmemesi için "Aş sakkalari teper tokuş değmeleri menem." der (And 2012). Divânu Lügati't-Türk'te "çik turdı" aşık oyununda aşık yan yatınca çukur tarafının yukarı gelmesi durumu için kullanılan bir eylem vardır. Aşığın suda kaynatılmak suretiyle sağlamaştırılmış şekline "kursa aşık" adı verilir. Oyunda atılan aşığın pozisyonlarına göre aldığı isimler şöyledir: Aşığın kulağa benzeyen kısmı "alçı veya kazak"; aşığın düz kısmı "tohan"; Aşığın tümsek kısmı "böğ"; Aşığın çukur kısmı "çik veya cuk". Aşığı, alçı veya tohan olarak atıp kondurmaya "sökümek"; aşığı yere bozuk bir şekilde düşürmeye ise "mimik" adı verilir. "Çulgur!" ise oyuncunun aşığını kaptırmamak veya dışarıdan oyuna dâhil olan birisinin aşık almak için söylediği bir ifadedir. Örneğin oyun alanına oyun oynanırken oyun harici bir çocuk gelir ve aniden "Çulgur!" derse yerdeki bütün aşıkları alır. Bir oyuncu ancak oyun alanına yeni bir çocuğun geldiğini fark edip ondan önce "Çulgur!" derse aşıkları ondan kurtarır.

Aşık oyunu en az iki kişi ile oynanır. Oyunun Anadolu sahasında birinci tipinin oynanma şekli şöyledir: Oyuncular sofra tahtası benzeri düz bir zemine aşıkları, sağ baştan sola doğru atar. İki sakka, cikler birbirine yapışık tutulur. Birinci oyuncu, yanındakinden başlamak suretiyle sıra ile herkesle tek tek oynar. Atmadan evvel rakibi, mesela; "Denem üçer" der. Bu söz; "elimde sakladığım aşıklardan tanesi başına üç ceviz" manasına gelir. Aşığı atan "artırma yok" derse, artırılmaz.

Oyunda kazanma veya kaybetme durumu şu şekildedir: Tohan + alçı, böğ + cik + tohan "Kırık" demektir. Yani, bu düzende veya formülasyonda aşığı konumlandıran kaybeder. Böğ + tohan, cik + alçı, tohan + tohan, alçı + alçı "Sağ" demektir. Yani, atan kazanır. Cik + böğ "Boş" demektir. Aşıklar böyle gelirse şahıslar atma hakkını

kaybeder, yanındakine verir. Atan kişi; "Kon aşık!" der, göğsüne sertçe vurduktan sonra atar.

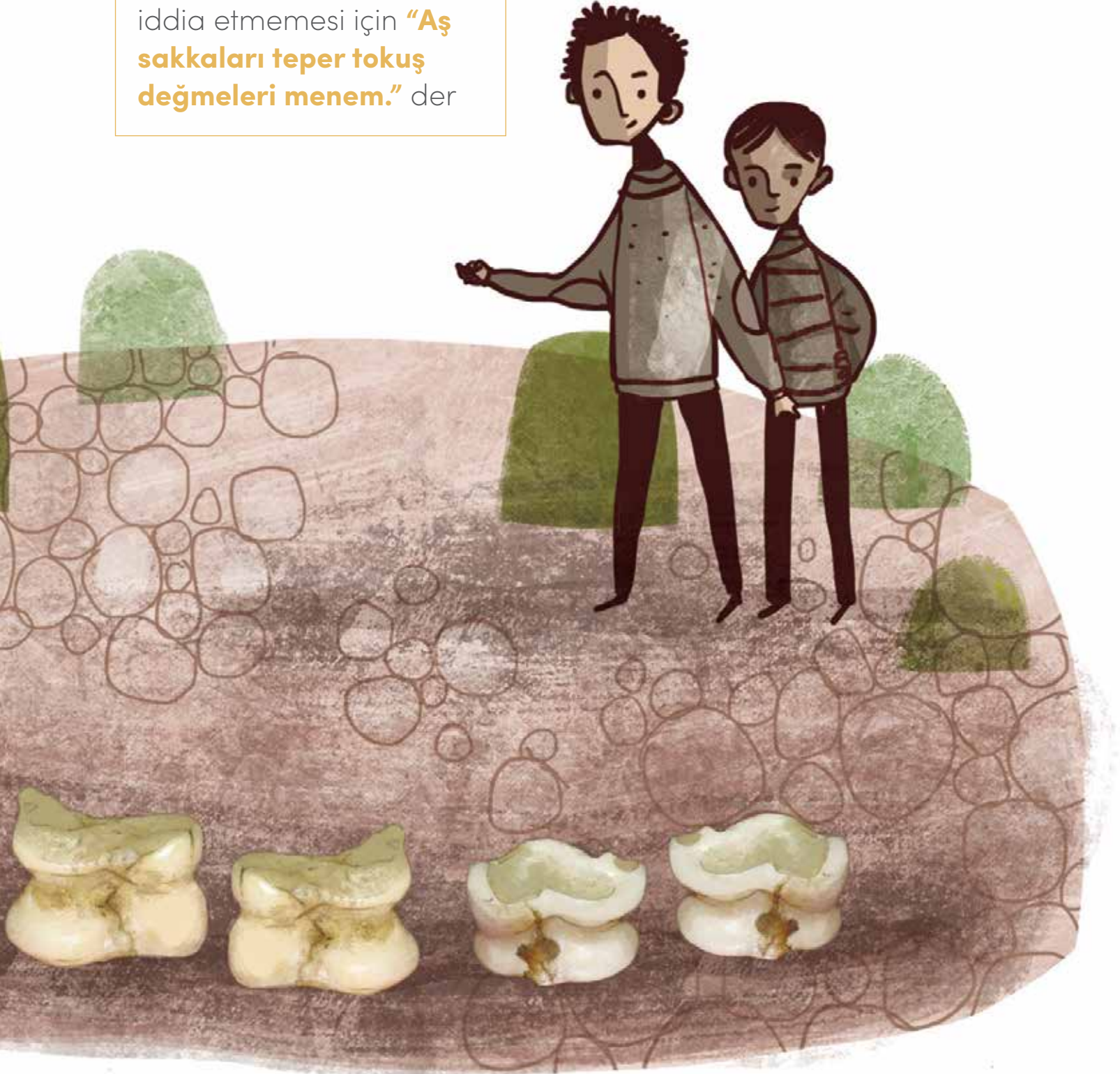
Asırlara yenik düşmemiş, her dönemde ve coğrafyada kabul görmüş aşık oyunu, gerek Türk kültür coğrafyasında yaygınlığı gerekse barındırdığı dil içerikleri açısından tarihî kültürel kodları taşıyan bir oyun olmasının yanında önemli bir kültürel bellek mekanıdır. Oyuncak sektörünün geliştireceği aşık oyunları ile aşık festivallerinde birbirimizle ve çocuklarımızla aşık atalım ve her atılan aşığımız "cuk otur"sun. ■

KAYNAKÇA

- AND, METİN (2012). Oyun ve Bugün- Türk Kültüründe Oyun Kavramı-. İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Divânu Lügati't-Türk Tercümesi (Çev. Besim Atalay) (1998), Ankara: TDK Yay.
- ERGİN, MUHARREM (1994). Dede Korkut Kitabı. Ankara: TDK Yay.
- OĞUZ, ÖCAL; ERSOY, PETEK (2007). Türkiye'de 2004 Yılında Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları. Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER Yay.
- <http://www.avrasyasporbirliğı.com/>
Erişim tarihi 08.06.2016.
- <http://tdk.gov.tr/deyimler-ve-atasözleri-sözlüğü/> Erişim tarihi 08.06.2016.

Oyuna başlarken aşığı atan oyuncu aşığın bir engele takılması halinde rakibin aşığı almaması veya herhangi bir hak iddia etmemesi için **“Aş sakkalari teper tokuş değmeleri menem.”** der

SON DÖNEME DAMGASINI VURAN ÖNEMLİ HUKUKİ GELİŞMELER

Özellikle Avrupa ülkelerinde geride bıraktığımız aylar içerisinde önemli gelişmeler yaşandı. **İşte ülke ülke yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızı yakından ilgilendiren önemli gelişmeler...**

✍️ **Yazı:** YTB Hukuk Müşavirliği

ALMANYA

Federal Almanya Meclisinin Sözde “Ermeni Soykırım” Kararı

Federal Almanya Meclisi, 2 Haziran tarihli meclis kararı (Resolution/Beschluss) ile 1915-1916 Osmanlı-Ermeni olaylarını “soykırım” olarak tanımlamıştır. Almanya’da alınan karar bir “Entschliessungsantrag” (meclis kararı verilmesine ilişkin dilekçe) sonucunda alınmıştır. Meclis kararları kanunlardan farklı olarak doğrudan yürürlük gücünü haiz olmayıp, meclisin hükümetten talepleri anlamına gelmektedir. Meclis kararı başvurusu “1915 ve 1916 yıllarında Ermeniler ve diğer Hristiyan azınlıklara karşı gerçekleştirilen soykırımın hatırlanması ve anılması” başlığıyla iktidar partisi ve Yeşiller Partisi’nin ortak başvurusu ile gerçekleşmiştir. Soykırım kararı Federal Meclis’te bulunan 650 milletvekilinden yaklaşık 250 milletvekilinin katıldığı oturumda 1 ret, 1 çekimsere oya karşı alınmıştır.

Karar, tespitler ve talepler bölümlerinden oluşmaktadır. Kararın tespit bölümünde; Osmanlı İmparatorluğu tarafından Ermeni ve Hristiyan azınlıklara karşı bir soykırım işlendiği, dönemin Alman İmparatorluğu’nun tehcir ve kitlesel katliamları bilmesine rağmen önlemediği ve bu husustaki katkılarıyla “soykırım”da payı olduğu iddia edilerek, üzerinden 101 yıl geçen olaylara karşı toplumların yüzleşmesi gerektiği, konunun Almanya’da okul müfredatlarına dâhil edilmesi hususunda Eyalet hükümet-

lerine büyük sorumluluk düştüğü, ülkelerin barışmasını ve ülke ilişkilerinin geliştirilmesini Almanya’nın desteklediği ve konuyla ilgili yapılacak bilimsel çalışma ve anma gibi çalışmaların mali olarak desteklenmesi gerektiği yönünde değerlendirmeler yer almaktadır. Talepler bölümünde ise tespitler bölümünde belirlenen hususlarda Türk devlet ve toplumunun ‘teşvik edilmesi’, ‘tarihle yapıcı bir şekilde yüzleşme’, ülkeler arasındaki ilişkilerin normalleşme sürecinin yeniden başlaması, bilimsel araştırmalar için komisyonlar kurulması, “soykırımı” konu alan bilimsel çalışma, sivil toplum ve kültür alanındaki girişimlerin desteklenmesi gibi talepler yer almaktadır. Kararda, haberi olmasına rağmen iddia edilen katliamı engellemeyen dönemin Alman İmparatorluğu’nun da “soykırım”da payı olduğu ve İmparatorluğun “soykırımı” katkısının da araştırılması gerektiği şeklinde vurgu yapılmış ve böylelikle konunun Almanya’yı doğrudan ilgilendiren bir iç mesele olduğu görüntüsü verilmiştir. Kararda, ‘soykırımı yüzleştirmeye teşvik etmek’, ‘ülkeler arasındaki barışa katkı sağlamak’ gibi ifadeler kullanılarak, kararın pozitif bir amaçla alındığı gösterilmeye çalışılmıştır. Meclis kararı ile alınan “soykırım” kararının Türkiye ve Eyalet Hükümetleri bakımından doğrudan herhangi bir hukuki bağlayıcılığı olmadığı gibi Federal Almanya Hükümeti’ne yönelik talepler içermektedir.

Almanya Meclisi'nin kararı ile 1915-1916 Osmanlı-Ermeni olayları Almanya'da resmen "soykırım" olarak tanımlanmış oldu. Bu kararla Almanya, Ermeni tehcirini "soykırım" olarak tanımlayan 26 ncı ülke olmuştur. 3 ülkede ise eyalet bazında soykırım kararı verilmiştir. 1915 olaylarını "soykırım" olarak tanımlayan ülkeler: Arjantin Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Hollanda, İsveç, İsviçre, İtalya, Kanada, Güney Kıbrıs, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Paraguay, Polonya, Rusya, Slovakya, Suriye, Şili, Uruguay, Vatikan, Venezuela, Yunanistan ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 41 eyalettir.

Karar, Türkiye bakımından uluslararası yaptırım gücüne sahip bir nitelikte değildir. Aynı şekilde, alınan karar kanun niteliğinde olmadığı için Alman Federal Hükûmeti'ni ve Eyalet hükûmetlerini de doğrudan bağlayıcı nitelikte değildir. Ancak özellikle 1915 olaylarının "soykırım" olarak okul müfredatlarına dâhil edilmesi ve konuyla ilgili akademik ve bilimsel çalışmalar yapılmasının desteklenmesi gibi hususların Federal hükûmet ve bazı Eyalet hükûmetleri tarafından kabul edilip uygulanacağı değerlendirilmektedir. "Soykırım" kararı içeriğinin Türkiye bakımından hukuki bir karşılığı bulunmamasına ve doğrudan bir yaptırım öngörmemesine rağmen ikili ve çoklu uluslararası müzakerelerde gündeme gelecektir.

Almanya tarihinde ilk kez bir Entegrasyon Kanunu kabul edildi

Temmuz ayında Federal Meclis'te Almanya tarihinde ilk kez federal düzeyde bir Entegrasyon Kanunu kabul edildi. Almanya'da birçok eyalette son yıllarda Entegrasyon ve Katılım Kanunları hazırlanmış olup, federal devletteki yeknesaklığı sağlamak için genel bir kanun hazırlanması gerektiği federal devlet yetkililerince ifade edilmişti.

Bir Entegrasyon Kanunu'nun hazırlanması ilk bakışta olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Ancak Kanunun özellikle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olmadığı, daha çok Suriye'den gelen yeni mültecilerin iş piyasasına daha hızlı bir şekilde entegre olmalarına olanak sunması nedeniyle eleştirilmektedir. Kanunda amaçlanan entegrasyonun dar anlamda iş piyasasındaki entegrasyon anlamı taşıdığı gözlemlenmektedir. Almanya'da uzun yıllardır yaşayan ve çalışan yabancı kökenli kişilerin bireysel ve grup hakları bakımından dini ve kültürel haklar, ayrımcılık vb. hususlarda özel ihtiyaçlarına cevap veren bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

AVUSTURYA

Avusturya'daki Alevi Cemaatine Özel Haklar

Avusturya Alevi İnanç Toplumu 2013 yılından itibaren Avusturya'da özerk bir dini cemaat olarak tanınmaktadır. 2015 tarihli Avusturya İslam Yasası'nda Alevi cemaati için öngörülen haklar hayata geçirilmeye başlandı. Bu çerçevede Haziran 2016'da Avusturya Federal Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı ile Avusturya Alevi İnanç Toplumu arasında imzalanan anlaşma uyarınca, Avusturya ordusunda Avusturya Alevi İnanç Toplumu tarafından görevlendirilen yetkililerce askerlere Alevi inancına göre manevi rehberlik sunulacaktır. Hâlihazırda Avusturya ordusunda, Katolik, Protestan ve Avusturya İslam Toplumu dini inançlarına uygun rehberlik hizmetleri verilmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU

Avrupa Birliği Adalet Divanı Raportörünün Başörtüsü Görüşü

Mart 2016 tarihinden bu yana Avrupa Birliği Adalet Divanı iki benzer dava çerçevesinde, Müslüman kadınların Avrupa Birliği Direktifleri uyarınca özel sektördeki çalışma hayatlarında başörtüsü ile çalışmalarının işveren tarafından kısıtlanıp kısıtlanamayacağı, işveren tarafından başörtüsü çıkartma talimatının mesleki bir gereklilik olarak talep edilip edilemeyeceği ve dolayısıyla başörtüsü ile çalışma hakkına sahip olup olmadıklarını incelemektedir. Belçika ve Fransız yüksek yargı makamları Divan'a bu konuları kendi davaları çerçevesinde ön soru olarak iletmış ve Divan'dan Ayrımcılığa Karşı AB Direktifleri'ni bu konu özelinde yorumlamasını istemiştir.

Fransız Yargıtayı, C-188/15 sayılı Asma Bougnaoui, ADDH vs. Micropole Univers SA davasında, Divan'dan 2000/78/AB sayılı Çerçeve Direktifi'nin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasını yorumlamasını istemiştir. Asma Bougnaoui isimli Fransız vatandaşının, çalıştığı şirket tarafından, bir müşterinin başörtülü bir görevli tarafından kendisine hizmet edilmesini istememesi üzerine işine son verilmesi sonucu açtığı davada, Fransız Yargıtayı bu sebeple işe son vermenin "İşe Alma ve Mesleki Açından Eşit Muamelenin Sağlanması İçin Genel Bir Çerçeve Oluşturan 27 Kasım 2001 Tarih ve 2000/78/AB Sayılı Konsey Direktifi" ne aykırı olup olmadığı ve bu tür bir talimatın ayrımcı muamele olarak kabul edilip edilmediği hususunu değerlendirmesi için ABAD'a görüş sormuştur.

Davada görevli raportör Eleanor Sharpston, işbu başvuru hakkında görüşünü bildirdi. Raportör görüşü, Bougnaoui'nin iş akdinin başörtüsü nedeniyle feshedilmesinin hukuka aykırı olduğunu göstermektedir. Görüşte, başörtüsü nedeniyle feshin doğrudan dini inanç nedeniyle bir ayrımcılık olduğuna vurgu yapılmıştır. Raportör, çalışanın başörtülü olmasının, iş akdi uyarınca öngörülen tasarım mühendisliği görevlerine herhangi bir engel teşkil etmediğini, bu nedenle bu tür bir yasağın bir mesleki gereksinim olarak kabul edilemeyeceği-

nin, AB kanunlarının dini nedenlerden dolayı ayrımcılık yapılmasını yasakladığını ve özel sektöründe bu hukuki düzenlemeye uyması gerektiğinin altını çizmiştir.

Raportör kararı, Divanın vereceği karara ilişkin bir tavsiye niteliğinde olup, Divanın bu görüş çerçevesinde karar vermesi beklenmektedir. Divan'ın inceleme sonucunda önümüzdeki aylarda alacağı karar sadece bu dava için bir görüş niteliğinde olmayıp, AB'ye üye ülkelerdeki ulusal mevzuatın da çıkacak karar doğrultusunda yenilenmesine ve ulusal mahkemelerin bu yorum ışığında karar vermesine dayanak olacaktır.

Mayıs ayında Belçika yüksek yargısı tarafından sunulan benzer bir davaya ilişkin görevli raportör Juliane Kokott tarafından verilen görüşte ise, çalışma hayatında başörtünün yasaklanmasının genel itibarıyla hukuka aykırı olduğu ancak mesleki gereksinimler ve işveren tarafından sağlanmak istenen tarafsızlık dolayısıyla bu tür bir yasağın uygun olabileceği ifade edilmiştir. Divan'da dolayısıyla iki davada iki zıt raportör görüşü bulunmaktadır. Davalar her ne kadar farklı ülkelerden Divan'ın görüşüne sunulmuş olsalar dahi, konu itibarıyla benzer niteliğe sahip oldukları değerlendirilmektedir. Sharpston görüşünde din ve vicdan hürriyetinin önemine vurgu yaparken, Kokott etnik ayrımcılık ve dini ayrımcılık konularını ayırıp, dini öğelerin etnik öğelerin aksine çalışma hayatında geri planda tutulabileceğini savunmuştur. Sharpston ise, dini öğelerin de kişinin hakları bakımından hayatının ayrılmaz parçası olduğunu, dini öğelerin özel ve çalışma hayatı olarak ikiye ayrılmayacağı, bu nedenle bu tür bir yasağın Avrupa Birliği hukuku uyarınca kabul edilemez olduğunu savunmuştur. Mahkemenin olumlu ve herhangi ayrımcılık öğeleri içermeyen bir karar alması, Avrupa'da yaşayan Müslüman kadınların çalışma hayatına özgürce katılımları bakımından büyük önem arz etmektedir.

HOLLANDA

Hollanda Yüksek Sosyal Mahkemesinin Malvarlığı Araştırma Kararı

Hollanda Sosyal Yasaları uyarınca, sosyal yardım talebinde bulunan kişi yurt içi ve yurt dışı dâhil olmak üzere tüm gelirlerini ve malvarlıklarını ilgili idari makamlara bildirmek zorundadır. Hollanda hukuku uyarınca yetkililerin başvuru sahipleri tarafından verilen bilgilerin doğruluğunu araştırma yetkileri bulunmaktadır. Ancak bu araştırmalar yapılırken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ayrımcılık yasağına ilişkin ondördüncü maddesi ve Ek-Protokol 12'nin birinci maddesinin ihlal edilmemesi gerekmektedir.

Türk başvuru tarafından Yüksek Sosyal Mahkemesi'ne açılan davada, devlet makamları tarafından 's-Hertogenbosch bölgesinde pilot araştırmalar yapmak üzere sosyal yardım alan Türklerin seçildiği ve bu nedenle ayrımcılık yasağının ihlal edildiği öne sürülmüştür. Araştırmayı yapan kurum, Türkiye'de 1996-2003 yılları arasında yapılan araştırmalarda beyanların % 65'inin yanlış olduğunu ve bu nedenle dava sahibine ilişkin Türkiye'de pilot bir araştırma yapma haklarının bulunduğunu iddia etmiştir. Ancak, AİHM içtihadı uyarınca, uyuğa

göre farklı muamelenin hukuka uygun olarak yapılabilmesi için çok önemli sebepler aranmaktadır. Mahkeme, araştırmayı yapan Kurum tarafından öne sürülen ve 1996-2003 yılları arasında gösterilen tecrübeye dayanan sebeplerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi uyarınca çok önemli sebep olarak kabul edilemeyeceğini, Kurum tarafından Türkiye'de 2011-2012 yılları arasında görevlendirilen özel hukuk bürolarınca araştırmaların yapıldığını, ancak başka ülke vatandaşları için bu tür görevlendirmelerin olup olmadığının açıklanamadığını ve bu nedenle davaya konu araştırmaların sadece Türk asıllı veya çifte vatandaşların malvarlıklarına yönelik yapıldığını ve bu tür ayrımcı muameleyle yapılan genel bir araştırmanın hukuka uygun olmadığını hükme bağlamıştır. CRvB 17 Mayıs 2016 tarihli ve ECLI:NL:CRVB:2016:1882 sayılı dava neticesinde, Türkiye'ye yönelik yapılan bu tür genel pilot araştırmanın yukarıda bahsedilen tecrübeye dayanarak önemli bir sebep olarak değerlendirilmediği, haksız yere ayrımcı muamele olduğu ve bu genel araştırmalarda elde edilen delillerin geçersiz olduğuna karar verildi.

BELÇİKA

Vatandaşlık Başvurusunda Sosyal Yükümlülüklerin ve Vergi Yükümlülüğünün Önemi

Temmuz ayında Belçika Resmi Gazetesi'nde yayınlanan, Türk kökenli bir kişinin yaptığı vatandaşlık başvurusunun reddi üzerine birinci derece mahkemesine yaptığı başvuru üzerine, ilgili mahkeme Anayasa Mahkemesi'ne Belçika Vatandaşlık Kanunu'nun vatandaşlık başvurusunun hangi hallerde reddedileceğine ilişkin maddesinin Anayasa'yı ihlal edip etmediği ve eşit muamele ilkesine tecavüz edip etmediği hakkında görüş sormuştur.

Anayasa Mahkemesi 85/2016 sayılı kararı ışığında, vergi yükümlülüklerine kasten aykırı davranan kişinin veya

sosyal yükümlülüklerini kasıtlı veya ihmali şekilde yerine getirmeyen kişinin vatandaşlık başvurusunun gerekçe göstermek şartı ile reddedebilmesi mümkün olacaktır. Böylece, tıpkı başvuru Türk vatandaşı gibi diğer vatandaşlarımızın da sosyal hak ve yükümlülüklerini bilmeleri ve uymaları hususunun ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir. Kararın vatandaşlık başvurusunda bulunacak tüm vatandaşlarımız tarafından dikkate alınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

DANİMARKA

Danimarka Aile Birleşimini Zorlaştırıyor

Danimarka Hükümeti'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) yakın zamandaki kararına cevaben getirdiği yeni düzenleme, Danimarkalıların yabancı eşlerini ve diğer aile fertlerini ülkeye getirmelerini zorlaştırıyor. AİHM Biao/Danimarka davasında, Danimarka'nın, Danimarka vatandaşı olmasına rağmen Danimarka'da doğmamış ve Danimarka vatandaşlığına sonradan geçen kişilere ilişkin aile birleşimi kurallarının "ayırıcı" olduğuna hükmetmişti.

2003 yılından bu yana görülmekte olan davada AİHM, aile birleşimi kurallarından olan "Danimarka ile bağla-

rın güçlü olması" ve "28 yıl Danimarka vatandaşı olma" şartlarının ayrımcılık olduğu kararını vermişti. Bu karara cevaben, Danimarka Entegrasyon Bakanı Inger Støjberg Danimarka Göç İdaresi'nin (Udlændingestyrelsen) "Danimarka ile bağların güçlü olması" şartını artık herkes için uygulayacağını söyledi. "Danimarka ile bağların güçlü olması" şartına göre, evli çiftlerin Danimarka'ya diğer ülkelere olduğundan daha güçlü bağlarla bağlı olduklarını kanıtlamaları gerekiyor.

FRANSA

Anlaşmalı Boşanmalar İçin Artık Hâkim Önüne Çıkmaya Gerek Kalmayacak

Ülkemizde bir yandan boşanma sayılarının çok olması ve bunun sebepleri araştırılırken, bir yandan da yabancı mahkemelerin verdiği boşanma kararlarının Türkiye'de tanınmasının basitleştirilmesi çalışmaları devam ediyor. Fransa'da ise konu tamamen farklı bir boyutu ile karşımıza çıkıyor. 31 Temmuz 2015 tarihli "21. Yüzyıl Hukukunun Modernleştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı"na göre; boşanmaların %59'luk bir kısmını oluşturan anlaşmalı boşanma konusunda, anlaşmaya varmış çiftler mahkemeye gitmeksizin boşanabilecekler. Söz konusu tasarrının Meclis'ten geçen kısmı ile Medeni Kanun'un ilgili maddesine eklenmesi planlanan metne göre mal paylaşımı, nafaka, velayet gibi her konuda bir anlaşmaya varmış olmaları halinde, avukatları ile birlikte notere giderek beyanlarını yazılı hale getirip boşanabilecek olan çiftlere 15 günlük bir itiraz süresi de tanınacak. Süresi içinde itiraz olmazsa, çiftler anlaşmalı olarak boşanmış olacak.

Bu tür boşanma kararlarının noterde alınması sebebi ile Türkiye'de tanınması, mevcut yasalara göre mümkün değil. Mahkeme önünde gerçekleşmemiş bir boşanma, Türk hukuk sistemine göre tanımaya açık bir karar niteliği taşıyor.

İSVİÇRE

Vatandaşlık Başvurusunun Keyfi Reddi

Basel Kantonu Budendorf kasabasında yaşayan iki çocuklu bir kadının; geçtiğimiz Mayıs ayında yaptığı vatandaşlık başvurusunda; 2005 yılından bu yana yaşadığı İsviçre hakkında yapılan "İsviçre kültürü ve coğrafyası" sınavını başarı ile geçmesine rağmen, 60 vatan-
daştan oluşan Burjuvazi Konsey'inde yapılan oylamada "İsviçreli gibi davranmadıkları, sürekli eşofman giydikleri" gerekçesi ile başvurusu reddedilmiştir. Ülkede hali hazırda burjuvazi kültürünün devam ettiği ve birçok belediyede vatandaşlık başvurularının bu tür meclislerde tartışılarak oylamaya sunulduğu ve özellikle bazı küçük ve kapalı bölgelerde bu tür olayların sıkça yaşandığı gözlemlenmektedir. İsviçre Federal Anayasası bu konuda yetkiyi kantonlara bıraktığı için, sadece insan haklarına aykırılık iddiası gündeme getirilebilecektir.

Velayet Hakkında Önemli Gelişme

İsviçre'de 2014 yılında Medeni Kanun'a getirilen bir değişiklik ile boşanma sonrası çocuklar üzerinde ortak velayet kural haline getirilmişti. Federal Mahkeme'ye intikal eden bir davada, boşanmış eşlerden birinin (annenin) çocuğunu da yanına alarak başka bir ülkeye yerleşmek istemesi ve diğer eşin buna rıza göstermemesi konu oldu. Mahkeme çocuğun uyum sorununu göz önünde

bulundurarak İsviçre'de kalmasına karar verdi. Kararın bizim açımızdan önemi ise son yıllarda yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın boşanma sayısının artması ve bazı durumlarda eşlerden birinin Türkiye'ye geri dönmek istemesidir. Söz konusu kararda; bu tür durumlarda karar verilmesini kolaylaştırmak adına Yüksek Mahkeme bir takım ilkeler belirlemiştir. Öncelikle, taşınmak isteyen ebeveynin anayasa tarafından da güvence altına alınan yerleşme ve seyahat özgürlüğünü ihlal etmemek gerektiği belirtilmiştir. Ardından her somut olayda, çocuğu beraberinde götürmek isteyen ebeveynin bu fiili, çocuğun diğer ebeveynle olan bağıni kopartmak için yapmadığından emin olunması gerektiği ve gidilecek ülkenin dilini, kültürünü tanıyıp tanınamasının değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Mahkemeye göre; çocuğun gideceği ülkede mi yoksa İsviçre'de mi daha iyi şartlarda yaşayacağı, okula uyum sağlama sorunu olup olmayacağı değerlendirilmesi gerekmektedir. İleride çocuğu ile İsviçre'de kalmak veya Türkiye'ye dönmek isteyen boşanmış ebeveynler arasında da bu tür sorunların yaşanabileceği düşünülmektedir.

DÜNYA KUPASI YUNANİSTAN'IN OLDU

67 ülkeden 199 takımın yarıştığı 2'inci Uluslararası Öğrenciler Dünya Kupası'nın şampiyonu finalde Bosna Hersek'i 3-1 yenen Yunanistan oldu.

Final karşılaşmasından önce oynanan Afganistan-Mali mücadelesini 2-1 kazanan Mali turnuvanın 3'üncüsü oldu. 3'üncülüğü kaybeden Afganistan turnuvanın en centilmen takımı olarak açıklandı.

YTB tarafından ilk kez geçen yıl düzenlenen Uluslararası Öğrenciler Dünya Kupası bu yıl da yoğun ilgiyle karşılandı. 11 Şubat 2016 tarihinde 9 şehirde başlayan ve 199 takımın yarıştığı turnuvada son 16'ya kalan takımlar, Ankara'daki final mücadelelerine katılma hakkı kazandı. Final mücadelelerinde ise son 4 takım Afganistan,

Yunanistan, Mali ve Bosna Hersek oldu. 3'üncülük karşılaşması Afganistan ve Mali arasında oynanırken, final mücadelesi ise Bosna Hersek ve Yunanistan müsabakasına sahne oldu. Afganistan'ı 2-1 yenen Mali turnuvanın 3'üncüsü olurken, Bosna Hersek'i finalde 3-1'lik skorla mağlup eden Yunanistan kupanın sahibi oldu.

Kupa töreni öncesinde konuşan YTB Başkanı Kudret Bülbül, uluslararası öğrencilere yönelik pek çok çalışmaya imza attıklarını ancak en renkli çalışmanın dünya kupası organizasyonu olduğunu bildirdi. Turnuvada 199 takımın yarıştığına dikkat çeken... Bülbül, "Bana göre turnuvaya katılan bütün takımlar kazanmıştır. Ama her kazananın da bir kazananı vardır. O kazanan da bugün Yunanistan olmuştur" diye konuştu. Dünya Kupası organizasyonuna ev sahipliği yapmanın gururunu yaşadıklarını ifade eden Bülbül, uluslararası öğrenciler arasında dostlukları pekiştirmeyi ve kalıcı ilişkiler kurmayı amaçladıklarını söyledi. ■

